

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВСП «ОДЕСЬКИЙ ТЕХНІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ОДЕСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНОЛОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

46-та НАУКОВО-ПРАКТИЧНА, МЕТОДИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

***«Модель підготовки фахових молодших
бакалаврів та система формування
професійних компетенцій випускника закладу
фахової передвищої освіти в сучасних умовах»***

Збірник тез та доповідей

Одеса
2022

СКЛАД ОРГКОМІТЕТУ КОНФЕРЕНЦІЇ

Голова: Іванова Лілія Вікторівна	Директор Одеського технічного фахового коледжу ОНТУ, к.т.н. – голова оргкомітету
Заступник голови (координатор): Коваленко Аатолій Володимирович	Зав. НМК ЗЯО Одеського технічного фахового коледжу ОНТУ, заслужений вчитель України – заступник голови
Члени оргкомітету: Уманська Валентина Іванівна	Заступник директора з навчально-методичної роботи Одеського технічного фахового коледжу ОНТУ
Беркань Ігор Володимирович	Заступник директора з навчально-виробничої роботи Одеського технічного фахового коледжу ОНТУ
Торба Світлана Григорівна	Заступник директора з виховної роботи Одеського технічного фахового коледжу ОНТУ

ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ РОБОТИ КОНФЕРЕНЦІЇ

1. Актуальні питання організації освітнього процесу та формування професійної компетенції у випускника коледжу
2. Виховна робота як складова освітнього процесу в коледжі
3. Сучасні методологічні підходи до організації та здійснення практичної підготовки здобувачів освіти
4. Сучасні вимоги до оцінювання якості освіти

Конференція відбудеться **25-26 січня 2022р.**

Місце проведення конференції – Одеський технічний фаховий коледж ОНТУ, вул. Балківська, 54, II навчальний корпус – 4й поверх, ауд. 446.

Реєстрація учасників конференції з 11.00 год.

Початок роботи 12.00 год.

ЗМІСТ

I. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У ВИПУСКНИКА КОЛЕДЖУ ...7

СТАНДАРТ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ, ЙОГО ЗМІСТ, ВИМОГИ, ПОРЯДОК РЕАЛІЗАЦІЇ	7
Воронкова Ю.В., зав.відділенням економічним, викладач в/к,	7
Ільчишина Н.М., голова ЦК, викладач І к.,	7
Копайгородська Т.Г., голова ЦК, викладач-методист, в/к.....	7
МОДЕЛЬ ПІДГОТОВКИ ФАХОВИХ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ ТА СИСТЕМА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ ВИПУСКНИКА ЗАКЛАДУ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	11
Коваленк А.В., зав. НМК ЗЯО, викладач-методист, в/к,	11
заслужений вчитель України	11
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ВИКЛАДАЧІВ СПЕЦДИСЦИПЛІН ХОЛОДИЛЬНОГО ЦИКЛУ ВСП «ОТФК ОНАХТ».....	16
В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ЗАКЛАДІВ ФПВО ТА ВИМОГ ВНУТРІШНЬОЇ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ.....	16
Ір.В. Беркань, голова ЦК, викладач-методист, в/к.	16
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕДПРАЦІВНИКІВ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ЗАКЛАДІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ ТА ВИМОГ ВНУТРІШНЬОЇ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ.	18
С.М.Лапчак, викладач в/к.	18
ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ	21
(ІЗ ДОСВІДУ РОБОТИ)	21
В.Л. Давидова, викладач в/к.....	21
ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ (ІЗ ДОСВІДУ РОБОТИ).....	22
В.Ю. Козловська, викладач ІІ к.	22
МЕТОДОЛОГІЧНА МОДЕЛЬ ПРОВЕДЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ЗАНЯТТЯ З ВИКОРИСТАННЯМ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ (ZOOM, GOOGLE MEET).....	25
Ю.Є. Суліма, викладач в/к.	25
СУЧАСНІ ПСИХОЛОГІЧНІ ТА ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ.....	27
Л.Г. Бригадир, зав.відділенням, викладач в/к.	27
ІННОВАЦІЙНА ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ВИКЛАДАЧА ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ ДИСЦИПЛІН В УМОВАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ	29
І.М. Рудець, викладач в/к.	29
ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО - ТВОРЧИХ УМІНЬ	31
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ	31
З.О. Карпенко, викладач в/к.	31
ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ТЕХНІЧНИХ КОЛЕДЖІВ	34
О.В. Скорнякова, голова ЦК, к.п.н., викладач в/к.	34

ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ ПІДРУЧНИКІВ З МЕТОЮ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКЛАДАННЯ ТА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ.	45
Т.В. Качан, голова ЦК, викладач-методист, в/к.	45
ПРИКЛАДНА СПРЯМОВАНІСТЬ НАВЧАННЯ МАТЕМАТИКИ У ТЕХНІЧНОМУ КОЛЕДЖІ.....	49
І.М. Кунєв, викладач в/к.....	49
ЦИФРОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧА ЯК УМОВА ФОРМУВАННЯ ЯКІСНОЇ ОСВІТИ У ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЕКОНОМІЧНОГО НАПРЯМКУ	52
О. В. Коробкіна, викладач-методист, в/к.....	52
ФОРМУВАННЯ МАТЕМАТИЧНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ ПРИ ВИКЛАДАННІ ФІЗИКИ, НА ПРИКЛАДІ ВИВЧЕННЯ ТЕМИ КІНЕМАТИКА.	56
О.М. Ткачук, к.ф.н., викладач-методист, в/к.	56
РОЛЬ ДИСЦИПЛІНИ «АЛГОРИТМИ ТА СТРУКТУРИ ДАНИХ»	61
У ПРАЦЕВЛАШТУВАННІ ІТ-ФАХІВЦІВ.	61
Т.В. Кунуп, к.т.н., викладач-методист, в/к.	61
ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС	66
А.А.Кривченко, викладач в/к.	66
ІНТЕРАКТИВНІ КНИГИ ЯК МЕТОД НАВЧАННЯ НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ З КУРСУ “КРЕСЛЕННЯ” ДО ТЕМИ “АКСОНОМЕТРИЧНІ ПРОЕКЦІЇ. ПОБУДОВА НАОЧНОГО ЗОБРАЖЕННЯ ПРЕДМЕТА У ДИМЕТРІЇ ТА ІЗОМЕТРІЇ”	67
С.В. Волянська, викладач в/к.	67
МІЖДИСЦИПЛІНАРНА ІНТЕГРАЦІЯ ЯК ЗАСІБ ОПТИМІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ	70
Ю.О. Роштіна – Боговик, викладач в/к.....	70
ІІ. ВИХОВНА РОБОТА ЯК СКЛАДОВА ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В КОЛЕДЖІ .77	
СТВОРЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПОЗИТИВНОЇ АТМОСФЕРИ НА ЗАНЯТТЯХ - ВАЖЛИВИЙ ЕЛЕМЕНТ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ.	77
Л.В. Боровик, викладач ІІ к.....	77
РОЛЬ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ ФАКТОРІВ У ФОРМУВАННІ КЛЮЧОВИХ ЖИТТЄВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ НА ЗАНЯТТЯХ ФІЗВИХОВАННЯ	79
І.В. Сімаченко, викладач ІІ к.....	79
ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ ЗАСОБАМИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ	83
В.І.Погоріла, голова ЦК, викладач в/к.....	83
ШЛЯХИ УПРАВЛІННЯ ВТРАТАМИ КОНТИНГЕНТУ	86
ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ КОЛЕДЖЕМ,	86
ПРОБЛЕМИ ТА РІШЕННЯ.....	86
Ю.Ю. Суліма, зав.відділенням, к.т.н., викладач в/к.....	86
РОЛЬ І МІСЦЕ ВИКЛАДАЧА В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ. ПРАВИЛА ПОВЕДІНКИ ПЕДАГОГА В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ	88
С. М. Васильєв, викладач в/к.	88
КОНЦЕПЦІЯ НОВОГО ПІДХОДУ ВЗАЄМОВІДНОСИН ВИКЛАДАЧА ТА СТУДЕНТА В УМОВАХ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА	93
К.О. Олійник, соціальний педагог.	93

ІННОВАЦІЙНІ ФОРМИ І МЕТОДИ ВИХОВНОЇ РОБОТИ У РЕАЛІЗАЦІЇ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО, ДУХОВНОГО, МОРАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ У КОЛЕДЖІ	97
Л.І. Дев'ятьорова, викладач-методист, в/к.....	97
ОПТИМІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ЗДОРОВ'Я ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ КОЛЕДЖУ ЗАСОБАМИ СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ.	99
Р.І.Спірженко, викладач в/к.	99
ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ (з власного досвіду).....	102
О.К. Коннікова, голова ЦК, викладач-методист, в/к.	102
РОБОТА КЛАСНОГО КЕРІВНИКА УЧБОВОЇ ГРУПИ, ЯК КЛЮЧОВОГО СУБ'ЄКТУ ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ	104
М.М. Бурундукова, викладач-методист, в/к.	104
ПОЗААУДИТОРНА РОБОТА СТУДЕНТІВ, ЯК ОДИН З ЧИННИКІВ ОСОБИСТІСНОГО ТА ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ.....	107
(з досвіду роботи)	107
А.П. Селіванов, викладач в/к.	107
ПОЗААУДИТОРНА РОБОТА СТУДЕНТІВ, ЯК ОДИН ІЗ ЧИННИКІВ ОСОБИСТІСНОГО ТА ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ (ІЗ ВЛАСНОГО ДОСВІДУ).....	111
Н.Є.Замошнікова, викладач в/к.....	111
ПОЗААУДИТОРНА РОБОТА СТУДЕНТІВ, ЯК ОДИН ІЗ ЧИННИКІВ ОСОБИСТІСНОГО ТА ПРОФЕСІОНАЛЬНОГО СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ.....	115
Н.М. Комар, викладач в/к.....	115
ПОЗААУДИТОРНА РОБОТА ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ.....	119
ФАХОВОМУ КОЛЕДЖІ.....	119
Н.В.Краснієнко, зав.лабораторії аналітико-інформаційних технологій, викладач-методист, в/к.....	119
ОРГАНІЗАЦІЯ ВИХОВНОЇ РОБОТИ	121
УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	121
А.О. Ряба, викладач II к.....	121
ІІІ. СУЧАСНІ МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЗДІЙСНЕННЯ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ	124
РОЛЬ І МІСЦЕ ПРАКТИКУМУ , ЯК НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В КОЛЕДЖІ.	124
Іг.В.Беркань, заст.директора з НВР, викладач в/к.	124
ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ НАВИЧОК ТА ВІДПОВІДНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ ВИПУСКНИКА В ХОДІ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ В УЧБОВИХ МАЙСТЕРНЯХ КОЛЕДЖУ	126
В.В. Бородулін, майстер виробничих майстерень ВСП «ОТФК ОНАХТ»	126
ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ НАВИЧОК ТА ВІДПОВІДНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИПУСКНИКА В ХОДІ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 051 «ЕКОНОМІКА»	131
О.В.Шимко, викладач в/к.....	131
ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ТВОРЧИХ УМІНЬ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ (ІЗ ДОСВІДУ РОБОТИ ЦИКЛОВОЇ КОМІСІЇ СПЕЦДИСЦИПЛІН ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ).....	133

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ НАВИЧОК ТА ВІДПОВІДНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИПУСКНИКА В ХОДІ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ	135
В.І.Матіїк, викладач в/к.....	135
СУЧАСНІ МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЗДІЙСНЕННЯ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ВИПУСКНИКА (ПЛАНІ, ПРОГРАМИ, РЕЗУЛЬТАТИ).....	137
Ю.Г. Точилкін, викладач в/к.	137
ДОСЛІДНИЦЬКА РОБОТА, ДИПЛОМНІ ПРОЄКТИ – РЕЗУЛЬТАТ ОДЕРЖАНИХ ЗНАНЬ, УМІНЬ, НАВИЧОК ТА ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ, ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЇ.....	139
П.В.Кузнецова, голова ЦК, викладач в/к.....	139
ДОСЛІДНИЦЬКА РОБОТА, ДИПЛОМНІ ПРОЄКТИ – РЕЗУЛЬТАТ ОДЕРЖАНИХ ЗНАНЬ, УМІНЬ, НАВИЧОК ТА ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ.....	141
С.М.Петушенко, к.т.н, викладач в/к.	141
ІV. СУЧАСНІ ВИМОГИ ДО ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ.....	145
САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ, ЯК ПЕРЕДУМОВА ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ.....	145
Л.І. Швець, голова ЦК, викладач-методист, в/к.....	145
СУЧАСНІ ВИМОГИ ДО ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ.....	147
В.П.Молла, зав.відділення.	147

I. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У ВИПУСКНИКА КОЛЕДЖУ

СТАНДАРТ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ, ЙОГО ЗМІСТ, ВИМОГИ, ПОРЯДОК РЕАЛІЗАЦІЇ

**Воронкова Ю.В., зав.відділенням економічним, викладач в/к,
Ільчишина Н.М., голова ЦК, викладач І к.,
Копайгородська Т.Г., голова ЦК, викладач-методист, в/к.**

Діяльність навчальних закладів за останні роки зазнала значних змін. Освітній процес закладів фахової перед вищої освіти ґрунтується на таких нормативно-правових документах, як Закон України «Про освіту» та Закон України «Про фахову передвищу освіту». В 2020 році Міністерство освіти і науки України видало наказ «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів фахової передвищої освіти».

Стандарт фахової передвищої освіти - це сукупність вимог до освітньо-професійних програм фахової передвищої освіти, які є спільними для всіх освітньо-професійних програм у межах певної спеціальності і використовуються для визначення змісту та оцінювання результатів освітньої діяльності закладів фахової передвищої освіти під час акредитації освітньо-професійних програм.

Структура Стандарту передбачає наступні розділи:

1. Преамбула.
2. Загальна характеристика.
3. Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття освітньо-професійного ступеня фахової передвищої освіти.
4. Перелік компетентностей випускника.
5. Нормативний зміст підготовки здобувачів фахової передвищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання.
6. Форми атестації здобувачів фахової передвищої освіти.
7. Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості фахової передвищої освіти.
8. Вимоги професійних стандартів у разі їх наявності.
9. Перелік нормативних документів, на яких базується Стандарт фахової передвищої освіти.

Розділ «Загальна характеристика» містить інформацію щодо ступеня фахової передвищої освіти; назви галузі знань; назви спеціальності; форми здобуття освіти; освітніх кваліфікацій; професійних кваліфікацій (у разі присвоєння); кваліфікації в дипломі; опису предметної області; академічних та

професійних прав випускників; працевлаштування випускників (в окремих випадках).

Обсяг кредитів ЄКТС визначається відповідно до кожної спеціальності, але не менше 120 кредитів.

В Стандарті освіти **компетенції** визначаються, як динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність. В Стандарті компетенції представлені у вигляді інтегральних, загальних та спеціальних.

Інтегральна компетентність - узагальнений опис кваліфікаційного рівня, який виражає основні його компетентнісні характеристики щодо результатів навчання та/або професійної діяльності.

Загальні компетентності - універсальні компетентності, що не залежать від предметної області, але важливі для успішної подальшої професійної та соціальної діяльності здобувана фахової передвищої освіти в різних галузях та для його особистісного розвитку.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності - компетентності, актуальні для предметної області та важливі для успішної професійної та/або подальшої навчальної діяльності за певною спеціальністю.

Стандарт визначає вимоги лише до спеціальних (фахових, предметних) компетентностей, які є спільними для всіх можливих освітньо-професійних програм в межах спеціальності. Заклад фахової передвищої освіти у своїй освітньо-професійній програмі може: формулювати описи додаткових до Стандарту спеціальних (фахових, предметних) компетентностей; формулювати узагальнені описи спеціальних (фахових, предметних) компетентностей, що охоплюють відповідний перелік компетентностей Стандарту; формулювати інший перелік спеціальних (фахових, предметних) компетентностей, описи яких у сукупності охоплюють всі вимоги Стандарту. деталізувати описи спеціальних (фахових, предметних) компетентностей Стандарту відповідно до спеціальності та/або спеціалізації.

На основі Стандарту результати навчання за освітньо-професійною програмою відображають узгоджені очікування та вимоги зацікавлених сторін: здобувачів фахової передвищої освіти, науково-педагогічних, педагогічних працівників, керівництва закладів фахової передвищої освіти, роботодавців.

Стандарт може встановлювати додаткові обов'язкові результати навчання для освітньо-професійних програм, що передбачають надання певної професійної кваліфікації та/або спрямовані на підготовку фахівців для професій, для яких запроваджено додаткове регулювання.

Результати навчання мають відповідати таким критеріям:

- бути чіткими і однозначними, даючи змогу окреслити зміст вимог до здобувача фахової передвищої освіти;

- бути діагностичними (тобто результати навчання повинні мати об'єктивні ознаки їх досягнення чи недосягнення);
- бути вимірюваними (має існувати спосіб та шкала для вимірювання досягнення результату прямими або непрямими методами, рівнів досягнення складних результатів);
- бути сформульованими відповідно до правил (подано далі).

Стандарт визначає форми атестації здобувачів фахової перед вищої освіти. Одними з форм атестації можуть бути кваліфікаційна робота або кваліфікаційний іспит.

У закладі фахової передвищої освіти повинна функціонувати система забезпечення якості освітньої діяльності та якості фахової передвищої освіти (внутрішня система забезпечення якості освіти), яка передбачає здійснення таких процедур і заходів:

1) визначення та оприлюднення політики, принципів та процедур забезпечення якості фахової передвищої освіти, що інтегровані до загальної системи управління закладом фахової передвищої освіти, узгоджені з його стратегією і передбачають залучення внутрішніх та зовнішніх заінтересованих сторін;

2) визначення і послідовне дотримання процедур розроблення освітньо-професійних програм, які забезпечують відповідність їх змісту стандартам фахової передвищої освіти (професійним стандартам – за наявності), декларованим цілям, урахування позицій заінтересованих сторін, чітке визначення кваліфікацій, що присуджуються та/або присвоюються, які мають бути узгоджені з Національною рамкою кваліфікацій;

3) здійснення за участю здобувачів освіти моніторингу та періодичного перегляду освітньо-професійних програм з метою гарантування досягнення встановлених для них цілей та їх відповідності потребам здобувачів фахової передвищої освіти і суспільства, включаючи опитування здобувачів фахової передвищої освіти;

4) забезпечення дотримання вимог правової визначеності, оприлюднення та послідовного дотримання нормативних документів закладу фахової передвищої освіти, що регулюють усі стадії підготовки здобувачів фахової передвищої освіти (прийом на навчання, організація освітнього процесу, визнання результатів навчання, переведення, відрахування, атестація тощо);

5) забезпечення релевантності, надійності, прозорості та об'єктивності оцінювання, що здійснюється у рамках освітнього процесу;

6) визначення та послідовне дотримання вимог щодо компетентності педагогічних (науково-педагогічних) працівників, застосовування чесних і прозорих правил прийняття на роботу та безперервного професійного розвитку персоналу;

7) забезпечення необхідного фінансування освітньої та викладацької діяльності, а також адекватних та доступних освітніх ресурсів і підтримки здобувачів фахової передвищої освіти за кожною освітньо-професійною програмою;

8) забезпечення збирання, аналізу і використання відповідної інформації для ефективного управління освітньо-професійними програмами та іншою діяльністю закладу;

9) забезпечення публічної, зрозумілої, точної, об'єктивної, своєчасної та легкодоступної інформації про діяльність закладу та всі освітньо-професійні програми, умови і процедури присвоєння ступеня фахової передвищої освіти та кваліфікацій;

10) забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками закладу фахової передвищої освіти та здобувачами фахової передвищої освіти, у тому числі створення і забезпечення функціонування ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату та інших порушень академічної доброчесності, притягнення порушників до академічної відповідальності;

11) періодичне проходження процедури зовнішнього забезпечення якості фахової передвищої освіти;

12) залучення здобувачів фахової передвищої освіти та роботодавців як повноправних партнерів до процедур і заходів забезпечення якості освіти;

13) забезпечення дотримання студентоорієнтованого навчання в освітньому процесі;

14) здійснення інших процедур і заходів, визначених законодавством, установчими документами закладів фахової передвищої освіти або відповідно до них.

Порядок реалізації Стандарту фахової передвищої освіти здійснюється через розробку, впровадження та внесення змін до освітньо-професійної програми, яка розробляється робочою групою з числа науково-педагогічних працівників коледжу та рецензується зовнішніми стейкхолдерами.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про освіту».
2. Закон України «Про фахову передвищу освіту».
3. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» від 23.11.2011 № 1341.
4. Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів фахової передвищої освіти» від 13.07.2020 № 918.
5. Розроблення освітніх програм: методичні рекомендації.

МОДЕЛЬ ПІДГОТОВКИ ФАХОВИХ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ ТА СИСТЕМА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ ВИПУСКНИКА ЗАКЛАДУ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

**Коваленк А.В., зав. НМК ЗЯО, викладач-методист, в/к,
заслужений вчитель України**

Складова частина підготовки фахового молодшого бакалавра складається з:

- Загальноосвітня підготовка;
- Професійна підготовка;
- Здобуття робітничої професії;
- Розвиток творчої, технічної та художньої здібностей;
- Підготовка до життя в суспільстві (психологія, етика, культура);
- Підготовка до підприємницької діяльності (економіка, правова підготовка);
- Підготовка до розв'язування виробничих та інших завдань;
- Загальна і професійна компетентність.

Фактори, які впливають на якість підготовки фахових молодших бакалаврів:

- Якісний відбір абітурієнтів, профорієнтація;
- Матеріально-навчальна база;
- Інформаційне забезпечення;
- Навчально-методичне забезпечення;
- Внутрішня система забезпечення якісної освітньої діяльності та якості ФПО;
- Система оцінювання результатів навчання;
- Практичне навчання. База практики;
- Участь роботодавців в підготовці фахівців;
- Мотивація до знань особистого розвитку, до роботи;
- Педагогічні та науково-педагогічні кадри;

- Участь викладачів Університету в підготовці фахівців, взаємна праця з відповідними кадрами.

Фактори, які визначають якість підготовки фахівців

1. Педагогічні кадри – 30%
2. Інформаційне забезпечення – 20%
3. Практичне навчання – 20%
4. Матеріально-технічна база, обладнання, навчально-методичне забезпечення – 15%
5. Мотивація та готовність здобувача освіти до навчання – 15%

В цій системі має чітке розмежування функцій між освітніми закладами, які організують і забезпечують початковий процес і професійними асоціаціями, які представляють інтереси роботодавців.

Для досягнення необхідної якості підготовки фахівців необхідно об'єднати зусилля початкових закладів та роботодавців.

Розглянемо таблицю модель підготовки фахового молодшого бакалавра

Таблиця 1

Модель підготовки фахового молодшого бакалавра

Етапи реалізації моделі	Зміст етапу підготовки	Модель підготовки молодшого спеціаліста
1 етап підготовки (I-II к.)	Корекція попереднього освітнього рівня, формування особливості до навчання та сучасного світогляду	Проведення моніторингу знань, додаткові курси по окремим предметам, адаптація до навчально-виховного процесу, формування таких рис, як порядність, патріотизм, повага до традицій та старших. Розвивати здатність до майбутньої роботи, навчання тощо через відповідні заходи адаптації
2 етап підготовки (II-III к.)	Формування базових знань загально-технічної та інженерної освіти	Через вивчення фундаментальних дисциплін, екологічних та суспільних, всебічний розвиток особистості
3 етап підготовки (III-IV к.)	Формування спеціальних знань, навичок, умінь, компетентності та сучасного мислення до професії та суспільства	Через вивчення дисциплін, які містять аналіз, синтез, інженерні розрахунки, практичну обізнаність, технічні та технологічні системи. Розвивати здатність студента розв'язувати інженерні, економічні проблеми тощо
4 етап підготовки (IV к.)	Формування альтернативного інноваційного мислення	Підвищення рівня мотивації до пізнання, одержання навичок через КП, самостійну роботу, проєктні завдання
5 етап підготовки (IV к.)	Якісна, ефективна державна атестація (ДП, ДР, ДІ тощо)	Виконання конкретних завдань, дослідницька робота, проєктна робота

Далі розглянемо комплексний підхід до моделювання підготовки спеціалістів

Рис.1 – Схема комплексного підходу до моделювання підготовки спеціалістів

В наступній таблиці зображено модель діяльності та підготовки фахівців.

Таблиця 2

Модель діяльності та підготовки фахівців

<i>Характеристики моделювання</i>	<i>Модель фахівця</i>	<i>Модель підготовки фахівця</i>
Мета моделювання	Формування інтегрованих професійних знань у сфері професійної діяльності, отримання кваліфікаційних вимог до випускника закладу ФПО	Отримання інформації, певних знань, навичок і умінь в ході навчання для проектування змісту, методів, форм засобів професійних дій на основі результатів навчання
Об'єкт моделювання	Діяльність фахівця певного профілю на виробництві, здатність самостійно виконувати різноманітні завдання у сфері професійної діяльності	Діяльність здобувача освіти у процесі навчання в закладі ФПО, здатність опанування вимог освітньо-професійних програм
Види діяльності випускника	Виконання на достатньому професійному рівні виробничо-технологічну роботу, організаційно-управлінську діяльність, науково-дослідницьку і проектно-конструкторську роботу, інноваційну діяльність	Отримання професійних, загально-технічних і економічних знань, умінь, навичок в ході освітнього процесу, практичного навчання, виконання проектних і дослідницьких робіт, прийняття певних рішень при самостійних роботах

Реалізація моделі підготовки фахового молодшого бакалавра

- ❖ Розробка ОПП та навчальних планів підготовки фахового молодшого бакалавра з врахуванням запропонованої моделі підготовки на основі вимог національної рамки кваліфікації та відповідного стандарту
- ❖ Розробка та забезпечення освітнього процесу повним пакетом методичних освітніх документів (учбові плани, програми, положення, розробки тощо)

- ❖ Визначення чіткої системи оцінювання результатів навчання
- ❖ Визначення системи формування професійної компетентності випускника
- ❖ Виконання умов системи професійного розвитку педпрацівників

Фактори, які впливають на підвищення ефективності моделі підготовки фахових молодших бакалаврів

- Відповідне навчально-методичне забезпечення;
- Сучасні кабінети, лабораторії, майстерні;
- Практика за місцем проживання, на підприємствах майбутньої роботи;
- Сучасна, ефективна практика;
- Постійні консультації викладачів;
- Професійний розвиток педпрацівників;
- Стажування викладачів на підприємствах та ВНЗ;
- Готовність викладача до занять, враховуючи спеціальність, індивідуальні якості здобувача освіти;
- Залучення до викладацької роботи фахівців, підприємств, ВНЗ, проведення майстра-класів;
- Врахування досягнень в технологічних процесах виробництва інноваційного розвитку галузі;
- Програмна інтеграція освіти та виробництва, різних рівнів освітньої підготовки.

Розглянемо узагальнену структуру системи формування професійних компетенцій випускника

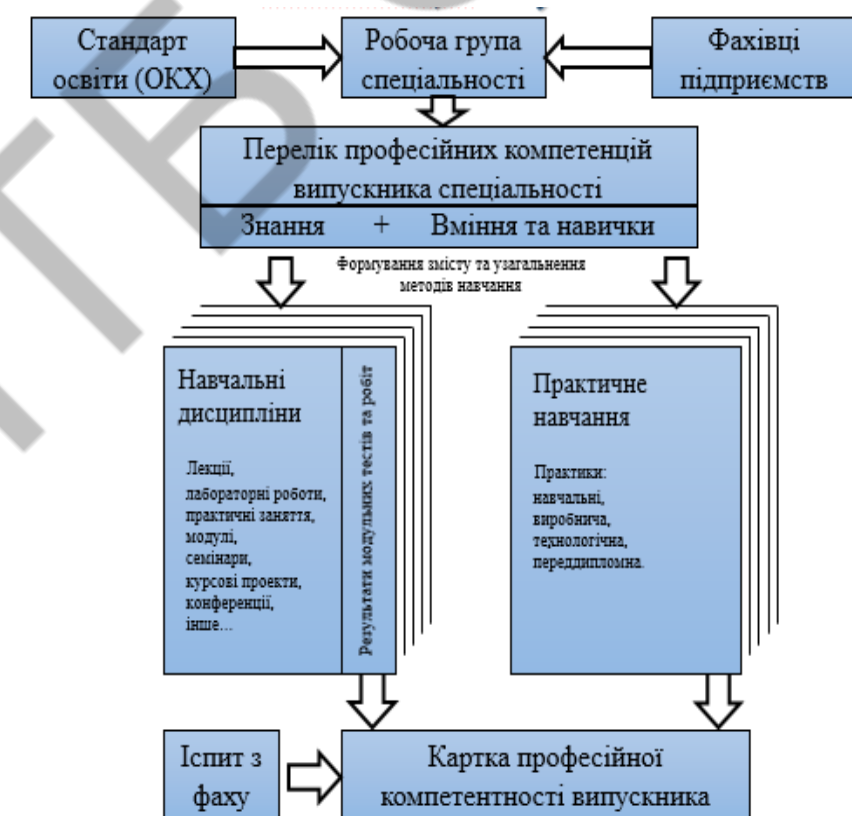

Рис.2 – Система формування професійних компетенцій випускника

Пріоритети у компетенціях випускника

- Готовність до пошуку систематизації необхідної інформації для прийняття організаційно-управлінських рішень у виробничій діяльності;
- Здатність до відбору співробітників та технологій для виконання інноваційних, комерційних та інших проєктів організації роботи та розвитку підприємства;
- Здатність до організації підвищення своєї кваліфікації і постійної самоосвіти;
- Готовність до проведення маркетингових досліджень і підготовки випуску конкурентоспроможної продукції;
- Готовність до виконання окремих стадій і етапів інноваційних проєктів в команді з іншими фахівцями;
- Готовність виконувати особисті професійні завдання, наявність відповідальності та самоконтролю у своїй діяльності.

Пріоритети розвитку якісної освітньої діяльності і якісної підготовки фахових молодших бакалаврів в коледжі

1. Інноваційна сучасна модель підготовки фахового молодшого бакалавра і бакалавра
2. Організаційно-методичний та економічний розвиток коледжу, наявність нормативно-законодавчої та методичної бази, перспективного економічного спрямування в розвитку коледжу
3. Сучасний механізм управління діяльністю коледжу, удосконалення організаційної структури освітнього процесу

Необхідно чутливо реагувати на зміни в вимогах законодавчих актів та роботодавців і через систему формування професійних компетенцій та моделі підготовки фахівців в коледжі – забезпечувати якість освітньої діяльності і якість фахової передвищої і вищої освіти випускників коледжу, своєчасно вносити відповідні зміни в ОПП та навчальний план.

**ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ВИКЛАДАЧІВ СПЕЦДИСЦИПЛІН
ХОЛОДИЛЬНОГО ЦИКЛУ ВСП «ОТФК ОНАХТ»
В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ЗАКЛАДІВ ФПВО ТА ВИМОГ
ВНУТРІШНЬОЇ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ**

Ір.В. Беркань, голова ЦК, викладач-методист, в/к.

Відповідно Закону України «Про фахову передвищу освіту» система забезпечення якості фахової передвищої освіти включає визначення та послідовне дотримання вимог щодо компетентності педагогічних працівників, застосовування чесних і прозорих правил прийняття на роботу та безперервного професійного розвитку персоналу. Маючи права на вільний вибір форм, видів і методів підвищення кваліфікації та стажування педагогічні працівники зобов'язані постійно підвищувати свій професійний і загальнокультурний рівні та педагогічну майстерність, забезпечувати безперервний професійний розвиток. Результати підвищення кваліфікації враховуються під час проведення атестації педагогічних працівників.

В Одеському технічному фаховому коледжі здійснюється перспективне планування підвищення кваліфікації у поточному році на наступний календарний рік шляхом затвердження педагогічною радою орієнтовного плану підвищення кваліфікації, який формується з урахуванням пропозицій педагогічних працівників.

Основним напрямком підвищення кваліфікації педагогічних працівників циклової комісії спецдисциплін холодильного циклу є удосконалення професійних компетентностей галузевого спрямування, опанування новітніми виробничими технологіями, ознайомлення із сучасним устаткуванням, обладнанням, технікою, станом і тенденціями розвитку галузі енергетичного машинобудування.

Формами підвищення кваліфікації є інституційна (очна, заочна, дистанційна), дуальна, на робочому місці, на виробництві. Форми підвищення кваліфікації можуть поєднуватись.

Основними видами підвищення кваліфікації є:

- **навчання** на протязі двох років за програмою підвищення кваліфікації в Одеському національному технологічному університеті (Бригадир Л.Г. 2018-19р., Бурдюжа С.А. – з 2021 р.);

- **навчання** в Національній академії педагогічних наук України ДЗВО «Університет менеджменту освіти» ЦІПО, (Беркань Ір.В., Бригадир Л.Г., Петушенко С.М., Селіванов А.П., 2018-19 р.);

- **участь у семінарах, вебінарах, конференціях в тому числі міжнародних**, які організовує міжнародної академії холоду (Німеччина, 2021р. «Промисловий холод», тема: «Вплив фторвмісних холодоагентів та продуктів їх розкладання на навколишнє середовище та здоров'я людини», Словаччина, 2021р. 10-а міжнародна конференція: «Компресори і холодильні агенти»). Викладачі: Беркань Ір.В., Петушенко С.М., Селіванов А.П., Беркань Іг. В., Бурдюжа С.А. з 2019 року є вченими радниками українського відділення міжнародної академії холоду;

- **участь в конференціях Одеського національного технологічного університету:**

- міжнародна студентська конференція «Black Sea Science 2021» (керівники студентів: Беркань Ір.В., Бурдюжа С.А., Бригадир Л.Г., Беркань Іг.В.);

- регіональна науково-технічна конференція: «Енергія, бізнес, комфорт» (Беркань Ір.В., Беркань Іг.В., Бурдюжа С.А., щороку з 2019р);

- всеукраїнська науково-технічна конференція: «Сучасні досягнення і перспективи холодильної техніки і технології» (всі викладачі циклової комісії, щороку);

- **участь в конференціях Одеського технічного фахового коледжу:**

- всеукраїнська студентська науково-практична конференція «Визначні досягнення науки і техніки» (керівники студентів: Беркань Ір.В., Бурдюжа С.А., Селіванов А.П., щороку);

- **участь в конкурсах професійної майстерності:**

- конкурс з монтажу і обслуговування систем кондиціонування «Clima Fest Ukraine» (Бурдюжа С.А., щороку);

- **участь в професійних виставках:**

- виставка з промислового холоду і клімат-контролю «ICYTech -2021» (Беркань Ір.В., Беркань Іг.В., Бригадир Л.Г.);

- **участь викладачів комісії в відкритих лекціях професіоналів-практиків:**

- лекція Козачинського С.В., директора ТОВ «Укр Айс Компані» «Порівняльний аналіз систем кондиціонування різних фірм представлених на ринку України», 2020 р.;

- лекція Гайдая Г.А., провідного спеціаліста Emerson Ukrain, «Сучасні компресори для холодильної техніки», 2021р;

- **організація і проведення круглих столів з роботодавцями** (два рази на рік);

- **спільні засідання з спорідненою випусковою кафедрою Одеського національного технологічного університету** (два рази на семестр);

- **стажування на виробництві** за індивідуальною програмою (Беркань Іг.В., АТ «Одеський припортовий завод», навчально-курсний комбінат, 2021 р.);
- **проведення навчальних занять на виробництві** (ЧП «Фаворит», Одеський консервний завод, ЧП «Максіма», викладачі Рекеда Ю.Д., Беркань Ір.В., Петушенко С.М., Селіванов А.П., Бригадир Л.Г.);
- **проведення екскурсій на виробництво** (ТОВ «Вінницька птахофабрика», Беркань Ір.В., Беркань Іг.В., Петушенко С.М., Селіванов А.П., 2021 р.);
- **друга освіта** (викладач Бригадир Л.Г., навчання в магістратурі КЗВО “Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради” за ОП: “Педагогіка вищої школи”);
- **захист дисертації** (викладач Петушенко С.М. захистив дисертацію на тему: «Розробка систем охолодження для первинної низькотемпературної обробки та зберігання зерна дрібнонасіненних культур», 2021р.)

Таким чином постійне підвищення кваліфікації для викладачів циклової комісії холодильних дисциплін в умовах реформування закладів фахової передвищої освіти - це важлива складова професійної діяльності спрямована на поглиблення, розширення й оновлення професійних знань, умінь і навичок на основі здобутого раніше рівня освіти, професійної підготовки й набутого практичного досвіду.

Використані джерела:

1. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017. Закон України «Про фахову передвищу освіту» від 06.06.2019
2. Постанова Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників»;
3. Лист МОНУ № 1/9-683 від 04.11.19 року «Щодо підвищення кваліфікації та атестації педагогічних працівників»;
4. https://otfk.od.ua/public_information/provision/files/polozhennya_pro_pidvyshchennya_kvalifikatsii_ta_stazhuvannya.pdf

ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕДПРАЦІВНИКІВ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ЗАКЛАДІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ ТА ВИМОГ ВНУТРІШНЬОЇ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ.

С.М.Лапчак, викладач в/к.

Якісна освіта – один із найпотужніших перевірених засобів сталого розвитку. Україна підтримала Резолюцію Генеральної Асамблеї ООН «Перетворення нашого світу: Порядок денний в області сталого розвитку на період до 2030 року», реалізуючи Ціль 4: «Забезпечити всеохоплюючу та справедливу якісну освіту, заохочувати можливості навчання протягом усього

життя для всіх». Один із кроків на шляху до цієї мети – суттєве збільшення кількості кваліфікованих викладачів.

Для реалізації поставленої мети Міністерством Освіти і науки України створена відповідна нормативна база, яка є підґрунтям розроблених в коледжі положень, а саме: положення про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти Одеського технічного фахового коледжу ОНАХТ та положення про підвищення кваліфікації та стажування педагогічних працівників в ОТФК ОНАХТ.

Засади професійного розвитку науково-педагогічних працівників визначено ст. 59 Закону України «Про освіту», ст. 60 Закону України «Про вищу освіту», ст. 24 Закону України «Про фахову передвищу освіту».

Процедуру, види, форми, обсяг (тривалість), умови підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників закладів освіти і установ усіх форм власності та сфер управління визначено Порядком підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 року № 800.

Таким чином, основна мета підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників - професійний розвиток відповідно до державної політики у галузі освіти та забезпечення якості освіти, може бути досягнута шляхом виконання завдань за різноманітними напрямками в залежності від потреб викладача та особливостей закладу освіти.

Відповідно п. 6 Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників формами підвищення кваліфікації є:

- інституційна (очна (денна, вечірня), заочна, дистанційна, мережева);
- дуальна, на робочому місці, на виробництві тощо.

Форми підвищення кваліфікації можуть поєднуватись.

Основними видами підвищення кваліфікації є:

- навчання за програмою підвищення кваліфікації;
- стажування;
- участь у семінарах, практикумах, тренінгах, вебінарах, майстер-класах тощо.

Відповідно п. 9 Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників суб'єктом підвищення кваліфікації може бути заклад освіти (його структурний підрозділ), наукова установа, інша юридична або фізична особа, у тому числі фізична особа - підприємець, що надає освітні послуги з підвищення кваліфікації педагогічним та/або науково-педагогічним працівникам.

Науково-педагогічні працівники вільні у виборі суб'єктів підвищення кваліфікації.

Відповідно п. 10 Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників Програма підвищення кваліфікації затверджується

суб'єктом підвищення кваліфікації та повинна містити інформацію про: тему (напрямок, найменування), зміст, обсяг (тривалість), що встановлюється в годинах та/або в кредитах ЄКТС; вид та форму підвищення кваліфікації; місце (місця) надання освітньої послуги; очікувані результати навчання; вартість (у разі встановлення) або про безоплатний характер надання такої освітньої послуги.

Обов'язковою складовою організації підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників є планування.

План підвищення кваліфікації формується на відповідний навчальний рік на основі пропозицій, наданих науково-педагогічними працівниками. Зазначені пропозиції розглядаються відповідним базовим структурним підрозділом (цикловою комісією) і схвалюються заступником директора з НМР та затверджуються директором коледжу.

Згідно п. 1 ст. 51 Закону України «Про повну загальну середню освіту» кожен педагогічний працівник зобов'язаний щороку підвищувати свою кваліфікацію відповідно до чинного законодавства.

Кожен педагогічний і науково-педагогічний працівник закладу загальної середньої та фахової передвищої освіти зобов'язаний щороку підвищувати кваліфікацію з урахуванням особливостей, визначених законодавством.

Підвищення кваліфікації педагогічними та науково-педагогічними працівниками закладів фахової передвищої освіти щороку — є необхідною умовою проходження ними атестації у порядку, визначеному законодавством.

Відповідно п. 16 Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників загальний обсяг підвищення кваліфікації педагогічного або науково-педагогічного працівника закладу фахової передвищої освіти не може бути менше ніж 150 годин на п'ять років.

Визнання результатів підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників виконується з урахуванням особливостей отримання освіти кожним з науково-педагогічних працівників.

Згідно з ч. 2 ст. 59 Закону України «Про освіту» результати підвищення кваліфікації у суб'єктів підвищення кваліфікації, що мають ліцензію на підвищення кваліфікації або провадять освітню діяльність за акредитованою освітньою програмою, не потребують окремого визнання чи підтвердження.

Результати підвищення кваліфікації у інших суб'єктів підвищення кваліфікації визнаються рішенням педагогічної (вченої) ради відповідного закладу освіти.

Відповідно п. 25 Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників педагогічний або науково-педагогічний працівник протягом одного місяця після завершення підвищення кваліфікації подає до педагогічної ради закладу освіти клопотання про визнання результатів підвищення кваліфікації та документ про проходження підвищення кваліфікації.

У разі підвищення кваліфікації шляхом інформальної освіти (самоосвіти) замість документа про підвищення кваліфікації подається звіт про результати підвищення кваліфікації або творча робота, персональне розроблення електронного освітнього ресурсу, що виконані в процесі (за результатами) підвищення кваліфікації та оприлюднені на веб-сайті закладу освіти та/або в електронному портфоліо педагогічного або науково-педагогічного працівника (у разі наявності). Форму звіту визначає відповідний заклад освіти.

Клопотання протягом місяця з дня його подання розглядається на засіданні педагогічної ради закладу освіти.

Здійснює організацію і координацію навчання працівників методичний кабінет коледжу.

Важливим питанням підвищення кваліфікації педпрацівників є доступність форм і методів, що забезпечуються внутрішньоколеджними заходами. Тому, в коледжі підвищення кваліфікації для педагогічних працівників здійснюється в трьох школах: молодого викладача, школі педагогічної майстерності та школі професійних та інноваційних технологій навчання.

Новації, які набули чинності 1 січня 2020 року, дедалі більше впроваджуються в освітній процес, забезпечуючи поступовість, безперервність професійного удосконалення педпрацівників та загалом, як результат, якості освіти в цілому.

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ ЗАБЕСПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ (ІЗ ДОСВІДУ РОБОТИ)

В.Л. Давидова, викладач в/к.

Пандемія корона вірусу змусила викладачів, для продовження освітнього процесу, освоювати нові, раніше не дуже поширені, технології дистанційного навчання. Як казав А. Ейнштейн «Людина, яка ніколи не помилялась, ніколи не спробувала зробити щось нове». Перехід на дистанційне навчання викликав чимало запитань. Ніяких екстрених централізованих курсів організовано не було і кожний йшов власним шляхом спроб та помилок. Але задача викладача – побудувати свою роботу таким чином, щоб максимально ефективно представити матеріал, наочно продемонструвати його та перевірити засвоєння.

Проаналізувавши матеріал, а також дистанційні ресурси, я обрала для використання, відповідні цілям курсу, та власним вподобанням, наступні онлайн-платформи для навчання студентів: Zoom, Google class, Virtulab - віртуальна лабораторія.

Zoom – забезпечує двосторонню комунікацію викладач- студент шляхом проведення пар у вигляді онлайн-конференцій. Вони дозволяють не тільки бачити та чути один одного, але й демонструвати підготовлений матеріал. З моєї точки зору, доручним для викладання фізики є створення презентацій до лекцій. Презентаційна технологія дистанційного навчання дозволяє доносити інформацію візуально та на слух, і значно розширює можливості викладання, власно кажучи, ми використовували її і при очному навчанні, але не в такому об'ємі. Демонстрація відеофрагментів фізичних явищ, дослідів, моделювань процесів, робить процес дистанційного навчання більш цікавим. Тут також є і зворотній зв'язок, студенти охоче знімають на камеру і демонструють досліди - домашні завдання, які б навряд чи охоче виконували без камери. Але складнощі та незручності теж є: важко виписувати в презентації значну кількість формул, а послідовність виводів доцільно показувати шляхом створення анімацій, але це дуже ускладнює створення презентацій.

Для практичних, лабораторних та інших письмових робіт, я використовувала Google class, за допомогою якого реалізовувала технології доставки дистанційного навчання. У Google class є можливість створити власні тести, давати завдання за тематичними відеороликами, задати критерії оцінювання, робити коментарі до перевірених робіт та вести онлайн-журнал.

Віртуальна лабораторія (Virtulab.net) надає можливість демонстрації фізичних явищ у більш широкому ракурсі та всебічне їх дослідження (є можливість змінювати параметри дослідів, спостерігаючи, як це впливає на результат). Кожна робота охоплює великий обсяг навчального матеріалу, у тому числі з різних розділів фізики, тому інтерактивні роботи з фізики слід проводити у формі практикуму при поясненні нового матеріалу або при завершенні певної теми. Наявність різноманітних дослідів розширює можливості дослідження навіть порівняно з очним навчанням.

Вимушений перехід до онлайн-навчання дозволив зберегти здоров'я багатьом студентам, а використання різноманітних технологій дистанційного навчання зробити процес якісним та досягти основної мети навчального процесу.

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ (ІЗ ДОСВІДУ РОБОТИ)

В.Ю. Козловська, викладач II к.

Дозвольте розпочати з того, що ми з вами зробили різкий поворот від традиційної моделі навчання до сучасного формату дистанційної освіти. Такий екстрений перехід в умовах світової пандемії має суттєву відмінність від правильно спланованого онлайн-навчання на основі масових відкритих онлайн-курсів. Освітні організації, змушені працювати зі студентами дистанційно з

метою зниження ризиків поширення коронавірусу, повинні усвідомлювати цю різницю в оцінці ефективності так званого "онлайн-навчання" із застосуванням дистанційних освітніх технологій.

Викладачі змушені організовувати навчальний процес за допомогою дистанційних технологій навчання на основі різних способів доставки електронного контенту та доступних інструментів комунікації учнів та викладачів в електронному інформаційно-освітньому середовищі.

Такий різкий перехід на "віддаленку" – міра вимушена та екстрена, не всі навчальні заклади були готові до цієї кардинальної розбудови навчального процесу виходячи з об'єктивно різного рівня розвиненості інформаційної інфраструктури, забезпеченості дисциплін електронними освітніми ресурсами та готовності викладачів до використання цифрових платформ та сервісів в освітньому процесі.

Як показало дослідження Міносвіти та науки, проведене у 2019 році, самі викладачі вузів з вченим ступенем невисоко (3,2 бали з 5) оцінюють свій рівень володіння дистанційними технологіями, а кожен 4-й з них жодного разу за останні 3 роки не використовував послуги віддаленого відеозв'язку для участі у вебінарах та відео-конференціях.

За методичною рекомендацією Міносвіти, навчальні заклади розробили прийнятні для їхнього рівня розвитку ІТ-інфраструктури з урахуванням доступних зовнішніх ресурсів сценарії реалізації дистанційного навчання та вимоги до форматів навчального процесу. Саме тому у кожного коледжу та вузу виник свій набір інструментів та сценаріїв для організації навчання в онлайн-середовищі. Пропоную їх розглянути.

Найпопулярніший інструмент у викладацькому середовищі – Гугл клас. Компанія Google розробила сервіс для шкіл, коледжів, вузів та некомерційних організацій. Тут є необхідний мінімум для запуску онлайн навчання: від редактора курсів до зручного календаря для планування занять. Тут можна створити будь-який курс з нуля та досить красиво його оформити. Курс ділиться на теорію та практику. Теорія – це всі лекційні матеріали, передбачені програмою навчання. Як практика можна використовувати завдання та онлайн-тести, щоб учні закріпили вивчений матеріал.

Для викладачів цей сервіс дає можливість:

- Створювати курси та завдання
- Перевірити домашнє завдання та виставляти оцінки
- Тестувати учнів
- Опублікувати новини та оголошення

Для студентів цей сервіс дає можливість:

- Виконувати домашні завдання та отримувати оцінки за них
- Комуніціювати з викладачем за допомогою форми коментарів

Для батьків цей сервіс дає можливість:

- Отримувати розсилку з успішністю їхньої дитини
- Слідкувати за навчальними новинами

Робота зі студентами – це не лише підготовка завдань та їх перевірка. У системі освіти дуже важливу роль відіграє комунікація зі студентами в режимі реального часу. І тут першому плані виходить платформа відеоконференцій ZOOM. Програма відмінно підходить для індивідуальних та групових занять, студенти можуть заходити як з комп'ютера, так і планшета з телефоном. Останнє особливо важливо, тому що студент має можливість бути присутнім на онлайн-заняття, будучи за межами дому чи офісу. До відеоконференції може підключитися будь-який, який має посилання або ідентифікатор конференції. Захід можна запланувати заздалегідь, а також зробити посилання, що повторюється, тобто для постійного уроку в певний час можна зробити те саме посилання для входу.

Переваги Zoom:

- Відео та аудіо зв'язок із кожним учасником. Організатор має можливість вимикати та включати мікрофон, а також вимикати відео та запитувати включення відео у всіх учасників. Ви можете увійти в конференцію як учасник з правами лише для перегляду.
- Можна ділитися екраном зі звуком. Демонстрацію екрана можна встановити на паузу. Більш того, можна ділитися не всім екраном, а лише окремими програмами, наприклад, увімкнути демонстрацію браузера. У налаштуваннях можна дати всім учасникам можливість ділитися екранами або включити обмеження, щоб робити це міг лише організатор.
- У платформу вбудована інтерактивна дошка, можна легко та швидко перемикатися з демонстрації екрана на дошку.

Оцінюючи ефективності нової освітньої технології чи моделі навчання велика спокуса порівняти результати навчання, отримані учнями під час застосування даної технології, з результатами навчання у традиційної моделі очного навчання. Однак такий порівняльний аналіз, як правило, не дає обґрунтованих статистично значущих висновків через те, що вимагає:

- строгого експериментального дизайну;
- ідентичного за змістом та різного за форматом контенту;
- однакових контрольних-вимірювальних матеріалів та умов проведення підсумкової атестації;
- досить великої вибірки, сформованої випадковим чином кожної моделі (технології) навчання;
- виключення впливу результату експерименту зовнішніх чинників, знижують валідність експерименту.

Крім того, даний аналіз визначає ефективність як успішність студентів та не враховує інших факторів успіху. Успіх при цьому – категорія не абсолютна, і може бути вимірний, виходячи з інтересів різних учасників процесу навчання.

Для викладачів – це справді результати навчання студентів, а для студентів, крім успішності, велику роль відіграє мотивація та залученість до процесу навчання, які безпосередньо впливають на досягнення студентів.

МЕТОДОЛОГІЧНА МОДЕЛЬ ПРОВЕДЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ЗАНЯТТЯ З ВИКОРИСТАННЯМ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ (ZOOM, GOOGLE MEET)

Ю.Є. Суліма, викладач в/к.

Технології дистанційного навчання стрімко увійшли в життя кожного педагогічного працівника, тому що дозволяють продовжувати освітній процес в ЗО під час карантину та інших надзвичайних обставин. Основними інструментами дистанційного навчання для «живого спілкування» зі здобувачами освіти в коледжі є сервіси для проведення відеоконференцій – Zoom та Google Meet.

Технології дистанційного навчання використовуються для проведення лекцій, практичних та лабораторних робіт, що не вимагають спеціального обладнання, проведення оцінювання, консультацій та відпрацювань.

Щоб розпочати роботу з сервісом Zoom, необхідно встановити мобільний додаток на смартфон або планшет. Десктопну версію для інсталяції на ПК/ноутбук або розширення для браузера Chrome можна завантажити з офіційного сайту.

Для різних сценаріїв та умов роботи під час проведення заняття у форматі відеоконференції, слід використовувати різні технічні засоби. Смартфон є універсальним технічним засобом, він працює автономно з постійним доступом до Internet через мобільну мережу або Wi-Fi. Смартфон дозволяє працювати зі здобувачами освіти навіть при відсутності електропостачання. За таких самих умов можна працювати на ноутбуці, використовуючи смартфон як роутер.

Використовувати ПК для проведення дистанційних занять можна лише за умови наявності електроживлення та підключення до мережі Internet. Зауважимо, що всі сучасні смартфони, планшети та ноутбуки вже оснащені фронтальною камерою та мікрофоном, а ПК слід самостійно доукомплектувати окремими пристроями – веб-камерою, колонками та мікрофоном або ж гарнітурою.

Функціональні можливості мобільного додатку Zoom та його десктопної версії також відрізняються. Зокрема, при плануванні конференції на майбутнє в мобільному додатку відсутні деякі важливі налаштування, що дозволяють мінімізувати прояви порушення дисципліни здобувачами освіти. Тому всі

налаштування безпеки для комфортного проведення заняття слід виконувати на ПК або ноутбучі.

Перед тим, як розпочати навчальне заняття у дистанційному форматі, слід переконатися у справності всіх технічних засобів – перевірити рівень заряду на портативному пристрої, підключення до мережі Internet, працездатність мікрофону, камери тощо. Слід звернути увагу на те, що потрапляє у кадр, коли викладач вмикає камеру, та за потреби використовувати віртуальний фон.

Доцільно планувати проведення відеоконференцій завчасно. Кожен викладач знає свій розклад на тиждень, тому може запланувати конференцію для кожної учбової групи на кожну навчальну дисципліну відповідно до розкладу та розіслати посилання-запрошення у бесіди студентських груп в месенджерах Viber або Telegram.

Студентів слід повідомити про правила, яких слід дотримуватися під час дистанційного заняття та про те що, наприклад, приєднуватися до конференції слід лише під власним іменем та прізвищем, або чи обов'язковим є під'єднання до відеозустрічі із ввімкненою камерою. Всіх вимог, висунутих до здобувачів освіти, мають дотримуватися і викладачі, які висувають ці умови, тобто не можна вимагати від учня ввімкнути камеру, якщо вчитель сам її не вмикає.

Для первинної ідентифікації здобувачів освіти слід у налаштуваннях конференції вмикати зал очікування, тоді всі підозрілі особи можуть бути не допущені на заняття. Поки здобувачі освіти приєднуються до конференції та знаходяться у залі очікування, викладач має встановити налаштування безпеки.

Після того, як всі учасники конференції до неї приєдналися, викладач може розпочинати заняття та вмикати демонстрацію екрану. Існує декілька режимів демонстрації – весь екран (учасникам демонструється все, що відбувається на екрані викладача); окремий програмний додаток, який вже відкрито на ПК/ноутбучі; дошка повідомлень. При демонстрації дошки повідомлень слід додатково ввімкнути заборону на коментування, інакше здобувачі освіти можуть малювати на екрані, писати та ін.

Транслювати можна і зображення основної камери мобільного телефону, наприклад, коли викладач паралельно пояснює матеріал та наводить приклади, записуючи інформацію «від руки» на папері, що буде доречним на заняттях з математики, фізики, хімії, спецдисциплін тощо.

Важливим аспектом успішного проведення заняття у дистанційному форматі є методична робота по адаптації та вдосконаленню існуючих конспектів лекцій, презентацій, методичних вказівок для проведення семінарських занять, лабораторних та практичних робіт. Лекції слід супроводжувати демонстрацією презентації, яка має бути яскравою, привабливою, такою що легко запам'ятовується. Лабораторно-практичні роботи також потребують презентації та чіткої інструкції до виконання. Семінарські заняття можна проводити у усному форматі із ввімкненими камерами у всіх учасників конференції.

Іноді виникає потреба надати студенту можливість демонструвати екран. Для цього у налаштуваннях конференції слід дозволити учасникам це робити, а по завершенню слід відізнати дозвіл назад.

Одним із основних недоліків безкоштовної версії Zoom є обмеження тривалості конференції по часу (40 хвилин), тому потрібно в налаштуваннях увімкнути відображення таймеру. Студентів слід попередити про те, що невдовзі

слід буде перепідключитися до конференції – для цього використовуються ті ж самі ідентифікатор та пароль (посилання на приєднання).

Перед закінченням заняття слід повідомити учнів про це, видати домашнє завдання, попередити студентів про формат і зміст наступного заняття (лекція, семінар, лабораторно-практична робота), попрощатися та завершити конференцію для всіх учасників, натиснувши відповідну кнопку.

Дотримуючись приведених рекомендацій з проведення дистанційного заняття викладачі зможуть значно покращити свій досвід користувача і повною мірою керувати навчальним заняттям, виключивши всі відволікаючі фактори та можливі порушення дисципліни.

СУЧАСНІ ПСИХОЛОГІЧНІ ТА ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ

Л.Г. Бригадир, зав.відділенням, викладач в/к.

Постановка проблеми. Сучасна педагогічна думка висуває на перший план необхідність реформування системи освіти у такому напрямку, щоб визначити здобувача освіти активним учасником освітнього процесу, становлячи тим самим його пізнавальну активність у центр уваги педагогів та засобів навчання.

Реформування системи фахової передвищої освіти посилює вимоги до сучасного викладача навчального закладу та зумовлює зміну підходів до змісту, технологій, форм, методів та засобів викладання предметів. Постає актуальне завдання фахової підготовки бакалаврів, його виконанню сприятиме впровадження сучасних педагогічних технологій.

Аналіз актуальних досліджень. Дослідженню різних аспектів педагогічної майстерності викладання приділялась належна увага науковців С. Гончаренко, І Зязуна, А. Макаренка, В. Олійника, О. Піхоти, С. Сисоевої, В. Сухомлінського, Н. Волкової та ін. Психологічний аспект досліджуваної проблеми глибоко розроблений у працях О. Г. Мороза, Л. Г. Подоляк, В. І. Юрченка та інших.

Фахова передвища освіта покликана давати системні знання про професійну сферу діяльності, її специфіку, має формувати особистісні якості спеціаліста. Випускник коледжу повинен володіти міцними та глибокими знаннями, професійним мисленням, мати власну професійно-особистісну позицію. З цією метою необхідно задіяти весь комплекс психолого-педагогічних, соціологічних засобів, які безпосередньо мають сприяти розв'язанню даної проблеми [1]

Мета дослідження полягає в визначенні педагогічної майстерності викладання, як передумови професійної компетентності викладача.

Виклад основного матеріалу. Бразильський педагог Пауло Фрейре вважає, що доцільно замінити традиційну «накопичувальну» освіту на освіту «проблемно-визначальну». У книзі «Педагогіка пригноблених» П. Фрейре назвав «банківською освітою» той навчальний процес, коли учнів розцінюють, як «банк», а викладачів – як вкладників, які сподіваються отримати дивіденди в майбутньому. При «банківській освіті» учні є пасивними отримувачами певного обсягу знань, які вони доволі часто вважають не своїми, не інтерпретують їх, не розуміють значення та, найголовніше, – забувають більшу частину після отримання оцінки.

За умов проблемно-визначальної освіти учасники навчального процесу займаються реальними проблемами з життя. Навчання, вважає педагог, відбуватиметься набагато успішніше, якщо слухачі самостійно формулюватимуть завдання і з урахуванням власного життєвого досвіду виконуватимуть їх. З такої точки зору студенти під час навчання мають не лише просто слухати й фіксувати готові думки вчителя, а продукувати інформацію самостійно, визначати та обговорювати проблеми, знаходити шляхи їхнього розв'язання, спостерігати й планувати, застосовувати нові знання та навички на практиці, створювати зворотні зв'язки [2].

Зміни життя в сучасному світі вимагають і змін мети та призначення сучасної освіти. Знижується функціональна значущість і привабливість традиційної організації навчання. Важливо викликати інтерес до навчальної теми, перетворювати аудиторію на активних учасників заняття. А це, за переконанням учених, методистів-практиків, можливо за умови застосування інноваційних технологій, серед яких провідне місце займає інтерактивне навчання.

Головним завданням у діяльності викладача має стати формування стратегії й тактики дій, спрямованих на сприяння всебічному розвитку творчих здібностей здобувачів освіти на основі оптимального застосування інтерактивних методів навчання й форм роботи; формування особистості, яка володітиме навичками мислення, здатностями давати оцінку реальним життєвим ситуаціям, умітиме самостійно працювати над розвитком власного інтелекту, культури й моралі та реалізувати свій творчий потенціал.

Наголошуємо на тому, що, розвиваючи творчі здібності, потрібно дотримуватися певних принципів в організації навчання, а саме: принципу зв'язку з практикою життя, саморозвитку, оптимального поєднання індивідуальної та колективної форм навчально-творчої діяльності, інформативності, принципу віри в можливість здобувача. Основним способом розвитку творчих здібностей вважаємо діалог – «викладач-студент», діалог «студент-студент», діалог «студент-викладач».

Зазначаємо, що зміст предмета, який викладається, має бути не кінцевою метою діяльності викладача, а засобом розвитку особистості. І саме інтерактивні методи навчання сприяють тому, що здобувачі освіти опановують усі рівні

пізнання, розвивають критичне мислення, рефлексію, уміння розмірковувати, розв'язувати проблеми тощо.

У результаті оптимального використання різних інтерактивних методів навчання, зокрема в умовах технічного коледжу, змінюються позиції викладача й здобувача освіти в навчально-виховному процесі. Із носія готових знань викладач перетворюється в організатора пізнавальної діяльності здобувачів освіти, а останні стають рівноправними суб'єктами в навчанні.

Висновки. Зважаючи на зазначене, інтерактивне навчання певним чином змінює вимоги до роботи викладача. Викладач з урахуванням актуальних запитів розвитку системи освіти повинен володіти такими вміннями: організовувати комунікацію так, щоб вона була важливою та цікавою; цілеспрямовано створити для студентів навчальні ситуації, які спонукають їх до інтеграції зусиль; формувати навчальну атмосферу в аудиторії й дозувати свою допомогу студентам; вирішувати нестандартні навчальні та міжособистісні ситуації; зберігаючи свій науковий авторитет, допомагати студентам, не потрапляти в його залежність, а виявляти самостійність в інтелектуальному поведінці.

Література

1. Артемова Л.В. Педагогіка і методика вищої школи: Навчально-методичний посібник для викладачів, аспірантів, студентів магістратури. Київ, Кондор, 2016. 272 с.
2. Турчин І. М. Життєвий шлях та освітньо-політична діяльність Пауло Фрейре. *Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Педагогіка, Психологія*, 2015.

ІННОВАЦІЙНА ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ВИКЛАДАЧА ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ ДИСЦИПЛІН В УМОВАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

І.М. Рудець, викладач в/к.

Ми живемо в ХХІ столітті. Україна знаходиться у процесі реформи. Реформи у галузі освіти – це той місток, без якого неможливі жодні зміни, що спрямовані в майбутнє, бо країна та світ, суспільство, потреби економіки докорінно змінилися, а підходи до підготовки майбутніх фахівців, в умовах фахової передвищої освіти, залишилися в багатьох аспектах нашої роботи незмінними.

Професія педагога є однією з найдавніших, в ній накопичений досвід поколінь, а педагог – це ланка, яка їх з'єднує. Особливі професійні та суспільні функції викладача в умовах реформування освіти вимагають підвищені вимоги не тільки до системи професійних його якостей, а й підвищені вимоги до його особистості. У свій час Сухомлинський писав: «Ми мусимо бути для вихованців зразком багатства духовного життя, лише за цієї умови ми маємо моральне право

виховувати. Розум – виховується розумом, совість – совістю, відданість Вітчизні – дійовим служінням Вітчизні».

Професійна діяльність викладача загальноосвітніх дисциплін в умовах фахової передвищої освіти вимагає від нього не лише досконале володіння матеріалом, але й розвитку відповідних здібностей здобувачів освіти, а саме: дидактичні здібності – передавання студентам навчального матеріалу, яким досконало володієш сам, роблячи його доступним і зрозумілим; академічні здібності – викладача повинен мати знання не лише в обсязі навчальної програми, а значно глибші і ширші, щоб зацікавити здобувачів освіти і викликати стійкий інтерес до своєї навчальної дисципліни; організаційні здібності – уміння правильно планувати роботу і самому контролювати її; перцептивні здібності – вміння проникнути у внутрішній світ студента, тонке розуміння саме його особистості та знання психологічних особливостей, що притаманні його віковим особливостям.

Викладач-філолог в умовах фахової передвищої освіти це не тільки найвищого рівня фахівець своєї дисципліни, а й науковець, який має слідкувати за розвитком сучасної української мови та літератури, відкриваючи нові сторінки творчості письменників, цікаві факти, які вимагають нового осмислення.

Критеріями оцінювання професійної компетентності сучасного філолога є також вміння справитися з емоційними, моральними навантаженнями в процесі роботи, добиватися запланованих результатів у роботі, вміти створити доброзичливу атмосферу у спілкуванні зі здобувачами освіти, застосувати передові європейські методики і розробляти власні.

На сучасному етапі важливим елементом творчої діяльності викладача-філолога є використання сучасних інформаційних технологій. Цифрова трансформація – неминучий процес, тому викладачу постійно потрібно підвищувати свою цифрову грамотність паралельно з основною діяльністю.

Використання цифрових технологій відкриває доступ до нетрадиційних джерел інформації, підвищує ефективність самостійної роботи студентів, надає значно більші можливості для творчості, дозволяє застосовувати принципові нові форми і методи в навчанні: мультимедійні презентації, проєкти, авторські мультимедійні навчальні програми, створення електронних підручників, використання інтерактивної дошки, можливість працювати в онлайн бібліотеці.

Я хочу зупинитись на такій інноваційній діяльності, яка дає можливість підвищити якість знань здобувачів освіти засобами проєктних технологій. Саме їх застосування в освітньому процесу є принципово новим у світовій педагогіці і, з мого особистого досвіду, дає підстави стверджувати, що саме проєкти відіграють одну зі значних ролей у вирішенні проблеми оновлення освітньо-виховного процесу. Слово «проєкт» означає «кинути вперед». У сучасному розумінні проєкт – це намір, який буде здійснено в майбутньому. В основі проєктної технології є розвиток пізнавальної та дослідницької діяльності студентів, уміння систематизувати свої знання. Традиційний зв'язок «викладач – студент» змінюється на «студент – викладач», тому що під час роботи над проєктом викладач виконує тільки функцію консультанта, підтримує та заохочує. Японська мудрість говорить: «Вчителі відкривають двері, а учень заходить сам». Тому саме проєктна діяльність дає можливість створити

викладачу такі умови під час освітнього процесу, за яких результатом є вже індивідуальний досвід навчально-пошукової діяльності в кожного студента, який брав участь у проєкті. Одночасно з цим можна говорити про максимальні можливості щодо підвищення якості знань, оскільки вони стають результатом самостійної пошукової роботи.

Під час використання цієї технології вирішується ціла низка завдань: розвиваються пізнавальні навички, критичне мислення, вміння аналізувати і аргументувати. А створення саме спільних проєктів займає найвищу сходинку в організації тісної взаємодії всіх учасників освітнього процесу. Основною цінністю проєктної діяльності є її завершеність. Усі зусилля учасників підпорядковані досягненню результату.

Проєктна діяльність вимагає ретельної підготовки, кропіткої роботи і обґрунтованої, справедливої оцінки. Сьогодні метод проєктів вважається одним із найперспективніших методів навчання в умовах реформування освіти, адже він створює умови для творчої самореалізації студентів, підвищує мотивацію до навчання.

Отже, викладач-філолог закладу фахової передвищої освіти – це висококваліфікований фахівець, який іде «в ногу з часом», має сукупність універсальних якостей, що допомагають сучасному студенту бути освіченим, толерантним, легко адаптуватися до нових реалій життя, а головне – стати компетентними та конкурентоспроможними фахівцями з оптимістичними поглядами на майбутнє.

Використані джерела

1. Сисоєва С. Сучасні аспекти професійної підготовки вчителя // Педагогіка і психологія, 2005. – №4 (49). – с. 60-66.
2. Головань М.С. Компетенція і компетентність: досвід теорії, теорія досвіду / М.С. Головань // Вища освіта України, – 2008. – №3. – с. 23-30.
3. Бабіч Н.Н. Аспекти сучасної лекції // Інформаційні технології навчання, – 2011. – №1 (25). – с. 53-56.

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО - ТВОРЧИХ УМІНЬ МАЙБУТНІЇХ ФАХІВЦІВ

З.О. Карпенко, викладач в/к.

Важливою характеристикою в складних економічних умовах сьогодення при підготовці фахівців для різних галузей промисловості України є формування професійно-творчих умінь майбутніх фахівців, тобто здатності генерувати нові ідеї, обирати і приймати рішення з виробничих питань. Творча особистість бачить результати, які становлять принципову новизну, а нетворча – лише результати, які стосуються досягнення мети (доцільні результати).

У 1921 р. в Каліфорнії психологи Термен і Кокс відібрали з учнів 95 середніх шкіл 1528 хлопчиків і дівчаток у віці від 8 до 12 років з IQ рівним 135 балів, що склало 1% від усієї вибірки (рівень інтелекту визначали за тестами Стенфорда-Біне). Ці діти відрізнялись раннім розвитком (рано почали ходити, говорити, читати, писати), випереджали своїх однолітків у рівні розвитку в середньому на 2 шкільних класи. Що стосується творчості, то її рівень у цих дітей був приблизно на середньому рівні. Дослідження тривало 50 років. Ким стали ці діти? Практично всі вони досягли високого соціального статусу: стали відомими письменниками, докторами філософії, медицини, викладачами, політиками тощо. Прізвища деяких з них увійшли до довідника «Кращі люди Америки», тобто ранні інтелектуали надзвичайно успішно адаптувались в суспільстві. Але жоден з них не проявив себе як творець в галузі науки, літератури, мистецтва; не вніс суттєвий внесок в розвиток світової культури, науки.

Отже, високий рівень IQ не гарантує творчих досягнень. Можна бути інтелектуалом і не стати творцем (генієм). Тому так важливо розвивати творчість у студента.

Творчість – це діяльність, яка на основі досвіду і знань породжує нове іабо обґрунтовує вибір із деяких варіантів. Виявляється творчість на різних рівнях. Для одного рівня творчості характерне використання наявних знань і розширення галузі їх застосування; на іншому створюється абсолютно новий підхід до вирішення технологічних проблем, вибору технології виробничого процесу. Демократизація життя, розвиток самоуправління педагогічного та студентського колективів створюють можливості для розвитку творчої активності студентів та викладачів.

Проблеми формування та розвитку творчої активності студентів.

По-перше, практика показує, що неможливо формування професійно-творчих умінь майбутніх фахівців неможливо на окремій цикловій комісії. Робота це комплексна, певний рівень її досягається педагогічною, виховною діяльністю всього пед.колективу. Для того щоб всі ланки управління процесом розвитку творчої активності студентів працювали як єдине ціле, необхідним є комплексний підхід до формування творчого спеціаліста

По-друге, змінюються критерії оцінки здібностей спеціаліста. Професійна компетентність, ерудованість були й залишаються суттєвими професійними якостями спеціаліста. Але в умовах прискорення науково-технічного прогресу та ускладнених інформаційних процесів цього вже замало.

Необхідне виховання і самовиховання високої методологічної культури мислення, здібності не лише орієнтуватися на потоках професійної та ідейно-політичної інформації, але й правильно її обробляти, вміти самому шукати нові знання.

По-третє, для сучасного підходу до проблеми суттєво і те, що акцент переноситься на самостійність та відповідальність студента за формування його творчої активності. Поки що нерідко студент виступає пасивним об'єктом.

По-четверте, формування і розвиток творчої активності студентів потребують творчої самовіддачі від викладача, примноження та розвиток його творчого потенціалу, якісних перетворень в стилі педагогічної діяльності і підвищення її культури.

Робота викладачів комісії технологічних дисциплін зорієнтована на виховання в майбутніх фахівців поваги до праці, вироблення умінь творчо застосовувати в праці отримані в вузі теоретичні і професійні знання. Діяльність кожного викладача визначається не лише з боку його педагогічної майстерності, але й з вмінням формувати та стимулювати творчу діяльність студентів, вміння допомогти спрямувати діяльність студента в потрібному напрямку.

Викладачі на протязі всього навчання намагаються розвивати творчий потенціал студентів - це в період лабораторних, практичних занять студенти на підставі отриманих знаь та практичних навичок проявляють елементи творчості – обирають або обґрунтовують методи досліджень, роблять обґрунтовані висновки.

Особливе місце для розвитку елементів творчості займає практика студентів в лабораторіях коледжу під керівництвом викладача. **Професійно-трудове виховання** полягає в тому, щоб студент усвідомив свою пізнавальну діяльність як специфічний вид праці, а творче, відповідальне відношення до оволодіння професією розглядав як найважливішу соціально-моральну задачу, чітку продуману систему організації навчального процесу. Залік з навчальної практики студенти здають з пропозиціями по вирішенню окремих питань по асортименту, елементам технології та інше. З задоволенням студенти приймають участь в конкурсах « Кращий за профеією», в олімпіадах та конференціях за підсумками виробничих видів практики

Творчий потенціал майбутнього фахівця набуває особливого розвитку в період виконання КП, ДП...

Висновок – Розвиток творчості студента –запорука його успішної професійної діяльності в майбутньому.

Список використаних джерел

1. Развитие творческой активности студентов: опыт, проблемы, перспективы / А. П. Дьяков, Г. В. Горченко, А. И. Стеценко и др., науч. ред. В. С. Рахманин. - В: Изд-во ВГУ, 1991. - 160 с.
2. Слєпкань З. І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі. - К.: НПУ, 2000. -210с.

ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ТЕХНІЧНИХ КОЛЕДЖІВ

О.В. Скорнякова, голова ЦК, к.п.н., викладач в/к.

Постановка проблеми. Сучасні інформаційні технології та їх активне впровадження істотно впливають на розвиток життєво-важливих галузей будь-якої країни – економіку, освіту, медицину, безпеку тощо. Процес глобальної «цифровізації» набирає обертів та впливає на стан світової економіки.

Впровадження цифрових технологій в нашої державі сприяє розвитку відкритого інформаційного суспільства як одного з істотних чинників розвитку демократії, економічного зростання, створення робочих місць, підвищення продуктивності, а також підвищення якості життя громадян.

Наявність нового Комітету Верховної Ради з питань інформатизації та зв'язку, численних експертних та громадських об'єднань, прийняття низки законопроектів, які тією чи іншою мірою стосуються сфери «цифровізації» та впровадження інформаційно-комунікаційних технологій свідчать про розуміння необхідності впровадження в Україні змін, реформ та трансформацій, що сприяють інтеграції України у світові процеси «цифровізації».

Одним з перших кроків у визначенні стратегічних орієнтирів для розвитку вітчизняної цифрової економіки та суспільства стало розроблення концептуальних засад цифровізації, які відображені у спільному проєкті «Цифрова адженда України – 2020». До розроблення проєкту були залучені Міністерство економічного розвитку та торгівлі України, представники ІТ-компаній, громадських організацій, науковців, незалежних експертів та ін. Позиції, відображені у проєкті, прискорили прийняття у 2018 році «Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки».

У 2019 році для реалізації державної політики у сфері цифровізації та розвитку інформаційного суспільства було створено Міністерство цифрової трансформації України, яке стало центральним органом у сфері електронних довірчих послуг. І це забезпечило формування та реалізацію державної політики у сфері цифровізації, цифрової економіки, цифрового розвитку, цифрових інновацій, електронного урядування та електронної демократії, розвитку інформаційного суспільства та розвитку ІТ-індустрії.

Наразі Україна вже має позитивні приклади використання цифрових технологій - сервіс державних послуг «Дія», проекти «Дія. Цифрова освіта», «Дія. Цифрова держава», онлайн-сервіс «Електронні послуги», платформа «Дія. Бізнес», законопроект «Дія. City» та ін.

На початку 2021 року Міністр цифрової трансформації М. Федоров презентував затверджений Урядом перелік нових проектів цифрової трансформації у ключових галузях, що сприятиме розбудові цифрової держави. Однак очевидно, що втілення ідей масштабної цифрової трансформації України та зміцнення позицій нашої держави у світовому ринку потребує відповідного кадрового та трудового потенціалу. А глобальні стратегічні зміни неможливі без належної підтримки будь-якої галузі як на державному рівні, так і з боку роботодавців. Зокрема, необхідна узгоджена позиція щодо підготовки фахівців, готових до постійного професійного розвитку, здатних швидко реагувати на виклики сучасності та діяти в умовах конкуренції.

Загалом, економічна конкуренція та швидкі зміни у виробництві сприяють пошуку ефективних шляхів модернізації і системи вищої освіти, метою якої є підготовка нової генерації фахівців, спроможних конкурувати на сучасному ринку праці, здатних діяти в нестандартних ситуаціях й адаптуватися до умов сьогодення. Відповідно, на заклади вищої освіти, що здійснюють підготовку майбутніх фахівців, зокрема для ІТ-галузі, покладається висока відповідальність. Одним із можливих способів вирішення цього завдання є цифровізація освітнього процесу закладів вищої освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України визначено, що цифровізація освіти є сучасним етапом її інформатизації, що «передбачає насичення інформаційно-освітнього середовища електронно-цифровими пристроями, засобами, системами та налагодження електронно-комунікаційного обміну між ними, що фактично уможливорює інтегральну взаємодію віртуального та фізичного, тобто створює кіберфізичний освітній простір» [1]. Ефективність цифровізації освіти залежить від сучасних тенденцій розвитку інформаційного суспільства та потреб світової економіки. Вітчизняні дослідники В. Биков, О. Спірін, О. Пінчук [2, 3] вказують на перспективність та подальший розвиток технологій хмарних обчислень та віртуалізації, робототехніки, індустрії виробництва програмних засобів; накопичення та опрацювання значних обсягів цифрових даних; формування Інтернету речей; розвиток штучного інтелекту, широке запровадження чат-ботів та віртуальних помічників.

Основними завданнями цифровізації, які ставляться перед закладами вищої освіти є [4]:

- реалізація цифрових технологій в освітньому процесі;
- надання можливості колективного користування цифрових ресурсів і вільного доступу до них у хмарних сервісах;
- забезпечення підвищення рівня мотивації до професійного використання цифрових технологій викладачами та здобувачами освіти;
- створення інноваційних умов розвитку через впровадження цифрових технологій;
- надання інформаційних послуг щодо використання цифрових і хмарних технологій з необмеженими ресурсами;

– накопичення, систематизація та розповсюдження інформації щодо використання цифрових і хмарних технологій закладами вищої освіти.

Реалізація зазначених завдань в умовах освітнього середовища, на думку дослідників, сприятиме зростанню продуктивності та якості освітнього процесу, забезпечуватиме формування високого рівня конкурентоспроможності майбутніх фахівців, а інформаційно-комунікаційні й цифрові технології надають можливість інтенсифікувати освітній процес, підвищити рівень і якість сприйняття, розуміння та засвоєння знань через впровадження інноваційних підходів.

Розв'язання проблеми створення та підтримки інформаційно-освітнього середовища для формування конкурентоспроможності майбутніх фахівців зумовлює визначення понять «конкурентоспроможність майбутніх фахівців», «інформаційно-освітнє середовище» та виокремлення особливостей інформаційно-освітнього середовища для формування конкурентоспроможності майбутніх фахівців у технічних коледжах.

В рамках нашого дослідження розглянемо ключове поняття «конкурентоспроможність».

Термін «конкурентоспроможність» може застосовуватися відносно різних об'єктів, що й обумовило виникнення значної кількості різноманітних трактувань даного поняття з позиції економічних, соціальних, психологічних та педагогічних наук. У працях психологічного та педагогічного спрямування, конкурентоспроможність асоціюється з успішністю в професійній та особистій діяльності майбутнього фахівця.

Дослідник В. Андрєєв конкурентоспроможну особистість розглядає як «особистість, для якої характерні прагнення і здатність до високої якості і ефективності своєї діяльності, а також до лідерства в умовах змагальності, суперництва і напруженої боротьби зі своїми конкурентами» [5, с.26]. Разом з тим, автор зазначає, що кожна людина має можливість бути конкурентоспроможною, але для цього слід забезпечити власний творчий саморозвиток та самореалізацію.

Вітчизняні вчені Т. Андріяко [6], Т. Жданко [7], Л. Мітіна [8] у власних дослідженнях зазначають, що конкурентоспроможна особистість наділена здатністю здійснювати певну діяльність ефективніше за інших, розвиватися з метою реалізації себе професійно, соціально та особистісно, а тому важливими якостями є прагнення успіху, адаптаційні здібності, мобільність, автономність у прийнятті рішень та схильність до творчості, готовність до стриманого спілкування, раціональна пізнавальна активність, цілеспрямованість, працьовитість, креативність, критичність мислення, лідерство, ризикованість, стресостійкість.

Визначенню пріоритетних якостей конкурентоспроможного фахівця приділяється увага у працях зарубіжних дослідників. Зокрема, Марсель М. Роблес (Marcel M. Robles) стверджує, що важливими для конкурентоспроможної особистості є соціальні навички, гнучкість, вміння працювати в команді та робоча етика, вміння проявляти ініціативу та брати відповідальність за власні рішення, доброчесність, ввічливість, відповідальність, професіоналізм [9]. Дослідниці В. Раммер та Дж. Фрідл (V. Rammer & J. Friedl) вказують на пріоритетності навичок спілкування, критичного мислення,

важливості когнітивної гнучкості та емоційного інтелекту [10]. Доповнюють перелік дослідники А. Берглунд та Ф. Хайнц (A. Berglund & F. Heintz), вказуючи на важливості таких якостей як міжособистісна комунікація, вміння працювати в команді, наявність мотивації для подальшого розвитку у своїй професії [11]. Дослідниця Х. Тиньяне (Thinyane H.), створюючи «паспорт ідеального майбутнього фахівця», акцентує увагу на творчості, аналітичному мисленні, умінні самостійно приймати рішення, відповідальності та самоефективності [12].

Засновниця сайту CareerToolBelt.com, відомий експерт з пошуку роботи у країнах ЄС Е. Дойл (Alison Doyle), наводить свій перелік ключових навичок для фахівця. Серед важливих – усне спілкування та співпраця; творчий підхід до вирішення професійних задач, аналітичні здібності, стресостійкість, гнучкість, логічне мислення, вміння вести переговори, лідерські навички та управління конфліктами [13]. Схожий перелік наводить і Даніель Борц, засновниця сайту пошуку роботи monster.com [14].

Щодо визначення поняття «конкурентоспроможність майбутнього фахівця», то цінним для нас є трактування даного поняття С. Безбородих, яка у своєму дослідженні розглядає конкурентоспроможність фахівця як багаторівневе інтегральне особистісне утворення, що проєктується на всі сфери життєдіяльності людини, дозволяє особистості, відповідно до її індивідуальних здібностей, брати участь і отримувати переваги в конкурентних відносинах в обраній для себе сфері професійної діяльності [15].

Для підготовки фахівців для будь – якої галузі слід враховувати, в першу чергу, специфіку самої галузі, її основні характеристики, до яких можемо віднести динамічність, технологічність, інтеграцію в усі галузі економіки. Підготовка фахівців для повинна здійснюватися з урахуванням реальних вимог ринку через впровадження інноваційних методик навчання, в узгодженні з поширенням нових інформаційних технологій і своєчасним їх включенням в освітній процес, адже традиційні педагогічні методики поступово втрачають свою ефективність [18].

Як зазначає О. Спірін, впровадження інноваційних процесів в освіті націлено на підготовку фахівців майбутнього – креативних, творчих, здатних нестандартно мислити та здобувати нові знання, приймати зважені рішення [19]. Зокрема, інноваційні процеси можуть бути реалізовані в умовах освітнього середовища, в якому широко використовуються інформаційно-комунікаційні технології, освітянські ресурси, цифрові платформи із підтримкою інтерактивного та мультимедійного контенту; впроваджуються технології дистанційного навчання, інноваційні комп'ютерні, мультимедійні, комп'ютерно-орієнтовані і мобільно-орієнтовані засоби навчання; забезпечується робота науково-дослідних STEM-центрів, спецлабораторій, тощо [19].

Під «конкурентоспроможністю майбутнього фахівця» ми розумітимемо динамічну здатність орієнтуватися на ринку, проявляти здібності, розвиватися в інформаційно-освітньому середовищі, успішно реагувати на запити і нові вимоги як соціального середовища так і процесів євроінтеграції.

Для виокремлення особливостей інформаційно-освітнього середовища для формування конкурентоспроможності майбутніх фахівців проаналізуємо сутність зазначеного поняття. У широкому розумінні під середовищем розуміють «оточення, яке складається із сукупності природних, матеріальних,

соціальних чинників, які прямо чи опосередковано впливають на людину» [21, с.68].

Поняття «інформаційно-освітнє середовище» по-різному тлумачиться в сучасній психолого-педагогічній науці та є предметом вивчення вітчизняних дослідників. Так, у працях В. Бикова інформаційне освітнє середовище трактується як цілісна система, яка складається із сукупності підсистем, що функціонують і забезпечують педагогічну взаємодію учасників освітнього процесу на основі сучасних інформаційно-технічних і навчально-методичних засобів (насамперед – ІКТ) [22]. Дослідники Р. Гуревич та М. Кадемія інформаційно-освітнє середовище розглядають як сукупність технічних і програмних засобів зберігання, обробки і передачі інформації, а також політичні, економічні і культурні умови реалізації процесів інформатизації [23]. Дослідник І. Мовчан вважає, що інформаційно-освітнє середовище – це сукупність умов, що реалізуються на базі інформаційних і комунікаційних технологій, спрямованих на здійснення освітньої діяльності, сприяють формуванню професійно значущих і соціально важливих якостей особистості в умовах інформатизації суспільства [24].

Дослідниками О. Малихіним та Т. Ярмольчуком [25] визначено три вектори реалізації навчальних стратегій: перший пов'язаний з урахуванням методологічних положень управління освітньою діяльністю студентів; другий – зі специфікою вивчення студентами циклу професійних дисциплін; третій – із дидактичною та психологічною природою підготовки фахівців. Дослідники рекомендують звернути увагу на такі стратегії як: гейміфікація, технології онлайн-навчання, технологія «віртуальний клас», хмарні технології навчання, синхронне та асинхронне навчання, електронне (E-learning) та мобільне (M-learning) навчання. Розглянемо запропоновані стратегії більш детально.

Гейміфікація – це інноваційний процес навчання з використання ігрового мислення й динаміки ігор для вирішення поставлених завдань. Насамперед, гейміфікацію слід використовувати для формування певних навичок або поведінки, для візуалізації та підкреслення таких дій і навичок, які важко продемонструвати за допомогою традиційних методик [26].

Масові відкриті онлайн-курси – це нова популярна технологія онлайн-навчання, яка постійно розширює потенціал відкритих освітніх ресурсів і дистанційних освітніх технологій, може бути спрямована й використана для проектування індивідуальної освітньої траєкторії студентів. Наразі існує декілька найбільш популярних платформ, що містять добірки масових відкритих онлайн курсів, створених у єдиному форматі: edX, KhanAcademy, EdEra, Udacity, Udemy, Open University, Coursera, Canvas Network, Iversity та ін. Одна із перших в Україні платформ, що пропонує слухачам масові відкриті онлайн-курси, є освітній проект Prometheus [25].

Технологія «віртуальний клас» – це навчальне онлайн-середовище, розміщене в мережі Інтернет з наявним вмістом навчальних матеріалів й організованою сукупністю онлайн-інструментів, спрямованих на процес здійснення професійної підготовки фахівців. Сьогодні особливою популярністю користується безкоштовна інтерактивна платформа від Google - Google Classroom, що об'єднує корисні сервіси Google, створений для закладів освіти з метою спрощення освітнього процесу. Google Classroom пов'язує Google

Drive, Google Docs, Sheets and Slides та Gmail разом, щоб допомогти закладам освіти перейти до безпаперової системи [25].

Хмарні технології навчання є актуальним прикладом утілення нового вектору розвитку діяльності суспільства в сфері інформаційних технологій. Хмарні технології надають можливість організувати навчання будь-де і будь-коли; забезпечують високу інтерактивність навчання; сприяють розвитку засобів спільної роботи; надають можливість безперервного доступу до навчальних матеріалів за допомогою будь-якого мобільних пристроїв (нетбуки, смартфони, мобільні телефони тощо), що підтримують роботу в Інтернеті [27]. З-поміж найбільш поширених освітніх сервісів і систем пропонуємо звернути увагу на Black board, Moodle, Microsoft Live@edu, Google Apps для освіти, Office 365, групи Google [25].

Синхронне навчання здійснюється в режимі реального часу й передбачає одночасну участь учасників, розділених лише територіально. Зв'язок здійснюється за допомогою мережі Інтернет та спеціалізованого програмного забезпечення, онлайн-сервісів. Найбільш відомі програми для синхронного навчання: Interwise Webex (Cisco), Adobe Connect, Elluminate, Instant Presenter, Microsoft Teams, Zoom, Class Dojo, Classtime, Viber та інші [25].

Електронні листи, дошки для обговорень в Інтернеті, Вікіпедія та блоги - це ресурси, які підтримують асинхронне навчання. Деякі поширені асинхронні навчальні дії – це взаємодія із системами управління курсами, такими як Blackboard, Moodle для доставки курсових робіт, спілкування за допомогою електронної пошти, розміщення на дискусійних форумах та читання статей [25].

E-learning – електронне навчання, що ґрунтується на використанні інформаційних і телекомунікаційних технологій, які надають можливість підтримувати весь процес навчання. E-learning передбачає використання засобів веб 2.0: блогів, вікі, підкастів, соціальних мереж тощо [25].

M-learning (мобільне навчання) – є активною формою електронного навчання. Мобільні пристрої у поєднанні з мережею Інтернет стали необхідними освітніми інструментами, які з плином часу стали більш портативними, доступними, ефективними та простими у використанні. M-learning можна комбінувати з іншими видами навчання, забезпечуючи інтерактивну взаємодію між усіма учасниками освітнього процесу [25].

Тому під *інформаційно-освітнім середовищем* будемо розуміти цілісну систему умов, які забезпечують взаємодію суб'єктів освітнього процесу на основі сучасних інформаційних і комунікаційних технологій. Важливо зазначити, що для підготовки конкурентоспроможних фахівців таке середовище має сприяти формуванню як професійно значущих, так і особистісно-важливих якостей майбутніх фахівців.

Для відображення особливостей формування конкурентоспроможності майбутніх фахівців у технічних коледжах розроблено концептуальну модель формування конкурентоспроможності майбутніх фахівців, яка складається з трьох взаємопов'язаних блоків: методологічно-цільового, змістово-процесуального та оцінювально-результативного (рис.1).

Методологічно-цільовий блок орієнтований на опис теоретичних основ формування складових конкурентоспроможності майбутніх фахівців у технічних коледжах. В межах цього блоку нами виділяється мета, що полягає у формуванні

конкурентоспроможності майбутніх фахівців в технічних коледжах. Визначена мета повинна конкретизуватися за допомогою соціального замовлення, обліку вимог сучасних роботодавців для конкретної галузі, відображених в освітніх та професійних стандартах. Завданнями процесу формування конкурентоспроможності майбутніх фахівців: забезпечення розвитку ціннісних орієнтацій, що стимулюють професійно-особистісний розвиток майбутніх фахівців, активізують його внутрішні потреби та мотиви, коригують діяльність в умовах конкуренції; забезпечують визначення особистісних кар'єрних установок майбутніх фахівців та умов їх реалізації.

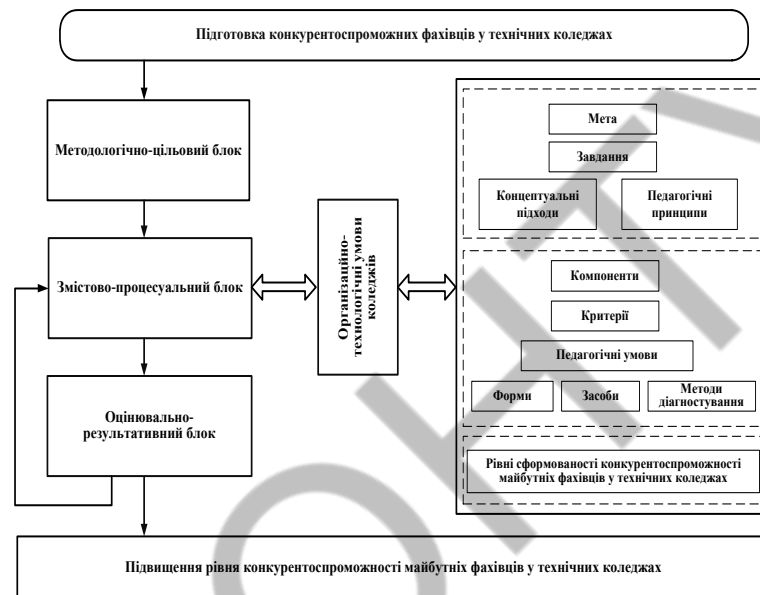

Рис. 1- Концептуальна модель формування конкурентоспроможності майбутніх фахівців у технічних коледжах

Методологічно-цільовий блок розкриває концептуальні підходи (системний, компетентнісний, контекстний, діяльнісний та особистісно-орієнтований), що знаходяться у взаємозв'язку та визначають сукупність педагогічних принципів організації освітнього процесу, направлено на формування конкурентоспроможності майбутніх фахівців, а саме: орієнтованість освітнього процесу на розвиток особистості майбутніх фахівців; забезпечення органічної єдності їх теоретичної і практичної підготовки; раціонального застосування інноваційних методів і засобів навчання на різних етапах підготовки; активності та творчої самостійності.

У змістово-процесуальному блоці наочно представлено запропоноване нами змістове наповнення поняття «конкурентоспроможність» через розкриття змісту кожного з її компонентів (мотиваційно-ціннісного, когнітивного, діяльнісного та особистісно-рефлексивного); представлено визначені та обґрунтовані педагогічні умови формування конкурентоспроможності майбутніх фахівців у технічних коледжах (створення освітнього середовища, що забезпечує розвиток конкурентної активності між учасниками освітнього процесу у технічних коледжах; мотивація майбутніх фахівців до професійно-особистісного розвитку; використання інноваційних педагогічних технологій у процесі формування конкурентоспроможності майбутніх фахівців у технічних коледжах); форми та засоби процесу формування конкурентоспроможності майбутніх фахівців та методи діагностування її рівнів.

Організаційно-технічні умови коледжів забезпечують впровадження освітньої діяльності, згідно Ліцензійних вимог здійснення підготовки здобувачів для кожної окремої галузі.

Для оцінювання результативності процесу формування конкурентоспроможності майбутніх фахівців в розробленій моделі призначений *оцінювально-результативний блок*, в якому визначено рівні для оцінювання сформованості конкурентоспроможності майбутніх фахівців та сформульовано результат, на досягнення якого спрямований процес. Оцінювання результативності моделі здійснювалося шляхом аналізу динаміки сформованості конкурентоспроможності та її кожного компонента.

В доповіді увагу приділено питанню формування конкурентоспроможності ІТ-фахівців. Для формування конкурентоспроможності майбутніх ІТ-фахівців особливу увагу приділено використанню в інформаційно-освітньому середовищі сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, комп'ютерних програм та комплексів, засобів віртуального моделювання, комп'ютерних тренажерів та мультимедійного обладнання, впровадженню засобів STEM-освіти.

Так, в освітньому процесі Одеського технічного фахового коледжу ОНАХТ при вивченні профільних дисциплін використовувалися засоби комп'ютерного моделювання, комп'ютерні тренажери, програми та комплекси.

Для розвитку творчого потенціалу, самостійності, критичного та технічного мислення, ціннісних орієнтацій майбутніх ІТ-фахівців активно впроваджувалися елементи STEM-освіти, яка передбачала акцентування уваги на індивідуальній, науково-дослідницькій роботі здобувачів, активізацію їх пошуково-творчої діяльності, креативності. Основними видами організації науково-дослідницької діяльності майбутніх ІТ-фахівців була науково-дослідна робота у рамках освітнього процесу (лекції, семінари, практичні та лабораторні роботи, спецкурси, виробнича практика, написання курсових та дипломних проєктів) та поза ним (участь у науково-дослідних проєктах та конференціях, робота в гуртках, наукових школах, публікація наукових доповідей, статей та ін.).

Активізація пошуково-творчої діяльності здійснювалася через залучення здобувачів освіти до роботи у гуртках технічної творчості. Це стимулювало розвиток творчого потенціалу здобувача, задоволення потреби у професійному зростанні та самореалізації. Результатом роботи таких гуртків стало представлення діючих моделей та пристроїв, що можуть бути використані в освітньому процесі або під час проведення профорієнтаційної роботи. Учасниками гуртка «Цифрове моделювання» Одеського технічного коледжу ОНАХТ були реалізовані наступні проєкти: «Проектування квадрокоптеру на платі Arduino», «Проектування пристрою кодового замка на платі Arduino», «Проектування цифрового годинника на платі Arduino», «Створення інтерактивного навчального макету для вивчення компонентів персонального комп'ютеру» та ін.

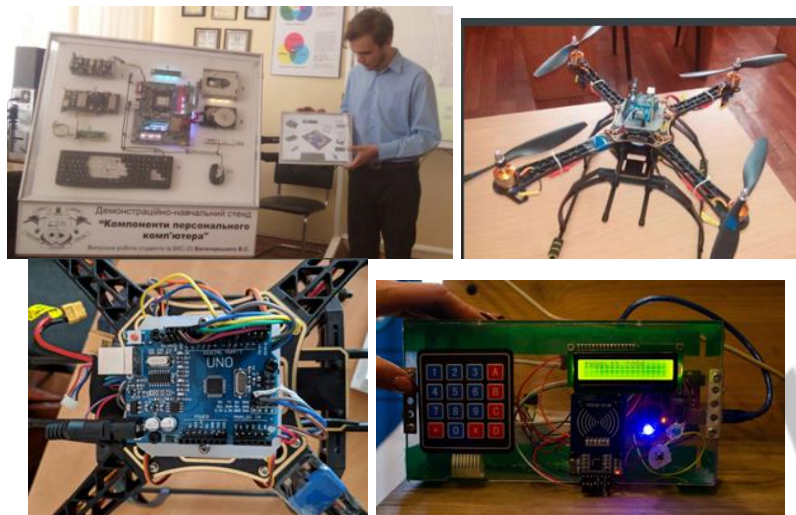

Рис. 2 - Приклади розробок учасників гуртків технічної творчості

Для розвитку творчого потенціалу, технічного мислення та креативності майбутніх ІТ-фахівців активно використовувалися візуальні технічні засоби (графічні планшети та 3D-принтери) та спеціалізоване програмне забезпечення (Adobe Photoshop, Adobe Illustrator, CorelDRAW та ін.).

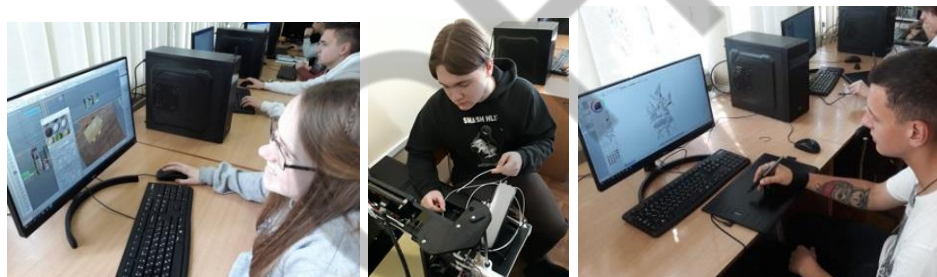

Рис. 3 - Робота здобувачів з технічними засобами та програмами

Важливу увагу приділяли тематиці кваліфікаційних випускних робіт та їх практичної значущості з метою розвитку зацікавленості здобувачів освіти у пошуку ефективного вирішення питань майбутньої професійної діяльності. Зокрема, серед здобувачів реалізовано проекти, що можуть бути використані у діяльності окремих закладів, а саме: «Проектування автоматизованої системи реєстрації вступників ОТК ОНАХТ» (використовується при проведенні вступної компанії до Одеського технічного коледжу ОНАХТ), «Розробка автоматизованої системи діагностики конкурентоспроможності майбутніх ІТ-фахівців за особистісно-рефлексивним критерієм», «Створення автоматизованої системи контролю успішності здобувачів ОТК ОНАХТ» (використовується у роботі відділень Одеського технічного коледжу ОНАХТ) та ін.

Для підготовки майбутніх ІТ-фахівців до роботи в колективі, переосмислення власних можливостей здобувачі активно залучалися до участі в конкурсах та олімпіадах. Для майбутніх фахівців з інформаційних технологій такими є: Міжнародна студентська олімпіада «ІТ-Universe», конкурс «ІТ-Еврика! Україна», Міжнародна олімпіада «ІТ-Планета», Міжнародний конкурс студентських наукових робіт «Black Sea Science» за напрямом «Інформаційні технології, автоматизація і робототехніка», Всеукраїнський конкурс з ІТ-проектів та кіберспорту «iTalent», Міжнародний чемпіонат «Золотий байт» та ін.

Ініціаторами проведення таких заходів є компанії-лідери в ІТ-сфері, Міністерство освіти та науки України, провідні заклади вищої освіти. На нашу думку, саме участь в таких заходах сприяє формуванню у майбутніх ІТ-фахівців здатності працювати в умовах конкуренції, проявляти ініціативу та брати відповідальність на себе.

У підготовці ІТ-фахівців прикладом вдалого використання інноваційних підходів до навчання слід відзначити можливості впровадження освітніх академічних програм від провідних ІТ-компаній (Microsoft, Google, HP, Cisco, Oracle, IBM та інші). Зокрема, здобувачі вищої освіти Одеського технічного фахового коледжу ОНАХТ стали слухачами мережної академії CISCO. Важлива особливість програм академії – спрямованість на формування сталих практичних навичок та умінь здобувачів у галузі створення, розгортання та підтримки функціонування комп'ютерних мереж різних масштабів. Кожен випускник академії має можливість отримати Сертифікат CISCO (CCNA, CCNA Security, IT Essentials, CCNP), що засвідчує відповідну кваліфікацію у даній галузі. Програма збільшує конкурентоспроможність випускників Академії на ринку праці і відкриває широкі можливості для працевлаштування. Адже система підготовки CISCO Systems стала світовим галузевим стандартом і еталоном в області підготовки і сертифікації фахівців. Інструкторами академії після участі у програмах сертифікації CISCO стали 7 викладачів коледжу. Навчальна програма CISCO IT Essentials була інтегрована у програму курсів «Технічне обслуговування та ремонт засобів ПК», частково курсів «Архітектура комп'ютера» та «Комп'ютерні мережі» Одеського технічного коледжу ОНАХТ. Матеріали курсів мережевої академії CISCO інтегровані у програми дисциплін «Мобільні системи та Інтернет речей» та «Основи комп'ютерної техніки».

Окремої уваги при формуванні конкурентоспроможності майбутніх ІТ-фахівців у технічних коледжах потребують питання використання та впровадження цифрових інструментів, що сприяють забезпеченню постійного професійного саморозвитку та самовдосконалення майбутніх ІТ-фахівців, підвищенню власної кваліфікації та оновленню знань. Вирішенню даного питання сприяє використання елементів дистанційного навчання, зокрема, відкритих освітніх ресурсів, Інтернет-сервісів, освітніх платформ. У експериментальних закладах освіти під час освітнього процесу використані матеріали дистанційних відкритих курсів освітньої платформи Prometheus (курси «Основи інформаційної безпеки», «Основи тестування програмного забезпечення» та «Основи програмування на C#»).

Викладачі коледжу пройшли навчання за програмами Академії цифрового розвитку «Додатки Google в освітній діяльності», «Організація дистанційного навчання за допомогою Google Classroom» та «Розгортання та використання середовища G Suite в діяльності освітньої установи»; скористалися можливостями цифрової платформи Prometheus та успішно завершили навчання за курсами «Сучасне керівництво проектами», «Медіаграмотність для освітян», «Критичне мислення для освітян» та ін.

Підвищенню рівня психолого-педагогічної компетентності викладачів сприяє участь у мережних педагогічних спільнотах. Метою створення та діяльності таких спільнот є організація формального та неформального спілкування на професійні теми, популяризація та підтримка освітніх ініціатив,

апробації новітніх засобів навчання, обговорення нагальних і перспективних питань розвитку освіти. Викладачі приєдналися до глобальної мережі викладачів-новаторів Innovative Teaches Network, що створена компанією Microsoft за проєктом «Партнерство в освіті». Викладачам рекомендовано також звернути увагу на освітні портали як «На Урок», «Українська педагогіка», «Незалежний освітній ресурс», «Портал сучасних педагогічних ресурсів», «Освітній портал», «Освіта.UA» та ін.

Висновки та перспективи подальших досліджень. В умовах стрімкого розвитку цифрового суспільства та інформаційних технологій відбуваються глобальні трансформації існуючих галузей світової економіки та виробництва. Втілення ідей масштабної цифрової трансформації, які запропоновані на державному рівні, потребують відповідного кадрового ресурсу. Питання підготовки фахівців, здатних швидко реагувати на виклики сучасності та діяти в умовах конкуренції, залишається ключовим. Необхідність вирішення даного завдання та його актуальність наочно продемонстрував, зокрема, і розвиток подій, спричинених світовою пандемією COVID-19. Одним із важливих способів розв'язання проблеми підготовки конкурентоспроможних фахівців є цифровізація освітнього процесу у закладах освіти різного рівня, зокрема і у технічних коледжах.

Створення інформаційно-освітнього середовища для підготовки майбутніх фахівців у технічних коледжах надає можливість інтенсифікувати освітній процес, підвищити рівень і якість сприйняття, розуміння та засвоєння знань студентами.

Проведений теоретичний аналіз дав змогу запропонувати власне розуміння авторами сутності понять «конкурентоспроможність майбутніх фахівців», «інформаційно-освітнє середовище». Представлено модель формування конкурентоспроможності майбутніх фахівців у технічних коледжах, яка складається з трьох взаємопов'язаних блоків: методологічно-цільового, змістово-процесуального та оцінювально-результативного. На моє переконання, впровадження розробленої моделі в умовах створення інформаційно-освітнього середовища сприяє підвищенню ефективності процесу формування конкурентоспроможності майбутніх фахівців у технічних коледжах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- [1] Розпорядження Кабінету міністрів України. Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації» від 17 січня 2018 р. № 67-р. [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-p>
- [2] Биков В. Ю. Цифрова трансформація суспільства і розвиток комп'ютерно-технологічної платформи освіти і науки України: матеріали методологічного семінару НАПН України «Інформаційно-цифровий освітній простір України: трансформаційні процеси і перспективи розвитку» (Київ, 4 квітня 2019 р.). Київ, 2019. С.20–26.
- [3] Биков В. Ю., Спірін О. М., Пінчук О. П. Проблеми та завдання сучасного етапу інформатизації освіти. *Наукове забезпечення розвитку освіти в Україні: актуальні проблеми теорії і практики (до 25-річчя НАПН України): зб. наук. праць*. К.:Видавничий дім «Сам», 2017. С.191–198.
- [4] Карплюк С. О. Особливості цифровізації освітнього процесу у вищій школі. *Інформаційно-цифровий освітній простір України: трансформаційні процеси і перспективи розвитку. Матеріали методологічного семінару НАПН України*. (Київ, 4 квітня 2019 р.); укл. А. В. Яцишин, О. М. Соколюк. Київ, 2019. С.188–197.
- [5] Андреев В. И. Конкурентология: учебный курс для творческого саморазвития конкурентоспособности. Казань: Центр инновационных технологий, 2013. 468 с.

- [6] Андріяко Т. Ю. Педагогічна сутність і структура конкурентоспроможності фахівця [Електронний ресурс] URL: http://intellect-invest.org.ua/ukr/pedagog_editions_e-magazine_pedagogical_science
- [7] Жданко Т. А. Образовательно-профессионального пространства ВУЗа как педагогическое условие формирования конкурентоспособности личности студента: дис. канд. пед. наук: 13.00.01/Иркутский государственный лингвистический университет, Иркутск, 2012. 210 с.
- [8] Митина Л. М. Психология развития конкурентоспособной личностью. М.: МПСИ. 2002. 400 с.
- [9] Marcel M. Robles. Executive Perceptions of the Top 10 Soft Skills Needed in Today's Workplace. *Business Communication Quarterly*. 2015. 75(4) pp. 453–465 [Online] URL: https://www.researchgate.net/publication/258126575_Executive_Perceptions_of_the_Top_10_Soft_Skills_Needed_in_Today's_Workplace
- [10] Rammer V., Friedl J. Bedeutung von Soft Skills für die Beschäftigungsfähigkeit von Absolventen und Absolventinnen. Conference: *Coming Soon. The Future of Work, Education & Living At*: Linz, AT. September 2019. [Online] URL: https://www.researchgate.net/publication/344489746_Bedeutung_von_Soft_Skills_fur_die_Beschäftigungsfähigkeit_von_Absolventen_und_Absolventinnen
- [11] Berglund, A., & Heintz, F. (2014). Integrating Soft Skills into Engineering Education for Increased Student Throughput and more Professional Engineers. *Lths 8:e Pedagogiska Inspirationskonferens*, (December)
- [12] Thinyane H. (2013). Academic perceptions of the ideal computer science student. *South African Computer Journal*, (50), 28–40.
- [13] Alison Doyle. Important Soft Skills for Information Technology. [Online] URL: <https://www.thebalancecareers.com/top-information-technology-it-soft-skills-2063781>
- [14] Daniel Bortz. Soft skills to help your career hit the big time. [Online] URL: <https://www.monster.com/career-advice/article/soft-skills-you-need>.
- [15] Безбородих С. М. Формування конкурентоспроможності майбутніх педагогів у процесі професійної підготовки: дис. канд. пед. наук: 13.00.04/ ДЗ «Луганський національний університет ім. Т. Г. Шевченка». Старобільськ, 2016. 272 с.
- [16] Курзаева Л. В. Конкурентоспособность будущих специалистов по информационным технологиям: феномен, модель и методика развития в процессе профессиональной подготовки в вузе: монография. Магнитогорск: МаГУ, 2010. 160 с.
- [17] Мустафина Д. А. Формирование конкурентоспособности будущих инженеров-программистов в техническом вузе: дис... канд. пед. наук: 13.00.08/ Волгоград, 2010. 164 с.
- [18] Лепе Л. И. Когерентная система обучения информационным технологиям как компонента опережающего образования. *Информационные технологии в образовании ИТО-2005: материалы конгресса конф.* URL: <http://ito.edu.ru/2005/Moscow/I/1/I-1-5036.htm>
- [19] Спірін О. М. Інформаційно-цифрові технології віртуального університету післядипломної освіти. [Електронний ресурс] URL: <https://lib.iitta.gov.ua/718722/1/%D0%86%D0%A6%D0%A2%D1%83%D0%BD%D1%96%D0%B2%D0%B5%D1%80%D1%81%D0%B8%D1%82%D0%B5%D1%82%D1%83%D0%9F%D0%9E.pdf>
- [20] Проект Концепції STEM – освіти в Україні [Електронний ресурс] URL: http://mk-kor.at.ua/STEM/STEM_2017.pdf
- [21] Братко М. В. Структура освітнього середовища вищого навчального закладу. *Наукові записки*. Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2015. №135. С.67–72.
- [22] Биков В. Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти: монографія. К.:Атіка, 2009. 246 с.
- [23] Гуревич Р. С., Кадемія М. Ю., Шевченко Л. С. Інформаційні технології навчання: інноваційний підхід. Вінниця, 2012. С.348.

ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ ПІДРУЧНИКІВ З МЕТОЮ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКЛАДАННЯ ТА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ.

Т.В. Качан, голова ЦК, викладач-методист, в/к.

Підручник - книга, що містить основи наукових знань з певної навчальної дисципліни відповідно до цілей навчання, встановлених програмою і вимогами дидактики.

НАВІЩО НАМ ПІДРУЧНИК І ЯКИМ ВІН МАЄ БУТИ:

Підручник не можна сприймати як довідник. Це не має бути збірник посилань. І це не енциклопедія й не збірник настанов для практичної роботи.

Підручник дає можливість доступу до знань для студентів. Він допомагає поглибити знання.

Підручник має надихати студентів і спонукати їх читати інші джерела, спостерігати, читати статті. Підручник надає ідеї, концепції й розуміння теми.

Підручник має об'єднувати щоденний досвід із концептуальними знаннями.

Підручник вписує знання в культурний контекст. Знання мають бути пов'язані з країною, у якій навчається читач. Треба використовувати приклади, актуальні для студентів. Підручник дає можливість використовувати його і в аудиторії, і вдома. Тому там мають бути багато пояснень, словник, глосарій– для того, щоб здобувач освіти зміг розібратися сам і нагадати собі матеріали з уроку.

Підручник повинен відповідати освітній програмі. Підручник повинен містити систематизований виклад навчального матеріалу, що відповідає навчальній програмі з даного предмета, а також вимогам до обсягу і ступеня науковості розгляду матеріалу, співвідношення його розділів, параграфів з одиницями навчального часу, відведених на вивчення матеріалу.

Підручник повинен бути цікавим для студентів; написаний мовою, що відповідає можливостям його засвоєння здобувачами освіти певної вікової категорії, попередній загальноосвітній підготовці й життєвому досвіду, не допускаючи при цьому примітивного спрощення та наукової вульгаризації змісту. Сучасний підручник має поступово, але послідовно і наполегливо готувати студентів до самонавчання.

ЩО ПОКАЗАВ АНАЛІЗ ПІДРУЧНИКІВ

Аналізуючи підручники, ми бачимо, що зміни відбулися. З'явилися нові автори, видавництва. Візуально підручники стали іншими. У багатьох підручниках є цікавий контент. Але коли заглибилися в зміст, ми побачили низку системних помилок.

ПІДРУЧНИК МАЄ БУТИ БІЛЬШЕ, НІЖ КНИЖКОЮ

У світі щоденно відбувається експонентне збільшення обсягів інформації. І ми з підручником, який друкується раз на 5 років, у жодному разі не встигаємо за цим процесом. Крім паперових підручників, потрібно розвивати електронні застосунки. Видання може бути паперовим, цифровим або змішаним. Він має бути сформований як відкрита система, що спонукає студентів у кожному завданні спрямовувати свої пізнавальні зусилля назовні. Тобто ці завдання мають виштовхувати студента буквально кожного уроку за межі підручника.

УСВІДОМЛЕНИЙ ВИБІР ПІДРУЧНИКІВ УЧИТЕЛЯМИ

Бажано, щоб викладачі свідомо підходили до вибору підручників. Потрібно, щоби робота з підручником увійшла до професійних компетентностей педагога, навчальних програм, за якими навчають студентів. Учитель має розуміти, що може дати підручник як інструмент, як його оцінювати. Він має

усвідомлювати, що інструментарій для навчання має відповідати потребам навчального закладу та студента.

Необхідно пам'ятати, що методично вірно поставлені питання та завдання є запорукою того, що процес засвоєння знань у ході самостійної роботи з книгою приведе до їх практичного застосування. Під час використання навчальних книг необхідно орієнтувати студента на активну пізнавальну діяльність, самостійну творчу працю та вміння розв'язувати задачі.

Сутність продуктивної індивідуальної роботи студентів з підручником полягає у тому, щоб створити взаємозв'язок між роботою з текстом підручника (аналіз тексту, виділення головного, узагальнення за допомогою запитань і завдань підручника), його позатекстовими компонентами (розширення сприйняття даної теми, зацікавлення, формування критичного мислення) та методичним потенціалом підручника (запитання і завдання та ін.).

За провідним методом викладу матеріалу тексти підручника поділяють на:

а) репродуктивні - високоінформативні, структуровані, зрозумілі студентам тексти, які відповідають завданням пояснювально-ілюстративного навчання;

б) проблемні - тексти підручника у формі монологу, в яких визначено суперечності, розв'язується проблема, аргументується логіка руху думки;

в) програмовані - тексти, зміст яких подається частинами, а засвоєння кожної частини інформації перевіряється контрольними запитаннями;

г) комплексні - тексти підручника, які містять певні дози інформації, необхідної студентам для розуміння проблеми, що визначається логікою проблемного навчання;

г) додаткові - тексти, введені в підручник з метою розширювати, збагачувати знання студентів щодо важливих компонентів змісту навчального матеріалу.

До поза текстових компонентів підручника належать:

- апарат організації засвоєння: запитання і завдання, інструктивні матеріали (пам'ятки, зразки розв'язків задач, прикладів), таблиці, написи-пояснення до ілюстративного матеріалу;
- ілюстративний матеріал: рисунки, малюнки, схеми;
- апарат орієнтування: вступ, зміст, бібліографія.

Усі запитання і завдання підручників за ступенем пізнавальної самостійності студентів поділяють на репродуктивні (вимагають від студентів відтворення знань без істотних змін) і продуктивні, або творчі (передбачають трансформацію знань, істотні зміни в їх структурі або пошук нового). Крім підручників, як допоміжний засіб використовують навчальні посібники. Навчальний посібник-книга, яка розширює межі підручника, містить додаткову,

найновішу і довідкову інформацію. До навчальних посібників належать збірники вправ і задач, хрестоматії, словники, довідники, історичні та географічні карти, книги для позакласного читання, слайди, кінофільми, магнітофонні записи.

Робота з підручником - багатофункціональний метод, що полягає в опрацюванні літератури різних видів і спрямований на формування нових знань, їх закріплення, вироблення вмінь і навичок та реалізацію контрольної-корекційної функції в умовах урочного та позаурочного навчання. Робота з книгою дає змогу багаторазово опрацьовувати навчальну інформацію в доступному для студента темпі та у зручний час.

Сучасні програмовані навчальні книги ефективно розв'язують проблеми інформаційного забезпечення, контролю, корекції, діагностики знань та вмінь.

Робота з підручником передбачає кілька цілей: ознайомлення зі структурою, читання окремих розділів, розв'язування прикладів чи завдань, пошук відповідей на запитання, виконання контрольних тестів, запам'ятовування матеріалу.

Важливими умовами, що забезпечують ефективність використання цього методу, є: вміння швидко, раціонально читати і розуміти прочитане; виокремлювати основне в матеріалі; створювати опорні конспекти; знаходити літературу з питання.

Залежно від ступеня самостійності розрізняють два види роботи з підручником: під керівництвом викладача (на лекції) і самостійно (в домашніх умовах). Пізнавальна робота на занятті передбачає поділ навчального матеріалу на частини, виконання необхідних дій із запам'ятовування, розуміння, порівняння, класифікації. Робота з підручником у домашніх умовах розпочинається з відтворення знань, одержаних на парі, тому основним напрямом такої діяльності є синтезування цього матеріалу з текстом підручника. Самостійна робота з підручниками підвищує пізнавальну самостійність студентів, якість засвоєння знань, формує вміння вчитися, навички самоконтролю. Важливими прийомами раціональної роботи з книгою є установка на запам'ятовування основних положень, теорій, правил тощо; мисленнєве створення плану прочитаного, його фіксація; створення опорного конспекту. Основними недоліками у використанні цього методу є значні витрати часу та пізнавальних зусиль, ігнорування індивідуальних особливостей студентів. Тому викладачеві доцільно поєднувати роботу з книгою з іншими методами навчання. Особливою популярністю в сучасних умовах користуються програмовані підручники, в яких, крім навчальної, міститься й інструктивна інформація (студенти отримують вказівки щодо виконання роботи, підтвердження правильності виконуваних дій).

ПРИКЛАДНА СПРЯМОВАНІСТЬ НАВЧАННЯ МАТЕМАТИКИ У ТЕХНІЧНОМУ КОЛЕДЖІ.

І.М. Кунєв, викладач в/к.

Існує необхідність так організовувати вивчення математики, щоб воно було корисним і водночас захоплюючим, цікавим. А це можливо шляхом подолання надмірної абстракції, через розкриття ролі математики в пізнанні навколишнього світу, через інтеграцію з іншими шкільними предметами та формування у такий спосіб цілісного, гармонійного світосприйняття студента.

Практична спрямованість навчання математики – це спрямованість змісту і методів навчання на розв’язування задач і вправ, на формування у студентів навичок самостійної діяльності математичного характеру. У реальному процесі навчання прикладна і практична спрямованість звичайно функціонують спільно.

Досвід розвитку сучасних наук показує, що на певному етапі розвитку майже всіх наукових дисциплін неминуче відбувається їх математизація, результатом якої є створення логічно струнких формалізованих теорій і подальший прискорений розвиток дисципліни.

У прикладних аспектах гуманітарних наук доцільно використовувати математичні методи. Математичний апарат теорії ймовірностей дає можливість вивчати масові явища в соціології, лінгвістиці. Математичні методи відіграють важливу роль при обробці статистичних даних, моделюванні.

Моделювання - метод наукового пізнання, що ґрунтується на вивченні реальних об’єктів за допомогою вивчення моделей цих об’єктів, що є більш доступними для дослідження і володіють властивостями реальних об’єктів.

Математичне моделювання широко використовується там, де експериментальні дослідження трудомісткі і дорогі, або взагалі неможливі (наприклад, у вивченні соціальних явищ). Крім завдання прогнозу, математичне моделювання допомагає класифікувати і систематизувати фактичний матеріал, побачити існуючі зв’язки в мозаїці фактів. Це впливає з того, що модель є специфічно-яскравою і виразною мовою, призначеною для опису досліджуваного об’єкта або явища.

Математична модель – наближений опис якого-небудь класу явищ зовнішнього світу, виражений за допомогою математичної символіки. Аналіз математичної моделі дозволяє проникнути в сутність досліджуваних явищ. Математична модель – могутній метод пізнання зовнішнього світу, а також прогнозування і керування.

Процес математичного моделювання складається з трьох етапів: 1) формалізації, переведення запропонованої задачі з звичайної мови на мову математичних термінів тобто побудова математичної моделі задачі; 2) розв’язування задачі усередині моделі (розв’язання отриманої математичної

задачі); 3) інтерпретація одержаного розв'язку, тобто переведення одержаного результату (математичного розв'язування) на мову, на якій була сформульована дана задача.

Таблиця 1

Приклади міжпредметних зв'язків математики й інших дисциплін

Навчальний предмет	Питання програми математики .	Навчальний матеріал
Інформатика	Двійкова система числення	
	Алгоритм і блок-схема	Розв'язування рівнянь та їх систем за схемами
Фізика	Переведення одиниць вимірювання швидкості, густини	Одиниці вимірювання часу і довжини, маси і об'єму
	Об'єм і маса тіл	Обчислення об'ємів геометричних тіл
	Закон додавання швидкостей	Рух за течією і проти течії
	Коефіцієнт корисної дії. Вологість повітря.	Відсотки
	Паралельне з'єднування провідників, конденсаторів. Формула тонкої лінзи	Додавання дробів із різними знаменниками
	Ізохорний процес. Ізобарний процес Залежність питомого опору металів від температури	Пряма пропорційність
	Правило важеля. Рух рідини по трубах. Ізотермічний процес.	Обернена пропорційність
	Правила Кіргофа для замкненого кола	Додавання додатних і від'ємних чисел
	Рівномірний рух, рівно змінний рух	Лінійна та квадратична функція, арифметична прогресія
	Шлях при рівноприскореному русі, вільне падіння	Квадратні рівняння, графік квадратичної функції
	Закони додавання швидкостей. Рух за течією і проти течії	Нерівності, алгебраїчні рівняння
Астрономія	Обчислення відстаней між різними космічними об'єктами	Задачі на рух
	Календарі	Додатні, від'ємні числа. Задачі на час
	Карта зоряного неба	Вимірювання кутів

Хімія	Відносна атомна маса елемента. Періодична таблиця Менделєєва	Округлення десяткових дробів
	Обчислення з використанням масової частки (%) розчиненої речовини. Обчислення масової частки (%) виходу продукту. Знаходження маси компоненту суміші Степінь електролітичної дисоціації	Відсотки, відсоткові розрахунки, алгебраїчні рівняння
	Розрахунки за рівняннями хімічних реакцій	Властивості пропорції
	Складання рівнянь окислювально-відновних реакцій.	Додавання додатних і від'ємних чисел
	Схема електронного балансу	
Біологія	Кількісні порівняння	Відсотки, графіки і діаграми
	Закони Менделя (гомозиготне та гетерозиготне схрещення)	Задачі на частини. Пряма пропорційність
Географія	Масштаб	Масштаб
	Порівняння площ країн, морів, океанів, висоти гір, глибини морів, чисельності населення тощо	Порівняння чисел. Діаграми
	Графік зміни температури	Графіки (читання і побудова)
	Рельєф, читання карт	Додатні і від'ємні числа
	Географічні координати (довгота, широта)	Система координат
		Вимірювання кутів
	Приріст населення	Прогресії
Економіка	Продуктивність праці	Додавання звичайних дробів. Відсотки
	Собівартість	Нерівності, геометрична прогресія
Історія	Літочислення (до н.е. і н.е.), визначення тривалості, початку чи кінця події	Задачі на час
		Додавання чисел
Музика	Ритмічне ділення	Звичайні дроби
Креслення	Масштаб	Масштаб
	Розгортки поверхонь фігур	Розгортки геометричних тіл

ЦИФРОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧА ЯК УМОВА ФОРМУВАННЯ ЯКІСНОЇ ОСВІТИ У ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЕКОНОМІЧНОГО НАПРЯМКУ

О. В. Коробкіна, викладач-методист, в/к.

Згідно Програми діяльності Кабінету Міністрів України, затвердженої Постановою Кабінету Міністрів України від 12 червня 2020 р. № 471[1], цифровізація економіки є одним з ключових напрямків внутрішньої державної політики.

Перспективи розвитку освіти України та об'єктивна реальність сучасного світу вказують на актуальність оновлення системи освіти в цілому та педагогічних технологій і підходів формування цифрової компетентності педагогів. Система освіти та її структура повинні відповідати технологічним і соціальним цілям та напрямам розвитку як суспільства, так і інформації.

З огляду на процес трансформації сучасної освіти, яка зумовлена змінами у світовій цивілізації, стрімким розвитком технологій, зростанням соціальної мобільності, актуальним є мотивація викладачів до розвитку і удосконалення їх цифрової компетентності. Законом України “Про освіту” визнано інформаційно-комунікаційну компетентність як одну з ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності [2].

Розвиток цифрових навичок стає однією з найважливіших умов для розвитку цифрового ринку будь-якої країни, оскільки прямо або опосередковано пов'язаний з усіма сферами функціонування суспільства та економіки. [3, с.5]

Сьогодні розвиток цифрового середовища та глобальної мережі охоплює практично всі сфери життя. Орієнтиром, зокрема, у прийнятті на роботу є володіння людиною цифровими навичками, які дають можливість швидко та ефективно виконувати поставлені завдання, бути успішною та використовувати потенційні можливості. Згідно А. Ferrari, цифрова компетентність – це набір знань, умінь, навичок (серед яких здібності, стратегії, цінності та обізнаності), які необхідні для використання ІКТ та цифрових медіа для вирішення поставлених завдань, розв'язання проблем, комунікації, управління інформацією, співпраці, створення та поширення контенту, створення знань – ефективного, належного, критичного, точного, автономного, гнучкого, етичного, рефлексивного для роботи, дозвілля, навчання, спілкування та ін. [4, с.31], Цифрова компетентність є як би наскрізною, що дозволяє здобувати інші компетентності (спілкування рідною та іноземними мовами; знання основ науки і техніки; культурна обізнаність тощо), а її розвиток є невід'ємною характеристикою сучасного конкурентоспроможного фахівця з економіки.

Тому особливого значення в системі освіти набуває питання забезпечення навчального процесу відповідними навчально-методичними засобами та

навчальними програмами, викладачами із цифровими компетентностями і системою підвищення кваліфікації викладачів, яка б відповідала сучасним глобальним і національним викликам й надавала сучасну підтримку у сфері цифрових технологій, розвивала та формувала сучасні цифрові компетенції у здобувача освіти. [5, с.3] «Освіта повинна бути випереджувальною, відповідати тенденціям розвитку суспільства.» [6,с.43].

Оскільки науково-методичне забезпечення професійного навчання не встигає за швидким розвитком ІКТ у сфері економічної діяльності та освіти, постає гостра необхідність модернізації професійної підготовки майбутніх економістів [4]. Отже, пріоритетом підготовки майбутніх конкурентоспроможних економістів в умовах становлення інформаційного суспільства в Україні має стати не лише формування їхньої підприємливості, мобільності, стресостійкості, потреби у сталому професійному саморозвитку і т. ін., а й здатності до орієнтування в інформаційних потоках, використання сучасних методів обробки даних, оптимізації діяльності засобами ІК.

Оскільки науково-методичне забезпечення професійного навчання не встигає за швидким розвитком ІКТ у сфері економічної діяльності та освіти, постає гостра необхідність модернізації професійної підготовки майбутніх економістів[7]. Отже, пріоритетом підготовки майбутніх конкурентоспроможних економістів в умовах становлення інформаційного суспільства в Україні має стати не лише формування їхньої підприємливості, мобільності, стресостійкості, потреби у сталому професійному саморозвитку і т. ін., а й здатності до орієнтування в інформаційних потоках, використання сучасних методів обробки даних, оптимізації діяльності засобами ІКТ.

Ключова проблема у сфері формування нового типу компетенцій і нових форм підготовки, нових освітніх практик полягає в тому, що для деякої частини педагогічно-викладацького складу закладів освіти теж необхідно освоєння цифрової компетентності.

Сучасні вимоги до цифрової компетентності викладача економічних дисциплін закладу фахової передвищої освіти вимагають від нього постійного їх збагачення та удосконалення. Вміння швидко реагування на вимоги сучасності, на виклики інформаційного простору, гнучко пристосовуватися до швидкоплинних технічних та технологічних процесів – одні з важливих навичок сучасного викладача, складові його цифрової обізнаності.

Зазначене актуалізує стратегічне завдання, що стоїть перед сучасною освітньою системою, у напрямі переходу до концепції навчання, спроможного сформувати фахівця з високою цифровою грамотністю, творчою активністю, що вміє креативно мислити та генерувати інноваційні ідеї.

В останні роки в напрямі реформування освіти у багатьох економічно розвинених державах відбулася розробка ключових документів, що стали орієнтирами для освітян, серед яких розроблена та представлена в країнах ЄС Рамка цифрової компетентності для громадян 2.0 (Digital Competence Framework for Citizens 2.0) . [6, с.6]

Цифрова компетентність викладача – це здатність раціонально, критично і безпечно у процесі професійної діяльності обирати, створювати та змінювати цифрові ресурси, керувати ними, захищати та поширювати їх, застосовувати у процесі навчання здобувачів освіти, розширюючи їх можливості та сприяючи формуванню їхньої цифрової компетентності [8, с. 29-33].

До складових цифрової компетентності, за Солдатовою Г та Рассказовою О., можна віднести: *1) інформаційну та медіакомпетентність; 2) комунікативну компетентність; 3) технічну компетентність.* [9, с.17].

Як і феномен цифрової компетентності в цілому, кожна з компетентностей, що входить в його склад, має компоненти, пов'язані з мотивацією та відповідальністю. Мотиваційний компонент пропонує формування усвідомленої потреби в цифровій компетентності як основи адекватної цифрової активності, що доповнює життєдіяльність викладача в сучасному світі. Компонент відповідальності містить компетенції з онлайн-безпеки, а саме: уміння та навички забезпечення безпеки під час роботи з інформацією в мережі Internet.[10, с.17].

Шляхами формування цифрової компетентності викладача закладу фахової передвищої освіти можуть бути такі аспекти цифрової компетентності викладача: *1. мотиваційний; 2. когнітивний; 3. діяльнісний; 4. корегувальний.* .[10, с.18].

І у вирішенні цієї проблеми можуть сприяти заклади передфахової вищої освіти, обласні методичні співтовариства, спеціальні організації, створені на базі Ради директорів та інші, які призначені для підвищення кваліфікації викладача шляхом підвищення педагогічної майстерності, вивчення, узагальнення і поширення інноваційного педагогічного досвіду.

Для формування та підвищення якості цифрової компетентності викладача та здобувача освіти необхідно створити організаційно-педагогічні умови розвитку:

- достатній рівень технічного забезпечення;
- високий рівень цифрової компетентності викладачів ;
- впровадження ІКТ на різних етапах освітнього процесу майбутніх фахівців;
- постійний розвиток цифрової компетентності здобувачів освіти;
- запровадження системи заходів на рівні закладу освіти та/чи його структурного підрозділу, що заохочувало б учасників освітнього процесу до підвищення рівня їхньої цифрової компетентності.

Перелік джерел посилання

1. Програми діяльності Кабінету Міністрів України, затвердженої Постановою Кабінету Міністрів України від 12 червня 2020 р. № 471. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/471-2020-%D0%BF#Text>
2. Розпорядження Кабінету міністрів України. «Про схвалення Концепції розвитку цифрових компетентностей та затвердження плану заходів з їх реалізації» від 03 березня 2021 р. № 167-р. - URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2021-%D1%80#Text>
3. Цифрові компетенції як умова формування якості людського капіталу : аналіт. зап. / [В. С. Куйбіда, О. М. Петроє, Л. І. Федулова, Г. О. Андрощук]. – Київ : НАДУ, 2019. – 28 с.
4. Т. Б. Прийдак, Л. В. Яловега, О. В. Лега, Т. Г. Мисник, С. П. Зоря, Розвиток цифрової компетентності як умова забезпечення конкурентоспроможності майбутніх економістів.//Інформаційні технології і засоби навчання, Том 73, №5.2019 – URL: https://www.researchgate.net/publication/336951373_ROZVITOK_CIFROVOI_KOMPE_TENTNOSTI_AK_UMOVA_ZABEZPECENNA_KONKURENTOSPROMOZNOSTI_MAJBUTNIH_EKONOMISTIV
5. Кононець І. А. STEM-освіта: від дошкільника до компетентного випускника. // Матеріали обласної науково-практичної інтернет-конференції./Автор- упорядник Ю. М. Зоря. – Черкаси: ЧОПОПП, 2018. – 117
6. Оксана Овчарук. Європейська стратегія визначення рівня компетентності у галузі цифрових технологій: рамка цифрової компетентності для громадян. – URL:[https://lib.iitta.gov.ua/724234/1/Рамка%20цифрової%20компетентності%](https://lib.iitta.gov.ua/724234/1/Рамка%20цифрової%20компетентності%20)
7. Іваницький О.І. Формування цифрової компетентності майбутнього вчителя фізики у процесі фахової підготовки. Наукові записи. Серія: Педагогічні науки. 2020. Випуск 185. С. 29-33
8. Гаврілова Л.Г., Топольник Я.В. ЦИФРОВА КУЛЬТУРА, ЦИФРОВА ГРАМОТНІСТЬ, ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК СУЧАСНІ ОСВІТНІ ФЕНОМЕНИ ISSN: 2076-8184. Інформаційні технології і засоби навчання, 2017, Том 61, №5.
9. Солдатова Г. У., Рассказова Е. И. Психологические модели цифровой компетентности российских подростков и родителей. Национальный психологический журнал. 2014. No2 (14). – С. 27–33.
10. Колмогорова І.В., Формування цифрової компетентності викладача закладу фахової передвищої освіти.//Цифрові компетенції викладача як умова формування якості освіти!//Матеріали III-ї обласної педагогічної науково-практичної конференції ЗФПО Одеської області (28 жовтня 2021, м. Одеса): збірник доповідей/ упоряд. Ротарь О.М., Сочинська К.О., за заг. редакцією Коробкіної О.В.– Одеса, 2021. – 127 с.

ФОРМУВАННЯ МАТЕМАТИЧНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ ПРИ ВИКЛАДАННІ ФІЗИКИ, НА ПРИКЛАДІ ВИВЧЕННЯ ТЕМИ КІНЕМАТИКА.

О.М. Ткачук, к.ф.н., викладач-методист, в/к.

Формування математичних компетенцій вкрай важливий момент, особливо зараз коли математика є обов'язковим предметом ЗНО. А фізика - це саме той предмет де використовуються, формуються всі математичні компетенції, бо математика є одним з головних інструментів, які використовуються при вивченні всіх природних явищ, закономірностей які відбуваються в природі та Всесвіті, бо саме це вивчає фізика!

Пропоную розглянути цю тему на прикладі вивчення одного з підрозділів «Механіки» - «Кінематику». Цей варіант пропонується, як приклад, тому, що це є перша тема з якої починається курс фізики у коледжі, згідно програми. Але перш за все ми повинні розглянути питання, що таке компетенції взагалі і зокрема математичні компетенції.

Звернемось до літератури де знайдемо визначення компетенції.

Компетенція - це готовність (здатність) учня використовувати засвоєні знання, навчальні вміння та навички, а також способи діяльності в житті для вирішення практичних та теоретичних завдань.

У зв'язку з практичною орієнтованістю сучасної освіти основним результатом діяльності освітньої установи має стати не система знань, умінь та навичок сама по собі, а набір ключових компетентностей:

1. Ціннісно-смилова - готовність бачити і розуміти навколишній світ, орієнтуватися в ньому, усвідомлювати свою роль і призначення, вміти вибирати цільові та смислові установки для своїх дій та вчинків, приймати рішення.

2. Загальнокультурна - поінформованість того, хто навчається в особливостях національної та загальнолюдської культури, духовно-моральних засадах життя людини і людства, окремих народів, культурологічних засадах сімейних, соціальних, суспільних явищ і традиціях, ролі науки і релігії в житті людини, їх впливу на світ, ефективних методи організації вільного часу.

3. Навчально-пізнавальна - готовність учня до самостійної пізнавальної діяльності: цілепокладання, планування, аналізу, рефлексії, самооцінки навчально-пізнавальної діяльності, вміння відрізняти факти від домислів, володіння вимірювальними навичками, використання імовірнісних, статистичних та інших методів пізнання.

4. Інформаційна - готовність учня самостійно працювати з інформацією різних джерел, шукати, аналізувати та відбирати необхідну інформацію, організовувати, перетворювати, зберігати та передавати її.

5. Комунікативна - включає знання необхідних мов, способів взаємодії з

оточуючими та віддаленими людьми та подіями, передбачає навички роботи у групі, володіння різними спеціальними ролями у колективі. Навчальний повинен уміти уявити себе, написати листа, анкету, заяву, поставити питання, вести дискусію тощо.

6. Соціально-трудова - володіння знаннями та досвідом у цивільно-суспільній діяльності (виконання ролі громадянина, спостерігача, виборця, представника), у соціально-трудовій сфері (права споживача, покупця, клієнта, виробника), у сфері сімейних відносин та обов'язків, у питаннях економіки та права, у професійному самовизначенні.

7. Особистісна (самовдосконалення) - готовність здійснювати фізичний, духовний та інтелектуальний саморозвиток, емоційну саморегуляцію та самопідтримку.

Розглянемо детальніше третю компетенцію.

Навчально-пізнавальна компетенція - це сукупність компетенцій учня у сфері самостійної пізнавальної діяльності, елементи логічної, методологічної, загально навчальної діяльності, співвіднесені з реальними об'єктами, що пізнаються.

Крім ключових компетенцій, загальних всім предметних областей, виділяються і предметні компетенції — це специфічні здібності, необхідних ефективного виконання конкретної дії у конкретній предметної області і які включають вузькоспеціальні знання, особливі предметні вміння, навички, способи мислення.

Зокрема, математична компетенція — це здатність структурувати дані (ситуацію), виокремлювати математичні відносини, створювати математичну модель ситуації, аналізувати та перетворювати її, інтерпретувати отримані результати. Іншими словами, математична компетенція учня сприяє адекватному застосуванню математики на вирішення виникаючих у повсякденному житті проблем.

Сукупність компетенцій, наявність знань і досвіду, необхідні ефективної діяльності у заданій предметної області, називають компетентністю.

Компетентність проявляється у разі застосування знань і умінь під час вирішення завдань, відмінних від тих, у яких ці знання засвоювалися.

У стандартах середньої (повної) загальної освіти (базовий та профільний рівні) сформульовані такі вимоги до рівня підготовки випускників, які прийнято використовувати для характеристики рівня математичної компетентності: використовувати набуті знання та вміння у практичній діяльності та повсякденному житті для:

- практичних розрахунків за формулами, включаючи формули, що містять ступеня, радикали, логарифми та тригонометричні функції, використовуючи при необхідності довідкові матеріали та найпростіші обчислювальні пристрої;

- побудови та дослідження найпростіших математичних моделей;
- описи та дослідження за допомогою функцій реальних залежностей, представлення їх графічно;
- інтерпретації графіків реальних процесів;
- рішення геометричних, фізичних, економічних та інших прикладних задач, у тому числі задач на найбільші та найменші значення із застосуванням апарату математичного аналізу;
- аналізу реальних числових даних, які у вигляді діаграм, графіків, аналізу інформації статистичного характеру;
- дослідження (моделювання) нескладних практичних ситуацій на основі вивчених формул та властивостей фігур; обчислення довжин, площ та обсягів реальних об'єктів при вирішенні практичних завдань, використовуючи за необхідності довідники та обчислювальні пристрої.

Аналіз ситуацій, що виникають у повсякденному житті, для вирішення яких потрібні знання та вміння, що формуються при навчанні математики, показує, що перелік необхідних для цього предметних умінь невеликий:

- вміння проводити обчислення, включаючи округлення та оцінку(прикидку) результатів дій, використовувати для підрахунків відомі формули;
- вміння отримати та проінтерпретувати інформацію, представлену у різній формі (таблиць, діаграм, графіків, схем та ін.);
- вміння застосовувати знання елементів статистики та ймовірності для характеристики нескладних реальних явищ та процесів;
- вміння обчислювати довжини, площі та обсяги реальних об'єктів під час вирішення практичних завдань.

Для перевірки компетентності учнів на міжнародному рівні використовуються два типи завдань – суто математичні та контекстні (практико-орієнтовані).

До контекстних відносять завдання, у яких контекст забезпечує справжні умови для використання математики при вирішенні, впливає на рішення та його інтерпретацію. Не виключається використання завдань, у яких умова є гіпотетичною, якщо вона не надто віддалена від реальної ситуації.

Центр тяжкості під час вирішення завдань такого типу лежить у сфері побудови самої моделі реальної ситуації. Саме складання моделі вимагає високого рівня математичної підготовки та є результатом навчання, який доцільно назвати загальнокультурним (загальноосвітнім).

Рівні математичної компетентності

Ухвалено три рівні математичної компетентності: рівень відтворення, рівень встановлення зв'язків, рівень міркувань.

Перший рівень (рівень відтворення) - це пряме застосування у знайомій ситуації відомих фактів, стандартних прийомів, розпізнавання математичних об'єктів та властивостей, виконання стандартних процедур, застосування відомих алгоритмів та технічних навичок, робота зі стандартними, знайомими виразами та формулами, безпосереднє виконання обчислень.

Другий рівень (рівень встановлення зв'язків) будується на репродуктивній діяльності з вирішення завдань, які, хоч і не є типовими, але все ж таки знайомі учням або виходять за рамки відомого лише дуже мало. Зміст завдання підказує, матеріал якого розділу математики треба використовувати та які відомі методи застосувати. Зазвичай у цих завданнях присутні більше вимог до інтерпретації рішення, вони передбачають встановлення зв'язків між різними уявленнями ситуації, описаної в задачі, або встановлення зв'язків між даними за умови завдань.

Третій рівень (рівень міркувань) будується як розвиток попереднього рівня. Для вирішення завдань цього рівня потрібна певна інтуїція, роздуми та творчість у виборі математичного інструментарію, інтегрування знань із різних розділів курсу математики, самостійна розробка алгоритму дій. Завдання, як правило, включають більше даних, від учнів часто потрібно знайти закономірність, провести узагальнення та пояснити чи обґрунтувати отримані результати.

Розглянемо як це використовується і формується при вивченні фізики. Одна з перших тем у кінематиці, це вивчення рівномірного руху.

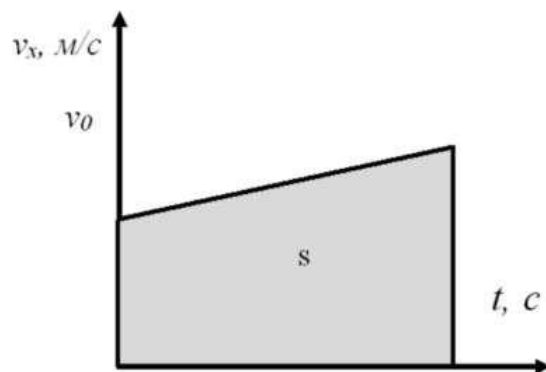
Виводимо формулу для знаходження координати тіла, формули, яка допомагає розв'язати головну задачу механіки.

$$\vec{x} = \vec{x}_0 + \vec{v}t, \quad (1)$$

Запитання до студентів, що це за функція, що є графіком цієї функції і, нажаль, не всі і не зразу дають вам відповідь, що то лінійна функція і її графіком є пряма, а це означає, що ми можемо розв'язувати задачі на цю тему і графічно використовуючи знання з цієї теми, яку вони здобули на уроках математики. Не надають їй тому, що відрізняються ці формули за видом запису, використовуваними змінними і треба вміти провести паралель, використати свої знання в нестандартній для студентів ситуації, а це саме і є формуванням математичних компетенцій. Так само це можна спостерігати при вивченні наступної теми рівнозмінний рух, формула для знаходження швидкості руху

$$\vec{v} = \vec{v}_0 + \vec{a}t, \quad (2)$$

В цій же темі, наступна формула, яку ми повинні вивести, (а вивід будь

якої формули є формуванням логічного мислення, яке так необхідно для розв'язання не тільки практичних, наукових завдань, але вкрай необхідне для розв'язання побутових задач, які постають перед всіма нами протягом життя, а вміння знаходити причинно-наслідковий зв'язок є основною задачею фізики) - це формула переміщення, яка фактично є площею трапеції побудованих в певних осях.

$$\vec{s} = \vec{v}_0 t + \frac{\vec{a} t^2}{2} \quad (3)$$

І знову необхідно побачити трапецію, згадати формулу для розрахунку її площі і використати це для цього виводу.

Розглянемо приклад розв'язання задачі з цієї самої теми:

Рух автобуса описується в СІ рівнянням $x_1 = 600 - 10t$, а рух легкового автомобіля $x_2 = t^2$. Визначте час та координату зустрічі тіл. Розв'язання цієї задачі зводиться до розв'язання квадратного рівняння, але незвичний з точки зору математики вигляду.

$$t^2 + 10t - 600 = 0$$

Треба це побачити, використати знання з теми квадратні рівняння, та застосувати, при цьому після знаходження коренів, аналізуємо їх в контексті того, що в нашому випадку підходить тільки один, тому, що не може бути час від'ємним. І таких прикладів можна привести безліч, тому що, напевно, немає другого такого предмету, де б на кожному кроці вивчення, та застосування знань з фізики не формувалися різні компетенції, зокрема математичні

Використана література:

1. Тетянка Д.В., Воровщиков С.Г. Програма загальнонавчальних умінь: вдосконалення ефективності формування пізнавальної компетентності школярів. // Освіта у сучасній школі. – №6.-2002. с. 44-57.
2. Пронина С.М. Гарантии и контроль качества как условия формирования культуры учащихся в процессе обучения. // Инновации в образовании. - №7.-2007. с. 71-78.
3. Фізика, комплексна підготовка до ЗНО, Тернопіль, видавництво «Підручники та посібники» 2020, с.25, завдання 2.9

РОЛЬ ДИСЦИПЛІНИ «АЛГОРИТМИ ТА СТРУКТУРИ ДАНИХ» У ПРАЦЕВЛАШТУВАННІ ІТ-ФАХІВЦІВ.

Т.В. Кунуп, к.т.н., викладач-методист, в/к.

Отримавши запрошення на співбесіду, багато претендентів навіть не припускають, що їх там може очікувати. Крім теоретичних питань та розв'язання практичних завдань, інтерв'юери іноді запропонують на співбесіді ще й завдання на логіку. Зрозуміло, такий варіант далеко не обов'язковий, проте підготуватись до нього не заважає. Великі ІТ-компанії FAANG (Facebook, Apple, Amazon, Netflix, Google та інші) давно відійшли від стандартних інтерв'ю. Старі правила найму - аналіз досвіду та рекомендацій - вже не працюють. Провідні компанії пропонують претендентам завдання на логіку, які розкажуть все про можливості думати і приймати рішення.

Першим в історії використання логічних завдань виступив У. Шоклі в 1957 р.

Вільям Бредфорд Шоклі (англ. William Bradford Shockley; 13 лютого 1910, Лондон - 12 серпня 1989, Станфорд) - американський фізик, дослідник напівпровідників, лауреат Нобелівської премії з фізики 1956 року. У роки Другої світової війни Шоклі брав участь у створенні американської школи дослідження операцій та розробці тактики стратегічних бомбардувань. У січні 1948 року Шоклі винайшов площинний біполярний транзистор, а потім створив наукову теорію, яка пояснювала його роботу. У 1956 році Шоклі заснував названу його ім'ям лабораторію, яка стала одним із витоків Кремнієвої долини.

Після чого його досвід перейняла компанія Microsoft та інші організації.

Здебільшого математичні та логічні завдання пропонуються для технічних претендентів. Випробування може бути запропоноване людям, які відгукнулися на вакансію спеціаліста техпідтримки, програміста, іноді менеджера.

Не факт, що перевірка логіки задовольнить вашого майбутнього керівника. Тим більше відсутня будь-яка впевненість у тому, що ваше вміння вирішувати такі завдання стане вам у нагоді для роботи. Проте, як стверджують фахівці, основна мета подібних завдань – з'ясувати, наскільки претендент:

- креативно мислить;
- вміє нестандартно підходити для пошуку правильного рішення;
- має творчий склад розуму.

Отже, коли я почала викладати дисципліну «Алгоритми та структури даних» для майбутніх програмістів мені стало цікаво, навіщо це їм? Використовуючи особисті зв'язки та проводячи моніторинг співбесід на роботу у ІТ-компанії я була здивована, що такі корпорації, як Microsoft, Google, Apple та інші задають багато завдань логічного характеру.

Всі завдання, які з великою ймовірністю запропонують на технічній співбесіді, можна умовно розділити на групи: теоретичні питання по структурам даних та алгоритмам, загальні завдання з програмування типу «змінити значення змінних, не використовуючи тимчасову змінну» і завдання на логіку.

Microsoft, Google, Apple, Facebook - корпорації, куди хотів би потрапити будь-який програміст. Але ними список компаній мрії не закінчується, а логічні

загадки використовують майже всі. Ось лише одне цікаве завдання, знання якого допоможе пройти співбесіду в ІТ-компанію.

Що вирішують кандидати в Apple?

Програмісти, які приходять на співбесіду до цієї ІТ компанії, вирішують як завдання з вищої математики, так і прості загадки на логіку. Останні цілком подужає будь-який з нас - можливо, їх різні варіанти ви вже чули. Деталі умови могли змінитися, але сенс завдань залишився тим самим.

Завдання про цифри

Скільки чисел від 1 до 1000 містять щонайменше одну цифру 3?

Відповідь: 271 число

Розв'язати завдання можна двома способами.

Розглянемо один з них. Спочатку порахуйте всі числа від 300 до 399. Так ви отримаєте цілу сотню. Потім складіть усі числа, де трійка займає місце десятка: 30-39, 130-139, 430-439 і таке інше. Не забудьте викинути з рівняння числа із трьома сотнями. Останнє, що потрібно зробити, знайти числа, які закінчуються на 3 і додати їх до кінцевого результату.

Вийде таке: $100 + 90 + 81 = 271$.

Що вирішують кандидати у Microsoft?

Завдання про каstrулі

У вас є дві каstrулі об'ємом 5 та 3 літри. А ще безкінечний запас води.

Потрібно відміряти чотири літри. Як ви це зробите?

Відповідь: Потрібно наповнити водою велику каstrулю та вилити частину води у трілітрову доверху. Тепер у великій каstrулі два літри, а у маленькій — три. Вилийте воду з маленької каstrулі і перелийте в неї 2 літри з великої. Знову наповніть каstrулю на 5 літрів і перелийте воду в невелику. Долити треба лише літр, бо два там уже є. У великій каstrулі залишиться 4 літри води, які вам і потрібні.

Класичне завдання зі співбесід у Google.

На дошці записані числа, вам потрібно відповісти на запитання: яке йде далі?

10, 9, 60, 90, 70, 66

Рис 1. Послідовність чисел

Завдання, яке було популярне свого часу на співбесідах в Amazon.

Вам необхідно продовжити послідовність.

ппп, ппк, пкк, пп

Рис 2. Послідовність букв

Є декілька варіантів рішення це: Алгоритми Маркова (формалізація поняття алгоритму, що є системою послідовних застосувань підстановок до слів

певного алфавіту, введена математиком А. А. Марковим у 1956-му році. Доведено, що нормальні алгоритми повні за Тюрінгом, тобто можуть описувати всі алгоритми, що можуть виконуватись будь-яким комп'ютером), одна з тем, яка розглядається в програмі «Алгоритми та структури даних», та двійкова система числення та інші. Позитивну відповідь отримає той кандидат, який запропонує мінімальне рішення.

1. Алгоритми Маркова

Обидва алгоритми працюють при проході з кінця рядка.

{КК -> П; П -> К}

Відповідь: ПК, КК, П, К

{ПП -> ПК; КК -> П}

Відповідь: ПК

2. Двійкова система числення

П – це 1, К – це 0.

Тоді закономірність у десятковій системі числення матиме вигляд:

- 7 (ППП - 111),
 - 6 (=7-1) (ППК - 110),
 - 4 (=6-2) (ПКК - 100),
 - 3 (=4-1) (ПП - 11),
- а значить, далі йдуть
- 1 (=3-2) (1 - П) та
 - (=1-1) (0-К).

Відповідь: П, К.

У програмі дисципліни «Алгоритми та структури даних» розглядається тема «Зв'язковий перелік».

Зв'язковий список - це одна з базових структур даних. Як і масив, це лінійна структура даних, і елементи у ньому зберігаються лінійно, але на відміну масиву — над безперервних областях. Вони розкидані у пам'яті та з'єднуються за допомогою вузлів. Зв'язковий список — ніщо інше, як список вузлів, кожен з яких містить дані та посилання на наступний вузол.

У компанії Luxoft, однієї з найбільших ІТ-компаній м. Одеси на співбесіді було запропоновано розв'язати такі задачі:

1. Як знайти суму двох зв'язкових списків, використовуючи стек?

Відповідь:

Вхід:

Перший список: 5->6->3

Другий список: 8->4->2

Вивід

Результуючий список: 1->4->0->5

2. Запропонуйте алгоритм пошуку в списку k-го елемента з кінця. Список реалізований вручну, є лише операція отримання наступного елемента та

показчик на перший елемент. Алгоритм, наскільки можна, повинен бути оптимальний за часом і пам'яті.

Розгорнути відповідь

Даний алгоритм можна реалізувати рекурсивним та нерекурсивним способом. Рекурсивні рішення зазвичай зрозуміліші, але менш оптимальні. Наприклад, рекурсивна реалізація цього завдання майже вдвічі коротше за нерекурсивне, але займає $O(n)$ простору, де n – кількість елементів зв'язкового списку.

При розв'язанні цієї задачі пам'ятайте, що можна вибрати значення k так, що при передачі $k = 1$ ми отримаємо останній елемент, 2 передостанній і т.д. Або вибрати k так, щоб $k = 0$ відповідало останньому елементу.

Рішення 1. Розмір зв'язкового списку відомий

Якщо розмір зв'язкового списку відомий, k елемент з кінця легко обчислити (довжина – k). Потрібно пройти по списку та знайти цей елемент.

Рішення 2. Рекурсивне рішення

Такий алгоритм рекурсивно проходить зв'язковий перелік. Після досягнення останнього елемента алгоритм починає зворотний відлік, і лічильник скидається в 0. Кожен крок інкрементує лічильник на 1. Коли лічильник досягне k , шуканий елемент буде знайдено.

Реалізація цього алгоритму коротка і проста – достатньо передати назад ціле значення через стек.

У програмі дисципліни «Алгоритми та структури даних» також розглядається тема Бінарне дерево пошуку.

Бінарне дерево пошуку.

Усі розглянуті вище структури — лінійні, проте насправді уявити всю інформацію в такий спосіб неможливо, і тут допомагає така структура даних, як дерево.

Дерево дозволяє зберігати дані як ієрархії. Залежно від способу зберігання інформації, існують різні типи дерев, наприклад, бінарне дерево, в якому кожен вузол має не більше двох дочірніх елементів. Поряд із двійковим деревом пошуку, це одна з найпоширеніших деревоподібних структур даних, а значить, по ньому обов'язково попадеться безліч питань, включаючи їх обхід, підрахунок вузлів, визначення глибини та збалансованості дерева.

Завдання:

Задані два масиви цілих чисел: масив ключів та масив асоційованих з ними значень. Створіть з них Бінарне Дерево Пошуку. Якщо вставляємий ключ дорівнює ключу у текучої вершині, то його потрібно вставляти у праве піддерево.

Реалізуйте метод `IsSymmetric`, який визначить, являється дерево із асоційованих значень дзеркальним відображенням самого себе (а саме симетричним відносно центру).

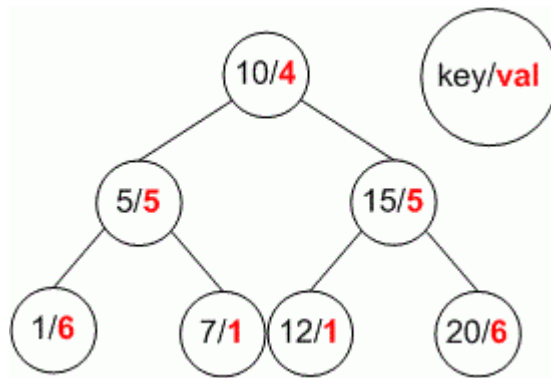

Рис 3. Бінарне дерево

```

// C / C++
class TreeNode
{
public:
    int key;
    int val;
    TreeNode *left, *right;
    TreeNode(int key, int val) : key(key), val(val), left(NULL), right(NULL) {}
};

class Tree
{
public:
    TreeNode *head;
    Tree() : head(NULL) {};
    void Insert(int key, int val); // Вставка вершины в Бинарное Дерево Поиска
    int IsSymmetric(void); // Вернуть 1 если дерево из ассоциированных значений
симметрично и 0 в противном случае
};

```

Вхідні дані:

Перша строка містить число n ($1 \leq n \leq 100$). Друга строка містить n цілих чисел - ключі: $key_1, key_2, \dots, key_n$. Третя строка містить n цілих чисел - асоційованих значень $val_1, val_2, \dots, val_n$. Значення val_i асоційовані з ключом key_i .

Вихідні дані:

Створіть Бінарное Дерево Пошуку з вхідних даних. Виведіть 1 якщо дерево із асоційованих значень симетрично та 0 в протилежному випадку.

Ліміт часу 1 секунда

Ліміт використання пам'яті 128 MiB.

Перелік використаних джерел:

1. <https://deveducation.com/blog/10-zadachek-kotorye-daiut-na-sobesedovaniiah-v-it-kompanii/>
2. <https://deveducation.com/blog/10-zadachek-kotorye-daiut-na-sobesedovaniiah-v-it-kompanii/>
3. <https://ru.wikipedia.org/wiki/>

ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС

А.А.Кривченко, викладач в/к.

Сучасний період розвитку суспільства характеризується сильним впливом на нього інформаційно - комунікаційних технологій (ІКТ), які проникають в усі сфери людської діяльності, забезпечують поширення інформаційних потоків у суспільстві і утворюють глобальний інформаційний простір. Невід'ємною і важливою частиною цих процесів є комп'ютеризація освіти. Зараз в Україні йде становлення нової системи освіти, орієнтованої на входження у світовий інформаційно-освітній простір. Цей процес супроводжується істотними змінами в педагогічній теорії і практиці освітнього процесу, пов'язаними із внесенням коректив у зміст технологій навчання, які повинні бути адекватними сучасним технічним можливостям і сприяти гармонійному входженню здобувача освіти в інформаційне суспільство. Комп'ютерні технології покликані стати невід'ємною частиною цілісного освітнього процесу, значно підвищувати його ефективність.

Інформаційне середовище – засіб ефективної взаємодії учасників освітнього процесу. Основним призначенням служби інформаційного забезпечення є:

- формування інформаційного освітнього середовища закладу, поетапне вирішення задач інформатизації освіти;
- упровадження нових інформаційних технологій в освітній і управлінський процеси;
- інформаційно-методичне забезпечення освітнього процесу;
- упровадження електронного документообігу.

Використання інформаційно-комунікаційних технологій у освітньому процесі – це одна із самих нових та актуальних проблем у сфері освіти.

Використання ІКТ дозволить розширити можливості викладача з будь-якої дисципліни, створити базу для залучення здобувачів освіти до комп'ютерних навчальних програм. Застосування комп'ютерів, мультимедіа та інформаційних технологій у якості дидактичних засобів використовується для підвищення мотивації та індивідуалізації навчання, розвитку здібностей за обраної спеціальності. Використання мультимедіа у навчанні збільшує швидкість передачі інформації сучасному здобувачу освіти та підвищує рівень її засвоєння.

Використання ІКТ у закладів освіти

1. Оформлення ділової документації;
2. Оформлення різноманітних інформаційних кутків;

3. Діагностування з використанням комп'ютерних діагностичних методик;
4. Діагностування здобувачів освіти за допомогою комп'ютерних методик;
5. Обробка даних результатів проведених досліджень у вигляді схем, діаграм;
6. Оволодіння професією за допомогою розвивальних програм;
7. Розробка презентацій для виступу на семінарах, конференціях, тощо;
8. Використання мультимедійного супроводу при проведенні лекційних занять.

Оскільки, застарілі методи та засоби навчання не відповідають нинішнім вимогам і не підлягають тенденціям стрімкого розвитку науково технічного прогресу, то це спонукає до впровадження інноваційних методів навчання та використання й адаптування цих технологій в навчальний процес. Особливо ця проблема гостро постає при формуванні професійних умінь та навичок, оскільки для ефективнішого їх засвоєння, навчальний процес вимагає використання великої кількості наочних матеріалів, та інтерактивних засобів, які в свою чергу позитивно сприяють покращенню досягненню навчальної мети. Отже, застосування інформаційно-комунікаційних технологій у процесі професійної підготовки є ефективним засобом досягнення навчально-виховної мети.

ІНТЕРАКТИВНІ КНИГИ ЯК МЕТОД НАВЧАННЯ НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ З КУРСУ “КРЕСЛЕННЯ” ДО ТЕМИ “АКСОНОМЕТРИЧНІ ПРОЕКЦІЇ. ПОБУДОВА НАОЧНОГО ЗОБРАЖЕННЯ ПРЕДМЕТА У ДИМЕТРІЇ ТА ІЗОМЕТРІЇ”

С.В. Волянська, викладач в/к.

Введення. Процес навчання є невід'ємною частиною життя людини суспільства. Поява цифрового простору дала можливість звертатися і отримувати інформацію в будь-який час і у величезних обсягах, включаючи сферу освіти. До навчання може відноситися вивчення різних наук і дисциплін, підвищення навичок у будь-яких напрямках може бути представлено як у вигляді цілих курсів, так й у вигляді невеликих рекомендацій для тієї чи іншої діяльності. Як правило, у процесі навчання опрацьовують досить великий обсяг інформації з різних джерел, які не завжди представлені в однаковому стилі та оформленні, а графічні та візуальні елементи або відсутні, або недостатньо якісно виконані, або не завжди ємно передають сенс. Це в рази знижує засвоюваність інформації і тим самим зменшує ефективність навчання.

Дослідження в галузі освіти показали, що 10% людей запам'ятовують почуту ними інформацію, 20% пам'ятають прочитаний матеріал, а 80% цільової аудиторії запам'ятовують візуальну інформацію. Зображення обробляються людиною в 60 000 разів швидше, ніж текстовий матеріал [1]. На сьогоднішній день є можливість не тільки читати і вивчати інформацію, але й взаємодіяти з нею.

Ціль роботи. Більшість людей у повсякденному житті регулярно працюють з будь-якими гаджетами у вигляді мобільних пристроїв. Електронні книги, веб-сторінки, графічні інтерфейси — все те, за допомогою чого можна прочитати та переглянути інформацію, знаходиться у людини в кишені. З одного боку, це полегшує спосіб пошуку даних, а з іншого - знижується ефективність навчання, так як у будь-який момент є можливість звернутися до інформації і через це вона запам'ятовується лише частково. Численні тексти, підкріплені графічними й ілюстративними елементами, допоможуть краще запам'ятати інформацію, так адже тепер стоїть завдання не тільки читання, але й засвоєння, розуміння, і що найважливіше, подальшого застосування отриманих нових знань. Для вирішення цього завдання на сьогоднішній день розробляються різні інтерактивні технології, за допомогою яких людина взаємодіє з інформацією, тобто дає зворотний зв'язок. У них застосовується тестування, питання, що вимагають відповіді, рішення задач, і в результаті людина стає активним учасником процесу навчання.

Матеріали та методи. Для кращого структурування інформації її можна оформити у вигляді інтерактивних книг, що містять у собі необхідні теми засвоєння предмета [2]. Інтерактивна книга - книга, що взаємодіє з читачем і пропонує йому інші види діяльності, крім читання [3].

Наприклад, в інтерактивній книзі з креслення до навчального заняття <https://www.storyjumper.com/book/read/122310882/61db5d94c6679> розглядається алгоритм побудови аксонометрії (в диметрії та ізометрії) за креслеником, яку виконують здобувачі освіти в робочому зошиті. Завдання складається з трьох частин. Перша частина завдання наведена покроково з візуалізацією, яку повторює кожен здобувач освіти в процесі побудови диметрії. Другу частину завдання студенту запропоновано виконати самостійно за попереднім алгоритмом побудувати ізометрію, показавши різницю в побудові. В третій частині для закріплення розглянутої теми пропонується змінити положення предмета і побудувати ізометрію самостійно та накреслити два вигляди нового положення деталі. Таким чином, можна не тільки візуально сприймати побудови комплексного кресленика предмета як цілого об'єкта, але є можливість розглянути те, з чого складається побудова і тим самим обсяг засвоєння інформації стає більш і більш структурованим, ніж якби розглядалися просто ілюстрації.

Також ще один можливий елемент, який можна застосувати до навчання - анімація. За допомогою анімації, що міститься у тих же інтерактивних книгах-підручниках, ми мали б можливість побачити процес побудови і його результат, і навіть могли б повторити його самі.

На даний момент сфера інтерактивних технологій знаходиться в розвитку.

Результати і обговорення. Вже зараз існують ресурси, здатні допомогти створити інтерактивну книгу. Наприклад, StoryJumper — сервіс для створення інтерактивних книг [4]. Крім того, допоміжними засобами для створення інтерактивних книг можуть бути 3D — моделі, анімації, ілюстрації. Надалі віртуальний простір стане невід'ємною частиною фізичного простору, і технології будуть допомагати людству в роботі з інформацією та в навчанні.

Перевагою навчання за допомогою інтерактивних книг є те, що такі книги забезпечують зручну візуалізацію текстових та графічних елементів, а також мають аудіо-супровід. У свою чергу це дає можливість під час навчання поєднати візуальну, звукову та тактильну форми навчання. Такий багатий арсенал можливостей підвищить ефективність засвоєності інформації [5]. Більш того, інтерактивні книги, створюючи інформаційно-освітнє середовище, дозволяють здобувачам освіти самостійно структурувати свої заняття та вести систему контролю у вигляді тестових(графічних) завдань.

Висновки. Таким чином, можна зробити наступні висновки:

- 1) Методи, що застосовуються в інтерактивних книгах, допомагають краще засвоювати та розуміти інформацію;
- 2) Перехід на новий рівень технологій дає можливість взаємодіяти з інформацією, самонавчатися та застосовувати свої знання;
- 3) Способи навчання за допомогою інтерактивних книг є відмінним рішенням для дистанційного навчання, яке необхідне для людей, що не мають можливості навчатися у стінах навчальних закладів;
- 4) Існування ресурсів для створення інтерактивних книг допоможе не тільки в розвитку даної сфери, але й дасть можливість структурувати інформацію, отриману з текстів.

Література:

1. Візуальна комунікація у педагогіці // www.blogger.com. URL: <http://vizkomm.blogspot.com/2017/> (дата звернення: 29.12.2021).
2. Інтерактивна книга: як мобільні пристрої змінюють особу книги // Pro-Books. URL: <http://pro-books.ru/sitearticles/16423> (дата звернення: 27.12.2021).
3. Інтерактивна книга// Ексмо. URL: <https://eksmo.ru/slovar/interaktivnaya-kniga/> (дата звернення: 27.12.2021).
4. StoryJumper - сервіс створення мобільних інтерактивних книг URL: <https://www.storyjumper.com/book/read/> (дата звернення: 27.12.2021);
5. Майбутнє без екранів: як віртуальна реальність змінить наше спілкування та сприйняття технологій // Веб-журнал Лайфхакер. URL: <https://lifehacker.ru/vr-future-of-technology/> (дата звернення: 27.12.2021)
6. Конструктор інтерактивних завдань Learning Apps призначений для підтримки процесу навчання за допомогою інтерактивних модулів (вправ). URL: <https://learningapps.org/>

МІЖДИСЦИПЛІНАРНА ІНТЕГРАЦІЯ ЯК ЗАСІБ ОПТИМІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Ю.О. Роціна – Боговик, викладач в/к.

Міждисциплінарна інтеграція у навчанні є одним із основних засобів оптимізації навчального процесу в системі сучасної освіти. Міждисциплінарні інтеграційні процеси відіграють важливу роль у підвищенні практичної і науково – теоретичної підготовки здобувачів освіти. У процесі навчання здобувачі освіти оволодівають значною кількістю навчальних дисциплін, що формують різні знання та вміння, і повинні сприйматися як єдиний взаємопов'язаний процес. Зв'язок між навчальними дисциплінами є відображенням зв'язку між відповідними науками, кожна з яких в своїй галузі вивчає єдиний об'єктивно існуючий матеріальний світ. В цьому випадку встановлення інтеграційних зв'язків між навчальними дисциплінами відіграє дуже важливу роль в гармонійному розвитку здобувачів освіти, в створенні в них цілісного наукового світогляду. Але не всі здобувачі освіти можуть встановити чіткі взаємозв'язки з різних навчальних дисциплін. Тому для формування системного засвоєння знань, вмінь та навичок у майбутнього фахівця доцільним є впровадження та закріплення міждисциплінарної інтеграції.

Необхідність міждисциплінарної інтеграції обґрунтовується дидактичними принципами навчання. Так, наприклад, принцип міцності засвоєння знань дозволяє стверджувати, що формування вмінь і навичок буде краще відбуватися при умові добре діючих міжпредметних інтеграційних процесів.

У процесі міждисциплінарної інтеграції у студентів підвищується якість знань, активізується увага, росте зацікавленість та інтерес до навчальних дисциплін, розвивається логічне мислення, розширюється загальний науково – теоретичний кругозор та розвивається світогляд.

Міждисциплінарній інтеграції властива всезагальність. Вона реалізується в кожній навчальній дисципліні. Необхідність і доцільність міждисциплінарної інтеграції підтверджується передовим педагогічним досвідом викладачів та багаточисельними загальнопедагогічними і методичними дослідженнями. Міждисциплінарна інтеграція та міжпредметні зв'язки відображають комплексний підхід до навчання і виховання, забезпечують виділення основних елементів змісту освіти та узгодження і взаємозв'язку фактичного матеріалу між окремими навчальними предметами. Те, що міждисциплінарна інтеграція є необхідним засобом оптимізації навчального процесу можна розглянути на прикладі інтегрованого навчального курсу «Історія України». Зазначена навчальна дисципліна вивчається студентами на першому та другому

курсі коледжу. В структуру курсу «Історія України» входять зінтегровані знання цілісного циклу суспільних наук: всесвітньої історії, правознавства, політології, історії економічних вчень, культурології та ін. наук. Вивчаючи курс «Історія України» здобувачі освіти набувають узагальнених знань про процеси та явища, які відбуваються в суспільстві та державі, про політико – правові, культурні, соціально – економічні основи життя в суспільстві. Тобто, здобувачі освіти:

отримують знання які в подальшому при вивченні комплексу суспільних наук (тих, які передбачені програмою навеснь період навчання) вивчаються поглиблено;

отриманні знання допомагають навчаючимся якомога краще збагнути природу суспільства і держави, в якій проживають; формують повагу до історії власної держави та народу, до прав людини, формують громадську активність, толерантність й інші якості, які необхідні для успішної соціалізації молодшої людини в сучасному суспільстві;

розвивається аналітичне і логічне мислення, розширюється кругозір, отриманні знання спонукають до набуття нових навичок, які активізують та якісно покращують соціальну адаптацію.

Наприклад, тема політичних та соціально – економічних конфліктів , які спалахували в українському суспільстві у Козацьку добу тісно переплітається з темою «Політична трансформація» в політології. Зазначена тема розглядає такі поняття як «політичний процес», «політичний конфлікт» тощо, причини виникнення, розвиток та шляхи його вирішення на прикладі конкретних історичних подій. Або ж , теми «Україна в роки Першої світової війни» й «Україна в роки Другої світової війни» тісно переплітаються з темами всесвітньої історії «Світ у роки Першої світової війни» й «Світ в роки Другої світової війни». До початку вивчення зазначених тем з історії України, здобувачі освіти вже володіють «багажем інформації» отриманої на заняттях з всесвітньої історії: політична розтановка сил на передодні війн, територіальний переділ на передодні війн, в їх ході й позавершенню, українське територіальне питання на передодні та вході війн, характер, причини й наслідки війн, бойові дії , які проходили у світі та на теренах України тощо.

А це значить, що:

здобувачі освіти отримали повний інформаційно – науковий комплекс знань з відповідної тематики;

приступаючи до вивчення певних тем з історії України здобувачі освіти уже володіють базовими знаннями, отриманими на предметах всесвітньої історії, політології, правознавства й інших навчальних дисциплін і це якісно покращує рівень засвоєння нового матеріалу;

завдяки міждисциплінарній інтеграції студенти не лише розширюють свій науковий кругозір, а й випрацьовують нові вміння і навички які дозволяють обрати найбільш перспективний шляху засвоєння нового матеріалу;

Необхідно зазначити, що міждисциплінарна інтеграція визначає цільову спрямованість всіх компонентів процесу навчання (завдання, зміст, форму, методи, засоби, результати) на вирішення завдань формування системи знань про природу, суспільство, працю, та світогляд здобувача освіти. Таким чином, міждисциплінарна інтеграція та міжпредметні зв'язки в погодженій колективній, груповій чи індивідуальній роботі викладачів стають принципом конструювання дидактичної системи. Така система може обмежуватись межами однієї навчальної теми, або охоплювати декілька навчальних тем, пов'язаних загальними для ряду предметів провідними ідеями, об'єднувати групу навчальних курсів, що вирішують комплексну міждисциплінарну проблему.

Загалом, питання впливу міждисциплінарної інтеграції та міжпредметних зв'язків на світогляд особистості досліджується педагогами різних крїн (Польща, Угорщина, Болгарія та ін.). Так, наприклад, польські вчені ставлять питання про розрив між традиційним викладом основ науки і сучасними темпами її розвитку. Вони виступають за міждисциплінарний характер навчання, підкреслюючи роль філософії й історичної науки у вищій інтеграції програм.

Також, можна розглядати світогляд як результат планової інтеграції знань. Тому при вивченні кожної дисципліни нові складові частини знань повинні знаходити місце в більш складних ієрархічно побудованих системах.

Підкреслюється значення інтеграційних процесів між дисциплінами в досягненні цілей загальної й професійної освіти та розглядаються, як один з актуальних принципів конструювання дидактичної системи і як умова ефективного здійснення навчання і виховання в сучасному вузі. Таким чином, у педагогіці помітні тенденції різнобічного вивчення ролі міждисциплінарних інтеграційних процесів у навчанні, що підтверджує компетентність та комплексність даної проблеми.

Міждисциплінарна інтеграція дозволяє будувати пізнавальну діяльність здобувачів освіти на основі загальнонаукових ідей і методів. Вони формують загальні здібності навчатись і розкривають загальні принципи побудови науки. Загальні структурні елементи навчальних дисциплін створюють об'єктивні основи комплексного здійснення міждисциплінарної інтеграції та закріпленню міждисциплінарних зв'язків у навчанні:

- 1) наукові об'єкти вивчення;
- 2) поняття, закони, теорії;
- 3) світоглядні ідеї;
- 4) історичні проблеми і шляхи науки;
- 5) методологічні основи і методи науки;

- 6) узагальнені способи пізнання;
- 7) специфічні уміння і навички;
- 8) виховні аспекти знань.

Аналіз розвитку ідеї міждисциплінарної інтеграції у педагогіці дозволяє сформулювати основні вимоги до їх здійснення:

1) міждисциплінарна інтеграція та міждисциплінарні зв'язки повинні бути спрямовані на досягнення всебічного розвитку особистості здобувача освіти, тобто, повинні посилювати взаємозв'язок між освітою, розвитком та вихованням;

2) міждисциплінарна інтеграція підкоряється принципам науковості й систематичності навчання;

3) необхідна координація навчальних програм на основі інтеграції.

Міждисциплінарна інтеграція - це важливий засіб оптимізації навчального процесу. Це фактор, який ефективно формує зміст і структуру навчальної дисципліни.

У традиційному розподілі наук на гуманітарні, природничі та технічні відображені об'єктно - дисциплінарні відносини та міждисциплінарна інтеграція між ними. Такий поділ закріплений у циклах навчальних дисциплін, що згруповані за спільністю об'єктів вивчення - суспільство, природа, праця. При цьому виникають внутрішньоциклові (між дисциплінами одного циклу) та міжциклові (між дисциплінами різних циклів) інтеграції та зв'язки, що систематизують знання та вміння здобувачів освіти навколо загальних об'єктів пізнання. Міждисциплінарні ж інтеграції й зв'язки, по лінії пізнавальної діяльності, укладені в рішення однотипних пізнавальних задач, на заняттях з різних навчальних дисциплін, націлених на засвоєння аналогічних за своєю структурою знань (теорій, законів, понять і ін.). Тоді пізнавальні вміння, що здобуваються студентами, під впливом міждисциплінарних інтеграційних процесів стають узагальненими, загальнодисциплінарними та міждисциплінарними.

Також, в процесі навчання, на основі міждисциплінарної інтеграції, у здобувачів освіти формуються не лише знання, а й вміння. Міждисциплінарність вмінь та знань - це функціональна якість, що здобувається в процесі переносу й узагальнення способів дій з різних навчальних дисциплін. Міждисциплінарність, як якість знань та вмінь, відбиває їхній генезис, походження в процесі наукової інтеграції, породження нових знань і методів на стику різних наук. Міждисциплінарні вміння - це здатність здобувача освіти встановлювати і засвоювати інтеграційні процеси й зв'язки в процесі переносу й узагальнення знань та вмінь із суміжних предметів. Навчальна дисципліна і навчальна діяльність є дидактичними основами визначення міждисциплінарної інтеграції. Спільність структурних компонентів навчальних дисциплін і навчальної діяльності слугує джерелом

міждисциплінарної інтеграції в процесі навчання. Порівняння основних видів знань у структурі навчальної дисципліни й у структурі навчальної діяльності навчаючихся виявляє їхню визначену аналогію. Тому міждисциплінарна інтеграція в навчальному процесі може здійснюватися в наступних основних напрямках:

1) формування необхідних для становлення світогляду здобувача освіти систем понять з опорою на наукові факти, теорії та закони загальні для суміжних наукових областей;

2) формування загальних для суміжних дисциплін вмінь;

3) формування, на базі узагальнених знань та вмінь, об'єктивного оцінного відношення до дисциплінарних знань, у чому особливе значення мають міжциклові інтеграційні процеси й зв'язки і світоглядні навчальні проблеми;

4) формування професійних навиків та вмінь, що вимагають комплексного застосування знань, основ наук на практиці.

Навчання в сучасному вузі реалізується як цілісний навчально-виховний процес, що має загальну структуру та функції, які відображають взаємодію викладання і навчання. Міждисциплінарна інтеграція сприяє реалізації таких основних функцій, як:

наукова

освітня;

3) розвиваюча;

4) виховна.

Ці функції здійснюються у взаємозв'язку і взаємодоповнюють одна одну. Вони ж є основними функціями навчання. Єдність функцій є результат цілеспрямованого процесу навчання як навчально-виховної системи.

Наукова та освітня функції орієнтуються на міждисциплінарну інтеграцію та опираються на комплексне використання в здобутті освіти міждисциплінарних зв'язків. Це є одним із критеріїв координації навчального матеріалу в програмах суміжних дисциплін.

Освітні функції міждисциплінарної інтеграції гуманітарних дисциплін спрямовані на формування цілісної системи знань здобувача освіти про суспільство, єдиної наукової картини світу.

Підвищення освітнього рівня навчання за допомогою міждисциплінарної інтеграції посилює його виховні функції.

Міждисциплінарні інтеграційні процеси та міжпредметні зв'язки розглядаються як один зі шляхів розвиваючого навчання, що веде до формування якісно нових утворень у навчальній діяльності навчаючогося - міждисциплінарних понять і міждисциплінарних вмінь.

Розвиваючі функції міждисциплінарної інтеграції та міжпредметних зв'язків впливають на розвиток самостійності, пізнавальної активності й

інтересів здобувачів освіти. Аналіз розвиваючих функцій зв'язаний з вивченням діяльності. Серед загальних видів діяльності розглядаються мовна, творча, розумова та інші, предметом яких виступили узагальнені вміння, що характеризують зазначені види діяльності. Виходячи зі спільності понять (складу знань), видів діяльності та вмінь (мовних, розумових, образотворчих і ін.), у різних навчальних дисциплінах, створюється об'єктивна основа для здійснення різнобічних міждисциплінарних інтеграційних процесів у єдності їхніх освітніх, розвиваючих та виховних функцій.

Усвідомлення викладачами та здобувачами освіти значимості міждисциплінарної інтеграції призводить до якісного проведення навчального процесу.

Міждисциплінарна інтеграція має зв'язок з принципами навчання:

1) міждисциплінарна інтеграція виступає як один зі способів здійснення кожного з принципів навчання;

2) міждисциплінарна інтеграція є самостійним принципом побудови дидактичних систем локального характеру в предметній системі навчання.

Міждисциплінарна інтеграція - це складний компонент, що вимагає дотримання принципів науковості, систематичності та свідомості.

Використання міждисциплінарної інтеграції забезпечує:

1) розкриття сучасних тенденцій розвитку науки, що виникають під впливом самих процесів інтеграції (соціалізації, гуманізації, теоретизації, математизації й ін.);

2) формування у здобувачів освіти уявлення про науку як систему знань;

3) більш повне розкриття історії науки і її практичного застосування;

4) більш широке висвітлення соціальної цінності гуманітарних знань.

Головним завданням міждисциплінарної інтеграції є формування наукового світогляду, цілісної системи наукових знань. В цьому випадку наочність, систематичність, індивідуальний підхід, колективність, зв'язок з практикою, активізація навчального процесу стають засобами реалізації міждисциплінарних інтеграційних процесів та міжпредметних зв'язків у побудованій на їх основі дидактичній системі.

Також, міждисциплінарна інтеграція виконує свою організуючу роль: впливає на побудову програм, структуру навчального матеріалу, підручників, на добір методів і форм навчання. У задачах навчання необхідно відбивати застосування, розвиток, закріплення й узагальнення знань і вмінь, отриманих здобувачами освіти при вивченні інших дисциплін. У змісті навчального матеріалу важливо виділити питання, вивчення яких вимагає опори на раніше засвоєних, з інших дисциплін, знання, а також питання, що отримають розвиток у наступному вивченні нових дисциплін. Необхідно в кожній навчальній темі відокремити спеціальні для предмета і більш широкі, загальні для ряду

предметів, поняття, розвиток яких здійснюється за допомогою міждисциплінарної інтеграції.

Вагоме виховне значення має визначення світоглядних висновків, що можуть бути визначені на основі міждисциплінарних інтеграційних процесів.

У методи навчання міждисциплінарна інтеграція вносить постійний елемент застосування знань, отриманих з інших дисциплін. Це активізує мислення студентів, спонукує їх до аналізу, синтезу й узагальненню знань, що відносяться до різних наук. Принципи міждисциплінарної інтеграції націлюють на формулювання проблеми, питань, завдань для навчаючихся, що орієнтують на застосування і синтез знань і вмінь з різних дисциплін. Систематичне використання міждисциплінарної інтеграції створює можливості щодо широкого використання дидактичного матеріала та наочності (підручники, таблиці, прилади, карти, фільми тощо), що відносяться до однієї навчальної дисципліни, при вивченні інших дисциплін. В організації навчального процесу виникає потреба в комплексних формах - узагальнюючих заняттях, семінарах, екскурсіях, конференціях, що мають міждисциплінарний зміст. Такі форми зв'язані з колективним рішенням міждисциплінарних навчальних проблем у сполученні з індивідуальними завданнями, що відповідають пізнавальним інтересам здобувачів освіти. Міждисциплінарна інтеграція вимагає координації діяльності викладачів, вивчення навчальних програм з суміжних дисциплін, взаємовідвідування занять.

Міждисциплінарна інтеграція всебічно впливає на процес навчання - від встановлення задач до його організації та результату.

Отже, міждисциплінарна інтеграція є одним із основних засобів оптимізації навчального процесу та необхідною умовою для здійснення якісного навчання, що забезпечує набуття професійних компетенцій майбутнього фахівця.

Література:

Левченко А. С. Науково – теоретичні основи загальної педагогіки. – Суми: СумДУ, 2002. – 44с.

Максимова В. Н. Межпредметные связи в учебно – воспитательном процессе современной школы. – М: Просвещение, 1987. – 160 с.

II. ВИХОВНА РОБОТА ЯК СКЛАДОВА ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В КОЛЕДЖІ

СТВОРЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПОЗИТИВНОЇ АТМОСФЕРИ НА ЗАНЯТТЯХ - ВАЖЛИВИЙ ЕЛЕМЕНТ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ.

Л.В. Боровик, викладач II к.

Психологічна атмосфера або психологічний клімат виражає загальний настрій та ступінь задоволеності студентами організацією навчального процесу, відносинами з іншими студентами та загальним рівнем спілкування та придбання нових знань у коледжі. Такий настрій студентів та викладачів обумовлений внутрішньо-студентськими, внутрішньо-системними факторами і відносно нейтральний по відношенню до позасистемних (контактів з населенням, форм проведення дозвілля, сімейних та побутових факторів та інше).

Особистісний еквівалент настрою - задоволеність студента різними факторами життєдіяльності студентського колективу. Помічено вплив психологічного клімату на ефективність навчальної діяльності, мотивацію навчання та психічний стан учасників навчального процесу.

Психологічна атмосфера колективу студентської групи - це узагальнююча характеристика всього внутрішнього оточення, яке проявляється в поведінці і міжособистісних стосунках між основними суб'єктами навчального процесу. Основним показниками психологічного клімату виступають характер відносин між студентами, викладачами і студентами, студентами і керівництвом коледжу. Часто психологічного атмосферу зводять до наступних психологічних явищ:

- стан колективної свідомості;
- відображенню особливостей взаємодії людей; емоційно-психологічному настрою групи;
- настрою групи;
- стану групи;
- психологічній єдності членів студентської групи;
- взаємовідносинам в групах та колективах тощо.

Доцільно відмітити, що серед основних факторів соціально-психологічного клімату називають відносини людей та умови спільної діяльності.

Спостереження та дослідження дозволяють виділити основні групи факторів, що визначають стан психологічного клімату та, в кінцевому випадку, успішність та потяг до навчання студентів:

1. Функціональні фактори (умови навчання; забезпеченість навчання всіма необхідними засобами; режим навчання та дозвілля, чіткість розподілу функцій між студентами; функціональна визначеність структури діяльності кожного учасника, чіткість його обов'язків, прав та відповідальності; відношення викладачів до питань організації навчальної діяльності студентів тощо).

2. Економічні фактори (система оплати праці та навчання; своєчасність отримання грошового заохочення; премії, надбавки тощо).

3. Управлінські фактори (стиль й методи управління колективом; відношення викладачів до студентів; згуртованість викладацького складу; послідовність в оцінці та способів впливу на студентів; дистанція між викладачами та студентами; етика взаємодії викладацької та навчальної ланки тощо.).

4. Психологічні фактори (характеристика стилю міжособистісних стосунків між студентами; ступінь соціально-психологічної сумісності; рівень конфліктності; рівень згуртованості, стан взаємодії між підрозділами; групова точка зору, норми та традиції поведінки; орієнтація на спільні цілі роботи, характер сприйняття та оцінки студентами один одного тощо).

Основними параметрами сприятливого психологічного клімату є:

1) тривалість (характеризується стійкістю професійно-психологічних мотивів, їх незмінністю протягом всього періоду професійної підготовки, хронологічною послідовністю);

2) реалістичність (постійне оцінювання особистістю уявлень про професію з точки зору реалізації очікувань від неї; здатність особистості диференціювати в уявленнях про майбутню професійну діяльність реальне і фантазію; реально оцінювати себе як особистість та свої професійні знання і можливості);

3) диференційованість (вміння виділяти з традиційної загальної психолого-педагогічної підготовки необхідну інформацію для вирішення тих чи інших педагогічних завдань);

4) комплексність (синтезований підхід до інтегральних утворень, який включає як весь арсенал нагромаджених знань: методологічних, методичних, технологічних, так і фахові, психологічні, педагогічні, які забезпечують ефективне вирішення освітніх, виховних та розвивальних завдань);

5) активність (наполеглива робота в напрямку від надбаного до не досягнутого);

6) узгодженість (ступінь зв'язаності всіх мотивів активності студента);

7) динамічність (характерною ознакою є рух формування і розвитку від умовного початкового рівня (інтерес до психології) до умовної сформованості (професійної зрілості);

8) оптимістичність (ступінь упевненості в досягненні професійної мети та у собі).

Підсумовуючи, можна сказати, що процес формування сприятливого соціально-психологічного клімату під час навчання та виховання - це формування таких головних, домінуючих, провідних мотивів поведінки та діяльності особистості студента, які підпорядковують собі другорядні мотиви, і в яких віддзеркалюється віддалена, узгоджена, тривала, життєво важлива професійна мета; загалом, це те, що студента цікавить, захоплює, над чим працює, що цінує, до чого прагне зараз (під час навчання у коледжі) і в майбутньому як особистість.

РОЛЬ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ ФАКТОРІВ У ФОРМУВАННІ КЛЮЧОВИХ ЖИТТЄВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ НА ЗАНЯТТЯХ ФІЗВИХОВАННЯ

І.В. Сімаченко, викладач II к.

Завдання фізичного виховання у закладах вищої освіти у процесі поза аудиторної спортивно-масової роботи: зміцнення здоров'я студентів, підвищення рівня життєдіяльності, опірності організму до дії не сприятливих чинників зовнішнього середовища; підвищення функціональних спроможностей організму до необхідного безпечного або належного рівня розвитку фізичних якостей; оволодіння руховими вміннями і навичками, що сприяють безпечній життєдіяльності людини; засвоєння знань з галузі фізичної культури та навчання їх прикладному використанню з метою вдосконалення свого організму; формування мотиваційних установок студентів на фізичне та духовне самовдосконалення; формування світогляду, етичне, моральне виховання: повага до людини, повага до своєї Батьківщини, своєї професії, до самого себе.

Головним нормативним документом з дисципліни «Фізичне виховання» для студентів закладів вищої освіти є «Базова програма з фізичного виховання для вищих навчальних закладів I–II, III–IV рівнів акредитації». Ефективна організація позааудиторної роботи заснована на систематичному моніторингу діяльності кожного структурного підрозділу ЗВО, задіяного в організації позааудиторної виховної роботи, рівня організації позанавчальної роботи на факультетах, в інститутах і філіях. Позааудиторна робота стимулює формування особистості майбутнього фахівця в контексті професіоналізації всіх виховних впливів на студентів.

Крім того, позааудиторна діяльність сприяє зміцненню колективу студентів, підсилює професійну спрямованість особистості, дозволяє формувати такі якості особистості, як ініціативність, свідомість, відповідальність, патріотичність, громадськість. Позааудиторна виховна робота включає в себе

також і студентське самоврядування, активність і самостійність студентів за умови керівної ролі студентського активу й педагогічної допомоги викладачів.

Зважаючи на те, що значна частина студентів потребує психолого педагогічної допомоги, необхідно посилювати виховну роботу, спрямовану на усунення шкідливих звичок, громадянської апатії, активно залучати студентів до здорового способу життя. Для цього органам студентського самоврядування, кураторам академічних груп слід зважити на те, що провідним напрямом виховної діяльності в умовах сучасної вищої освіти є педагогічна підтримка студентів. Остання виступає первинною ланкою у виховній системі закладу вищої освіти. Надаючи допомогу студентам, слід акцентувати увагу на індивідуальній підтримці в саморозвитку та самовдосконаленні кожного студента, формуванні ціннісного ставлення до власного здоров'я та здоров'я оточуючих.

Таким чином, правильна організація позааудиторної діяльності, спрямованої на дотримання ведення здорового способу життя ефективно впливає на формування особистості.

Формування принципово нової концепції багаторічної фізичної підготовки в системі фізичного виховання відкриває нові перспективи їх удосконалення та посилення їх впливу на фізичне виховання, фізичну культуру, насамперед принаймні, на перших заняттях студентів першокурсників, яке проявляється в системі визначення розвитку фізичних здібностей та якостей.

Психологічний контекст конструювання змісту фізичного виховання здобувачів вищої освіти засобами позааудиторної спортивно масової роботи неможливий без розгляду процесу адаптування студентів першокурсників до потреб й умов фізичного виховання ЗВО.

Спираючись на цю логіку, природно припустити, що методологічною основою створення нової прогресивної технології фізичного виховання, можливою для реалізації, може служити адаптування.

Навчання у закладі вищої освіти для сучасної молоді людини є одним із найважливіших періодів її життєдіяльності, особистісного зростання та становлення як фахівця з вищою освітою. Пошук шляхів успішної адаптації до змінених соціальних умов та нової діяльності є нагальною проблемою для кожного, хто переступив поріг ЗВО.

Спроможність адаптуватися, долати труднощі, віднайти своє місце у життєвому просторі є вирішальним чинником вдалого розвитку молоді людини, а в майбутньому – фахівця з вищою освітою. У ЗВО процес навчання студентів налагоджується нелегко, характеризується великою динамічністю психічних процесів і станів, які зумовлені зміною соціального довкілля. Зокрема вступ до закладу вищої освіти у значної частини молоді супроводжується дезадаптацією, що спричинена новизною студентського статусу, відсутністю референтної групи, підвищеними вимогами з боку професорсько-викладацького

складу, напруженістю та жорстким режимом навчання, збільшенням обсягу самостійної роботи і самовідповідальності загалом. Усе це вимагає від студента значної мобілізації своїх можливостей для успішного входження в зовсім інше оточення та якісно інший ритм життєдіяльності.

Від психолого-педагогічних умов залежить ефективність функціонування спроектованої педагогічної системи фізичного виховання здобувачів вищої освіти засобами позааудиторної спортивно-масової роботи, організація позааудиторної діяльності студентів, їхнє фізичне самовдосконалення та саморозвиток.

Ми вважаємо, що фізичне виховання здобувачів вищої освіти буде ефективнішим, якщо у процесі позааудиторної спортивно-масової роботи реалізуються такі психолого-педагогічні умови:

- усвідомлення студентами важливості фізичного виховання та здорового способу життя;
- створення здоров'язберігаючого освітнього середовища як
- простору можливостей індивідуального вибору траєкторії фізичного розвитку та форм позааудиторної спортивно-масової роботи;
- формування усвідомленої мотивації студентів до залучення у
- позааудиторну спортивно-масову роботу та стійкої потреби у фізичному самовдосконаленні;
- удосконалення змісту інтерактивних та мультимедійних здоров'язберігальних технологій на позааудиторних заняттях з фізичного виховання студентів;
- урахування вікових та індивідуальних особливостей студентів, персоніфікація процесу позааудиторної спортивно-масової роботи;
- становлення суб'єктності та підвищення педагогічної майстерності викладачів фізичного виховання як чинника досягнення якості здоров'язберігаючої освітньої діяльності.

Зазначимо, що створення здоров'язберігаючого освітнього середовища дозволяє нам визначити відповідні ресурси (табл. 4.3.1), спрямовані на фізичне виховання здобувачів вищої освіти засобами позааудиторної спортивно-масової роботи, а саме: 1) організаційні психолого-педагогічні ресурси (організація навчально-виховного процесу, залучення студентів до здоров'язберігаючої діяльності, теоретико-практичний супровід); 2) спортивно-оздоровчі ресурси (спортивні секції, загальна фізична підготовка, рухливі та спортивні ігри, авторський функціональний тренінг); 3) фізкультурно-оздоровчі ресурси (самостійні групові заняття фізичними вправами, індивідуальні заняття фізичними вправами впродовж навчального дня, активне дозвілля, проведення спортивних змагань).

Випливає, що створення здоров'язберігаючого освітнього середовища дозволяє студенту активно включатися в різні види фізкультурно-оздоровчої діяльності як навчальної (спортивні секції, загальна фізична підготовка, теоретичні заняття), творчої (науково-дослідницька робота, творчі заняття), професійної (спортивні змагання, свята, флеш-моби), так і соціальної (пропаганда здорового способу життя, превентивного виховання, залучення їх до занять спортом та формування ціннісних орієнтацій).

Ураховуючи специфіку формування усвідомленої мотивації здобувачів вищої освіти, визначаємо, що у процесі позааудиторної спортивно-масової роботи з метою надання йому особистісного змісту (зовнішня та внутрішня позитивна мотивація) необхідно безпосередньо скоригувати цей навчально-виховний процес. Так, зовнішнім позитивним мотивом слугує спрямованість і характер позааудиторних занять (спортивні секції, фізкультурно-спортивні заходи, самостійна робота) та розмаїття потреб студентської молоді (естетична привабливість, соціальна активність, формування ціннісного ставлення до індивідуального здоров'я, моральна значущість). Зазначимо, що в основі усвідомлених мотивів лежить переживання позитивних емоцій у процесі самостійного навчання, освітньої цілеспрямованості, практичної значущості навчально-вихованого процесу з фізичного виховання, ефективності праці та навчання.

Таким чином, психолого-педагогічні якості та педагогічні вміння викладача фізичного виховання визначаються як важлива передумова формування педагогічної майстерності; найвищий рівень педагогічної фізкультурно-спортивної діяльності, що виявляється у прояві творчості викладача до вдосконалення процесу навчання, виховання та розвитку особистості, забезпечення високого рівня інтелектуального мислення, моральних якостей та духовного збагачення. У процесі підготовки викладача кафедри фізичного виховання потрібно створити такі умови, які сприяють досягненню мети, і зокрема формуванню у студентів здорового способу життя, відповідального ставлення до свого здоров'я.

Отже, окреслення психолого-педагогічних умов реалізації педагогічної системи фізичного виховання здобувачів вищої освіти засобами позааудиторної спортивно-масової роботи дозволило нам констатувати усвідомлення студентами важливості фізичного виховання та здорового способу життя; наповнити модель здоров'язберігаючого студентського освітнього середовища; розкрити схему детермінації особистісного фізичного самовдосконалення суб'єкта в навчально-виховній діяльності; охарактеризувати формування усвідомленої мотивації студентів до процесу позааудиторної спортивно-масової роботи; удосконалити зміст інтерактивних здоров'язберігальних технологій на позааудиторних заняттях з фізичного виховання студентів; визначити структуру та шляхи підвищення педагогічної майстерності викладача фізичного виховання.

Висновок

На основі психолого-педагогічного фактору фізвиховання вищої освіти засобами роботи обґрунтовано і спроектовано відповідну педагогічну систему.

Представлена педагогічна система є формою відображення цілісного керованого освітнього процесу, яка поділяється на частини (підсистеми), структурними компонентами яких є елементи (принципи, цілі, завдання, методи, форми роботи), спрямовані на досягнення мети оптимізації процесу фізичного виховання здобувачів вищої освіти і вирішення відповідних цій меті завдань.

Таким чином, обґрунтовано доцільність цільового, концептуального, прогностичного, формувального, результативного блоків педагогічної системи, взаємозв'язок яких показано за допомогою моделі.

ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ ЗАСОБАМИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ

В.І.Погоріла, голова ЦК, викладач в/к.

У своїй доповіді на тему «Формуванні здорового способу життя засобами фізичного виховання і спорту» я хочу розглянути проблеми збереження й зміцнення здоров'я людей і більш докладно зупинитися на понятті фізична культура, для того що б побачити яку роль грає фізичне виховання у формуванні здорового способу життя

Я вибрала цю тему саме для того, що б зрозуміти, яке значення грає фізична культура для здоров'я людини. Для того, що б це було легше зробити, необхідно розкрити такі поняття, як: здоровий спосіб життя й фізична культура; поглибитися в історію розвитку фізичної культури, розглянути існуючі типи й функції фізичної культур

1. Проблеми формування здорового способу життя

Поняття здорового способу життя містить у собі раціонально організований, фізіологічно оптимальна праця, морально-гігієнічне виховання, виконання правил і вимог психогігієни, раціонального харчування й особистої гігієни, активний руховий режим і систематичні заняття фізичною культурою, ефективне загартовування, продуману організацію дозвілля, відмова від шкідливих звичок.

Здоровий спосіб життя - це єдиний стиль життя, здатний забезпечити відновлення, збереження й поліпшення здоров'я населення. Тому формування цього стилю життя в населення - найважливіша соціальна технологія державного значення й масштабу. У програми, спрямовані на формування здорового способу життя, входять наступні напрямки роботи: раціональний режим праці (навчання)

і відпочинку, заснований на індивідуальних біоритмологічних особливостях; оптимальна й систематична фізична активність; ефективне, науково обґрунтоване загартовування; нормальне харчування відповідно до концепції адекватного харчування; комплекс психогігієнічних і психопрофілактичних впливів; облік і корекція впливу на здоров'я навколишнього середовища; шкода й користь самолікування; аргументована й діюча пропаганда шкідливих для здоров'я факторів - алкоголізму, паління, наркоманії й токсикоманії;

Таким чином, у здоровому способі життя пояснюється все, що сприяє виконанню індивідом тих або інших суспільних і побутових функцій у найбільш оптимальні для систем організму, що розвивається, умовах. У цей час встановлено, що дотримання принципів здорового способу життя дозволяє збільшити її тривалість на 10 років і більше.

Здоровий спосіб життя - єдиний засіб захисту від всіх хвороб відразу. Він спрямований на запобігання не кожної хвороби окремо, а всіх у сукупності. Тому він особливо раціональний, економічний і бажаний.

2. Фізична культура в соціальному захисті людей

Фізичне виховання відіграє найважливішу роль у формуванні здорового способу життя.

Під поняттям «фізична культура» прийнято розуміти комплекс заходів щодо зміцнення здоров'я, розвитку фізичних і психічних властивостей людини за допомогою рухових вправ у сполученні з раціональним використанням природних факторів природи й проведенням гігієнічних заходів. Діюче оздоровче значення фізична культура здобуває тоді, коли вона містить у собі сукупність різних рухових навантажень, систематично виконуваних студентами у вільний від навчання час, а зовсім не тільки в процесі занять фізкультурою.

Фізична культура - це сукупність досягнень суспільства в справі створення й раціонального використання спеціальних засобів, методів і умов для цілеспрямованого фізичного вдосконалювання людини.

Фізична культура - це частина загальної культури, тому рівень її розвитку залежить від рівня соціального й економічного розвитку суспільства.

Фізична культура й спорт, являючи собою суб'єктивний і об'єктивний аспект життя людей, відіграють величезну роль у формуванні умов праці й життя людини. Фізична культура й спорт допомагають збереженню й зміцненню здоров'я й працездатності людей, дають їм можливість підніматися до вершин фізичної, духовної й культурної досконалості. Тим самим вони збагачують творчі здатності людей, культуру, утворення, виховання, вселяють у них життєрадісність, підвищують трудову активність.

Підводячи підсумки, необхідно вказати загальні цілі й засоби фізичної культури у формуванні здорового способу життя:

1. Принцип оздоровчої спрямованості - один з основних принципів масової фізкультурної діяльності, що впливає із цілей і завдань фізичної культури в суспільстві. Це фізичний розвиток підростаючого покоління й молоді, фізичне вдосконалювання дорослого зайнятого населення, збереження гарної фізичної форми людей літнього віку.

2. Тому що фізична культура є засобом активного повноцінного відпочинку людей, особливо важливе загально гігієнічне значення мають заняття фізичними вправами на лоні природи, тобто її види, які сприяють регуляції вегетативних функцій організму.

3. Нарешті, фізична культура для багатьох стає формою самовираження. Фізична культура - природний спосіб прояву особистості в суспільстві. У більшості видів спорту ми маємо справу не просто із проявом фізичної сили або витривалості, а із цілісним вираженням людської особистості або сили колективу. У цьому плані спорт дає людині багатобічну задоволеність від прояву своїх сутнісних сил. Як і мистецтво, спорт постійно розкриває нові людські здатності й можливості.

4. Мабуть, важко знайти більше ефективний засіб для зниження соціальної напруженості в суспільстві, для профілактики асоціального поведіння молоді, чим заняття фізичними вправами й залучення її в коло осіб, зацікавлених спортом.

Необхідність радикальної перебудови фізичного виховання продиктована різким загостренням питання про здоров'я населення.

Значна частина молоді не одержує достатнього утворення в сфері фізичної культури, у неї не формується потреба в регулярних заняттях фізичними вправами, масовим спортом. Рівень фізичної підготовленості молоді в цілому не відповідає сучасним соціально-економічним вимогам до розвитку особистості..

Перебудова системи фізичного виховання здійснюється на основі наступних вимог: оптимізація режиму шляхом реалізації рекомендує по структурі й обсягу рухового режиму;

- розширення спектра пропонованих систем фізкультурно-спортивних занять із максимальним охопленням всіх студентів;
- упорядкування організаційної структури керування фізкультурно-оздоровчою й спортивно-масовою роботою з студентами.

Отже, прискорення темпу життя, посилення потоку інформації, активна суспільна діяльність викликають велику психічну напругу, що вимагає розрядки, і, саме, фізична культура допомагає збереженню й зміцненню здоров'я й працездатності людей.

Висновок

Поняття «здоровий спосіб життя» містить у собі раціонально побудований режим навчання, праці, відпочинку, фізичні вправи, об'єднані в оптимальному

руховому режимі, правильне харчування, загартовування, відсутність шкідливих звичок, комплекс гігієнічних навичок, психофізичні заходи.

Фізична культура, будучи однією із граней загальної культури людини, його здорового способу життя, багато в чому визначає поведінку людини в навчанні, на виробництві, у побуті, у спілкуванні, сприяє рішенню соціально-економічних, виховних і оздоровчих завдань.

Таким чином, фізична культура спрямована на охорону, зміцнення й розвиток здоров'я населення як психофізичної основи життєдіяльності

Прискорення темпу життя, посилення потоку інформації, розширення кола спілкування, навчання, активна трудова й суспільна діяльність викликають психічну напругу, що вимагає розрядки. Регулярна активна фізична діяльність сприяє самовідновленню психічної дієздатності людини. Також немаловажне постійне відчуття бадьорості й життєрадісності при регулярних заняттях фізичними вправами. Психічно позитивним є, крім того, відчуття сили волі до занять, спрямованих на фізичне вдосконалювання. Введення в програму свого повсякденного життя цього необхідного компонента способу життя, дозволить більш організовано виконувати свої обов'язки в праці, побуті, суспільній діяльності.

ШЛЯХИ УПРАВЛІННЯ ВТРАТАМИ КОНТИНГЕНТУ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ КОЛЕДЖЕМ, ПРОБЛЕМИ ТА РІШЕННЯ

Ю.Ю. Суліма, зав.відділенням, к.т.н., викладач в/к.

Основними причинами для відрахування та втрат контингенту є: власне бажання та сімейні обставини; переведення або вступ до іншого ЗО; незадовільний стан здоров'я, що підтверджується відповідним висновком ЛКК; порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку ЗО; невиконання індивідуального навчального плану (академічна неуспішність); невиконання умов договору про надання платних освітніх послуг.

Найчастішою причиною відрахування студентів, які навчаються за умовами контракту, є неспроможність батьків сплачувати кошти за навчання. Коли виникає така ситуація, проводиться бесіда з класним керівником для з'ясування обставин, після батьки такого студента запрошуються до коледжу. Якщо труднощі з оплатою тимчасові, відділення пропонує варіант з оплатою за навчання по-місячно або варіант з відтермінуванням оплати на певний час.

Коли причиною відрахування є стан здоров'я, відділення також може запропонувати варіанти. Це може бути надання можливості відвідування навчальних занять згідно індивідуального графіку або ж переведення на дистанційну форму навчання. Перший варіант застосовується у випадках, коли стан здоров'я здобувача освіти дозволяє йому відвідувати заняття в коледжі, а другий – вже у більш складних випадках.

Частою причиною відрахування є переїзд до іншого міста або країни. В цьому випадку можливості впливу на ситуацію у відділення та класного керівника дуже обмежені. Максимум, що вдається зробити в таких випадках, це завершити навчання у поточному семестрі. Коли переїзд має відбутися перед випуском, потрібно переконати батьків дати можливість їх дитині довчитися термін, що залишився, та успішно отримати диплом.

Декілька років тому, ще до пандемії, студенти відраховувалися з коледжу через виїзд за межі країни на значний термін. Виїзд, як правило, був неочікуваним та відбувався або по сімейним обставинам, або через необхідність лікування, або через скрутне фінансове становище родини студента та необхідність заробляти, в тому числі для того, щоб сплачувати кошти за навчання по контракту. Зараз, згідно заяв здобувачів та по узгодженню з викладачами видаються розпорядження і накази по коледжу, студенти переводяться на дистанційну форму навчання, працюють з викладачами по індивідуального графіку, а після повернення на навчання відпрацьовують лабораторні і практичні заняття, які потребують спеціального обладнання.

Останніми роками збільшується кількість випадків, коли студенти та їх батьки розглядають навчання на I-II курсах коледжу, як своєрідний «буфер» перед вступом до ЗВО. Після закінчення II курсу навчання такі студенти здобувають ПЗСО, складають ДПА у формі ЗНО, та після отримання свідоцтва про здобуття ПЗСО вступають до ЗВО. Коли стає відомо про таке рішення, батьки разом з їх дитиною запрошуються на бесіду, направлену на те, щоб студент залишився у коледжі, пояснюються переваги такого рішення і потенційні складнощі при навчанні у ЗВО. Бесіди проводяться з перемінним успіхом, особливо коли студент має бажання кардинально змінити напрямок навчання. Важливо донести до студента, що він втрачатиме, якщо залишить навчання перед старшими курсам, та що він отримає при завершенні повного курсу навчання. В цьому ключову роль відіграють завідувач відділення та класний керівник, від їх вміння пояснити ситуацію та донести необхідну інформацію багато залежить.

Найчастіше відрахування здобувачів освіти здійснюються за власним бажанням. Однією з причин є недостатня соціалізація. Багато підлітків приходять на навчання до коледжу, щоб здобути нових друзів, отримати новий соціальний статус, показати себе з іншого, кращого боку. Коли не вдається реалізувати задумане, успішно пристосуватися до нових умов навчання та знайти спільну мову з колективом, здобувач повертається на навчання до школи.

Для попередження цього важливою є роль куратора, який є ланкою між студентами, батьками та адміністрацією. Від його вміння розібратися в ситуації, знайти індивідуальний підхід, попередити непорозуміння та вирішити поточні проблеми, значною мірою залежить чи сподобається колишньому школяру навчання в коледжі. Важливо організовувати позакласні заходи, направлені на спільну діяльність, встановлення нових соціальних зв'язків, активну взаємодію між студентами. Інша причина – погана академічна успішність. Коли у здобувача освіти за підсумками семестру абсолютна більшість незадовільних оцінок, на це мають бути причини, основною з яких є слабка шкільна база. Шансів на те, що

той, хто в школі отримав незадовільні підсумкові оцінки, зможе нормально вчитися в коледжі, майже немає. З батьками невстигаючих студентів проводяться бесіди, з'ясовуються причини такої успішності.

Можливість керування втратами контингенту насправді дуже обмежена, тому що вказані вище причини відрахування можуть застосовуватися лише до повнолітніх студентів, а неповнолітніх на практиці можна відраховувати лише за власним бажанням та за погодженням зі службою у справах неповнолітніх.

Бувають випадки, коли потрібно здійснювати відрахування з ініціативи коледжу. Наприклад, якщо наявна заборгованість за навчання по контракту, велика кількість академічних заборгованостей, або студент систематично грубо порушує навчальну дисципліну та правила внутрішнього розпорядку ЗО.

Є студенти, які заважають провадженню навчально-виховного процесу в коледжі, негативно впливають на імідж ЗО, є поганим взірцем для інших. Замість того, щоб приділяти увагу дітям, які бажають вчитися, викладач постійно витрачає час на виховання таких студентів. Такі особи не повинні продовжувати навчання і мають бути відраховані з числа студентів коледжу.

У підсумку зазначимо, що зусилля відділення повинні бути зосереджені на ефективному керуванні контингентом здобувачів освіти для приведення його у відповідність до вимог навчально-виховного процесу в коледжі, щоб так звані «антигерої» були перевиховані або виключені зі складу студентів коледжу, а діти, які бажають навчатися, отримували максимум уваги, знань, навичок та компетенцій у дружній та здоровій атмосфері.

РОЛЬ І МІСЦЕ ВИКЛАДАЧА В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ. ПРАВИЛА ПОВЕДІНКИ ПЕДАГОГА В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ

С. М. Васильєв, викладач в/к.

В умовах самоізоляції ми стали більше часу проводити в інтернеті, зокрема в соціальних мережах.

Перебуваючи в просторах інтернету та на своїх особистих сторінках у соціальних мережах, необхідно пам'ятати, що викладач, педагог – це публічна особистість, яку оцінюють не лише колеги, а й студенти та їхні батьки. Тому необхідно бути відповідальними за свій контент, старанно розподіляти особисте та публічне, особливо в сучасних умовах дистанційної роботи, коли межі між ними зникають.

Час від часу викладачам доводиться виправдовуватись перед адміністрацією та батьками студентів за контент, викладений на особистих сторінках, аби цього не відбувалося, потрібно дотримуватися певних правил.

Під час ведення сторінок у соціальних мережах та публікацій контенту, пов'язаного зі студентами, варто керуватися не лише юридичними нормами, а й не забувати про ввічливість та повагу. Нерідко викладачі розміщують в мережі кумедні помилки студентів, допущені в тому чи іншому завданні, вправі або творі. Однак перш ніж зробити це, варто узгодити зі студентом подібну публікацію, обговорити нюанси (наприклад, що автор помилки залишиться невідомим для широкого кола користувачів соціальних мереж), інакше своїми діями викладач може зашкодити студенту.

Принципів моралі та поваги варто дотримуватися в усіх публікаціях та під час коментарів.

Нерідко в соціальних мережах розгортаються суперечки, через які можуть виникнути конфлікти, що переходять у реальне життя. Кожному педагогові необхідно пам'ятати одне дуже важливе правило: не зважаючи ні на що, не намагатися вирішити конфлікти та проблеми через соціальні мережі. Існує великий ризик, що вас можуть неправильно зрозуміти, і ситуація обернеться проти вас. У разі виникнення непорозуміння або подібних ситуацій правильніше буде зателефонувати людині або особисто з нею зустрітися і все обговорити.

Спілкування зі студентами в соціальних мережах можна також використати як додатковий інструмент виховання в освітньому процесі.

Безумовно, сторінка педагога стане цікавою для студентів та батьків, якщо буде містити корисну інформацію. Кожен викладач може використовувати на своїх сторінках освітній контент з інших груп або навіть створювати свій власний: розміщувати різні вікторини з предметів, короткі відеоуроки, цікаві тести та завдання, корисні статті, різні правила, ігри, опитування, віртуальні квести, посилання на різноманітні освітні групи, спільноти – словом, усе те, що може допомогти студентам та їхнім батькам. Варіантів безліч – головне виявити свій інтерес та певну креативність.

Перед публікацією того чи іншого контенту, слід вдумливо оцінити його з позиції батьків та студентів. Також потрібно детально обміркувати, у якому вигляді буде подана інформація та як її можуть сприйняти ваші читачі. Часом обурення з боку батьків або навіть конфлікт можуть виникнути не так через фотографію, як через коментар до неї. Тому важливо обмірковувати те, що ви пишете. Перед публікацією варто перечитати текст: це допоможе виявити та усунути допущені помилки, відчувати загальний настрій посту. Публікації мають бути не лише грамотними (адже викладач – це приклад для студентів), а й емоційно відвертими. Педагог повинен намагатися писати пости лаконічною мовою, уникати сухих наукових фраз та шаблонів, адже читачів насамперед приваблює щирість.

Ще однією невід'ємною частиною публікацій у соціальних мережах стали хештеги. Здавалося б, непомітна річ. Проте вони не лише допомагають залучити цільову аудиторію, звернути увагу читачів на публікацію та підвищити

можливість пошуку ваших постів, а й створити певні тенденції. Це як «фірмовий» стиль, який також можуть запозичити студенти.

Здійснюючи публікації в соціальних мережах, педагог повинен пам'ятати, що він насамперед є публічною особистістю, і одне неправильно сказане слово або невдала фотографія можуть зашкодити його репутації та подальшій кар'єрі. Крім того на викладачах лежить подвійна відповідальність, оскільки вони виховують студентів і подають їм особистий приклад.

Згідно з дослідженням Академії Касперського, 90% педагогів використовують соціальні мережі в особистих цілях, 73% з них додають своїх студентів до «друзів». Студенти, як правило, не проти онлайн спілкування з педагогом. Їм приємно бачити в нас не тільки людину з крейдою біля дошки, а й особистість із цікавими, а часом і незвичайними захопленнями. Проблеми виникають здебільшого з адміністраціями навчальних закладів та батьками. Невдоволення контентом, який викладає педагог, часом стає причиною громадських конфліктів. Та й саме обговорення робочих питань в онлайн-режимі перетворюється на обмін зауваженнями або насмішками.

Ніщо не заважає викладачу використовувати соцмережі тільки в особистих цілях та закрити доступ до своєї сторінки всім, крім родичів та близьких друзів. Проте таких людей, мабуть, меншість.

Можна відокремити деякі переваги та недоліки використання викладачем соціальних мереж під час спілкування зі студентами.

Переваги	Недоліки
Можливість надавати консультації on-line.	Можливе невдоволення батьків тим, що дитина проводить багато часу в соціальних мережах.
Можливість використовувати соцмережі як файлообмінник.	Можливі звинувачення з боку батьків щодо некоректної поведінки викладача в соціальних мережах.
Можливість викладати презентації, медіа-файли з навчальною метою.	Можливість підриву авторитету викладача, спроби студентів зав'язати «панібратські» стосунки з педагогом.
Можливість працювати в режимі конференції з будь-якою кількістю студентів.	Обмеження власної свободи, самовираження викладача в соціальних мережах.
Можливість перевіряти знання	Можливість виникнення конфліктних

студентів on-line.	ситуацій в кабінеті: «викладач його додав у друзі, а мене – ні».
Можливість оперативного інформування студентів та батьків.	Неетичні висловлювання з боку студентів на сторінці викладача в соціальних мережах.
Можливість спілкування з батьками.	Забирає особистий час викладача після закінчення робочого дня.
Можливість «стати ближче» до студентів, дізнатися про їхні наболілі проблеми і запобігти їм.	Ймовірність використання письмових висловлювань, вилучених із загального контексту на шкоду викладачу.

Правила поведінки в соціальних мережах побудовані за тим самим принципом, що й в офлайн: не можна робити те, що заборонено законом. Основні вимоги щодо наповнення будь-якого сайту, зокрема сторінки в соцмережі, подані в законі «Про інформацію, інформаційні технології та захист інформації», а також у законах «Про захист дітей від інформації, що завдає шкоди їх здоров'ю та розвитку», «Про протидію екстремістській діяльності».

Протиправний контент – це пропаганда злочинів, екстремізму, наркотиків, дитяча порнографія, будь-які форми інтернет-шахрайства, а також програмно-технічні загрози та публікація персональних даних, отриманих незаконним шляхом. Іншими словами, все те, що ми, напевно, знайдемо на особистих сторінках викладачів.

Відповідно до законодавства, контент, який не має аналогів, захищений авторським правом. Правовласник може звернутися до суду, якщо вважає, що зазнав шкоди від використання кимось його роботи. Незважаючи на малоймовірність, що саме публікація на вашій особистій сторінці може викликати невдоволення, краще завжди давати посилання на джерело контенту, що публікується, хоча б з ввічливості.

Конституція та Цивільний кодекс забороняють поширення інформації про приватне життя людини, зокрема фотографій, без її згоди. Якщо йдеться про фотографії дітей, то перед публікацією потрібно отримати письмову згоду батьків. Така згода не потрібна, якщо фотографія використовується в державних чи громадських інтересах, якщо зйомка проходила на публічних заходах (наприклад, під час святкового концерту) та дитина не є головним об'єктом на фото.

Як показує практика, дотримання законів не гарантує спокійного життя в соцмережах. Щоб убезпечити себе від конфліктів і докорів у мережі, а також зробити свою сторінку цікавішою, варто дотримуватися наступних порад.

- Встановіть правила. Напишіть «верхній пост» про те, що можна, а чого не можна робити на вашій сторінці. Наприклад, неприпустимі особисті образи, тролінг, використання лайливих слів і виразів. По-перше, таким чином ви встановите рамки культурного спілкування, а по-друге, продемонструєте навколишнім, що слідкуйте за контентом.

- Обмежте особисту інформацію та доступ до постів з особистим змістом. Персональні дані можна закрити для загального доступу та дозволити їх перегляд лише тим, кого ви оберете самі. Немає нічого страшного в тому, що ви приховаете від усіх своє хобі, фотографії з минулої відпустки та сімейний стан. Це винятково ваше особисте життя.

- Не постіть всі фотографії, викладені друзями. Краще не поспішаючи переглянути знімки та вибрати ті, де відсутній потенційний компромат. Інші попросіть видалити.

- Не намагайтеся вирішувати реальні проблеми за допомогою соцмереж. Якщо виник конфлікт чи непорозуміння, краще зателефонувати людині чи зустрітися з нею, ніж влаштовувати тролінг у соцмережах. Саме спроби розібратися у всьому, сидячи біля комп'ютера, призводять до численних конфліктів в інтернеті.

- Не виходьте в інтернет у поганому настрої. Людина так влаштована, що їй простіше виплеснути в соцмережі негативні емоції, ніж позитивні. Тому краще почекати, коли емоції вгамуються.

- Публікуйте інформацію про помилки своїх студентів лише за їх згодою. Якщо студент зробив у завданні чи творі кумедну помилку, якою хочеться поділитися в соцмережах, запитайте її автора, чи можна це зробити, щоб випадково не поставити його в незручне становище. Тут діють уже не юридичні норми, а звичайна ввічливість та повага.

- Розміщуйте корисну інформацію. Це можуть бути посилання на різні освітні, культурні публікації, статті з підліткової психології, приклади завдань для ЗНО. Словом, все те, що може допомогти вашим студентам та їхнім батькам.

- Намагайтеся писати позитивні пости в соцмережах. По-перше, це підніме настрій вашим підписникам, а по-друге, привабить нових читачів.

- Щоб не допустити конфліктних ситуацій, пов'язаних із фотографіями, що показують наше особисте життя, можна розділити особистий та робочий контент та завести другий обліковий запис у соцмережі. На одній сторінці ви зможете ділитися з близькими друзями та родичами своїми хобі, постити фотографії та писати про особисте життя. Другий обліковий запис можна повністю присвятити питанням освіти та спілкуванню зі студентами.

Підсумовуючи, можна дійти висновку, що користуватися соціальними мережами викладачам можна й потрібно. Це справді може стати гарною

підтримкою в освітньому процесі, допомагатиме розвивати інтерес до предмета, розширювати можливості освітнього простору. Головне – бути відповідальним за свій контент, дотримуватися всіх необхідних правил. Соціальні мережі працюватимуть на педагога, якщо він виявить трохи креативу і не буде підходити до їх ведення як до обов'язкових робіт, і водночас не гнатиметься за максимальною «відкритістю», намагаючись усім догодити.

Єдиної для всіх вірної відповіді на питання: «Як вижити в соцмережі?», на жаль, ще не вигадали. Але скоротити кількість негативу в режимі онлайн – в наших силах. І допоможуть нам у цьому спільні для всіх правові та етичні норми.

КОНЦЕПЦІЯ НОВОГО ПІДХОДУ ВЗАЄМОВІДНОСИН ВИКЛАДАЧА ТА СТУДЕНТА В УМОВАХ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

К.О. Олійник, соціальний педагог.

1. КОНЦЕПЦІЯ ВЗАЄМОДІЇ «ВИКЛАДАЧ-СТУДЕНТ»

Спілкування між викладачем та студентом – це варіант соціальних відносин між людьми, з метою реалізації освітнього процесу. Цей процес є специфічним варіантом спілкування, через важливість досягнення результату, як для студента так і для освітньої системи загалом. Спілкування протягом періоду навчання, не тільки призводить студента до здобуття знань та заповітного диплома фахового молодшого бакалавра, але й формує характер та вміння поводитися в суспільстві.

З погляду соціології та педагогіки, основна функція освіти полягає у побудові гармонійних відносин між викладачем та студентом, щоб здобувачі освіти могли рости здоровими в емоційно сприятливій атмосфері. Відносини між викладачем та студентом є не лише втіленням міжособистісних відносин в освіті, а й особливістю навчання. Добре відношення між викладачем та студентом -це доповнення до якісної навчальної програми, та є необхідною гарантією успіху освітньої діяльності в цілому. Суть відносин між викладачем і студентом, полягає у пошуку індивідуального підходу до кожного здобувача освіти: з метою зацікавити, навчити та в результаті отримати зворотний зв'язок у вигляді правильних відповідей та рішень поставлених завдань.

Викладач має стати не лише провідником студента у нелегкому процесі пізнання наук, а й прикладом поведінки та емоційної стабільності. Асоціація поведінки, є однією з форм становлення особистості молодшої людини, роль викладача у виховному процесі у зв'язку з цим стоїть в один ряд з роллю батьків.

2. НОВИЙ ПІДХІД ДО ВЗАЄМОВІДНОСИН ВИКЛАДАЧА І СТУДЕНТА

Нові відносини між викладачем і студентом базуються на тому, що обидві сторони повинні досягти реальної рівності особистостей та взаємоповаги,

результат призведе до атмосфери гармонії на парах. Суть нового підходу полягає у взаємному визнанні: студентом важливої ролі викладача у його житті та викладачем особи студента -як майбутнього спеціаліста рівного рангу.

Викладач повинен розуміти важливість своєї ролі не тільки як вчителя, але і як наставника у життєвих питаннях. Такий підхід, з перших пар, визначить для студента цінність спілкування з таким викладачем та забезпечить баланс поваги та комфортного самопочуття. Пропонується уникнути упередження у яких авторитет викладача грає головну роль, від боязні позбутися гідності трохи наблизившись до студента. У новій концепції, у викладача є шанс стати не лише постачальником знань одностороннього формату, ай гідом для молодшої особи яка намагається знайти себе в житті.

У викладача є всі інструменти, не тільки як зацікавити студента предметом, але й навчити приймати рішення, реалізовувати себе у вчинках тощо. Викладач протягом освітнього процесу може не лише передати знання, але за допомогою прикладів із практики, дати пораду у якому напрямку розвиватися студенту у позаурочний час. Вплив викладача на особистість студента може сприяти взаєморозумінню та дружній атмосфері на заняттях, що у свою чергу позитивно впливатиме на результати навчального процесу. Різні підходи в навчанні можуть призвести до інтеграції викладача та студента.

Завдання викладача навчитися бути потрібним студенту, зрозуміти як зробити важливий внесок не тільки в освітню складову своєї діяльності, а й у виховний процес. Наприклад, крім запланованого матеріалу, поцікавитись у студента: Що було б цікаво вивчити? Або в якій формі краще засвоюється матеріал? А головне розташувати студентів до спілкування, допомогти позбутися страху спілкування в аудиторії. Ще один приклад, запропонувати студенту який чудово засвоїв матеріал, спробувати пояснити менш успішному товаришу суть теореми чи формули. Тим самим ми здійснимо взаємозв'язок не лише на рівні викладач-студент, а й у площині студент-студент.

Також, важливу роль відіграють різні методи зниження психологічної напруги здобувачів освіти, симбіоз зачитування матеріалу та прикладів з практики дозволить студентам трохи відпочити та краще засвоїти викладене. Створення невимушеної атмосфери під час занять поліпшують аудиторну роботу. Можна просто поцікавитися: Як справи з іншими предметами? Або який предмет найбільше цікавий? За допомогою простих питань, можна багато дізнатися про внутрішню атмосферу в групі та привернути увагу аудиторію.

У викладача є можливість запропонувати різні варіанти звітності по предмету: усну відповідь, письмову, тестування, тощо. Завдання викладача, визначити здібності здобувача освіти, виявити його сильні сторони та дати можливість розвиватися у зручній для студента формі. Для викладача важливо зацікавити своїм предметом, показати та довести на прикладах його важливість

для студента, як у загальній структурі освітньої програми, так і у майбутній діяльності студента.

3. СТВОРЕННЯ І ВДОСКОНАЛЕННЯ ВІДКРИТОГО ОСВІТНОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ПІД ЧАС КАРАНТИНУ

У процесі реалізації нового підходу, виникає проблема ролі викладача в умовах віддаленого навчання під час карантину. Викладач, який сумлінно виконує свої обов'язки в процесі реалізації нової концепції, постійно підвищує свої знання і проявляє себе у виховних моментах, може зіштовхнутися з проблемою віддаленого спілкування зі студентом під час карантину.

Карантин вимагає укріплення педагогічної ідеї та вдосконалення педагогічних здібностей. Online навчання, вимагає покращення професійних навичок викладача, з метою створення відкритого освітнього процесу з доступом до нього з будь-якої точки земної кулі. Подібна база повинна гарантувати високу якість освіти та можливість реалізовувати участь викладача не лише у навчальному, а й у виховному процесі.

Встановлення online мосту в умовах віддаленого навчання нелегке завдання та реалізація її потребує серйозних трудовитрат для викладача. Крім організації навчального процесу у вигляді викладу матеріалу у зручній для студента формі, необхідно створити віртуальне комутаційне поле для спілкування та можливості отримання зворотного зв'язку. Віддалене навчання вимагає ще більшого спілкування, створення сприйнятливої атмосфери для занять та підсумкового зрізу знань. Один з варіантів результуючого навчального процесу, є тести онлайн на базі Google Форми – це зручний варіант, при якому студент може себе самореалізовувати в умовах online навчання. Але жоден тест не може замінити живого спілкування, роль якого у віддалених процесах займає ще більше значення.

Створення відкритого освітнього середовища, передбачає інноваційний підхід до всіх елементів навчального процесу. Дистанційна освіта – це цілий комплекс технологій, які забезпечують зв'язок між викладачем та студентом на відстані, без особистого контакту. Різноманітність та динамічність процесу віддаленого навчання, дає можливість активної участі студентів в освітніх схемах. Все більшого значення набуває Online спілкування у вигляді доповідей на конференціях, пізнання віртуальних лабораторних комплексів, розробка та реалізація проектів (наприклад, у Microsoft project). За допомогою викладача роль студента в освітньому процесі, добре адаптованого до сучасних інформаційних технологій, може вийти на один рівень із самим викладачем. Ідеї та інноваційні підходи здобувачів освіти, можуть стати справжньою революцією в освітньому процесі.

Висновки: Навчальний процес – це діяльність студента з отримання знань за допомогою різних форм навчання. Викладач відіграє найважливішу роль у цьому ланцюжку, будучи сполучною ланкою між студентом та науками. Від викладача, і тільки від нього, залежить атмосфера на заняттях і успішність студентів бажаючих отримати освітню послугу. Для досягнення максимально ефективної ролі викладача, не лише у навчальній а й у виховній складовій освітнього процесу, необхідний новий підхід до взаємовідносин зі студентом. При якому роль студента стає не менш важливою ніж роль викладача.

ЛИТЕРАТУРА

1. Y.J. Shin, M. Miller-Day, J. Pettigrew, M.L. Hecht and J.L. Krieger, “Typology of delivery quality: latent profile analysis of teacher engagement and delivery techniques in a school-based prevention intervention, keepin’it REAL curriculum”, *Health Education Research*, vol. 29, no. 6, pp. 897-905, 2014.
2. D.A. Dudley, P. Pearson, A.D. Okely and W.G. Cotton, “Recommendations for policy and practice of physical education in culturally and linguistically diverse Australian secondary schools based on a two-year prospective cohort study”, *School Psychology International*, vol. 36, no. 2, pp. 172-188, 2015.
3. A.S. Ha, C. Lonsdale, J.Y.Y. Ng and D.R. Lubans, “A school based rope skipping intervention for adolescents in Hong Kong: protocol of a matched-pair cluster randomized controlled trial”, *BMC Public Health*, vol. 14, no. 1, p. 535, 2014.
4. J. Jacobs and P. Wright, *Social and Emotional Learning Policies and Physical Education*, Column Editor: K.A.R. Richards, *Strategies*, vol. 27, no. 6, pp. 42-44, 2014.
5. C.J. Craig, J.A. You and S. Oh, “Tensions in teacher community: competing commitments in the teaching of US middle school physical education”, *Journal of Curriculum Studies*, vol. 46, no. 5, pp. 697-728, 2014.
6. K. Stenberg, L. Karlsson, H. Pitkaniemi and K. Maaranen, “Beginning student teachers’ teacher identities based on their practical theories”, *European Journal of Teacher Education*, vol. 37, no. 2, pp. 204-219, 2014.
7. K. Mordal-Moen and K. Green, “Physical education teacher education in Norway: the perceptions of student teachers”, *Sport, Education and Society*, vol. 19, no. 6, pp. 806-823, 2014.
8. S.E. Rimm-Kaufman, A.E. Baroody, R.A.A. Larsen, T.W. Curby and T. Abry, “To what extent do teacher–student interaction quality and student gender contribute to fifth graders’ engagement in mathematics learning?”, *Journal of Educational Psychology*, vol. 107, no. 1, p. 170, 2015.

ІННОВАЦІЙНІ ФОРМИ І МЕТОДИ ВИХОВНОЇ РОБОТИ У РЕАЛІЗАЦІЇ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО, ДУХОВНОГО, МОРАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ У КОЛЕДЖІ

Л.І. Девятьярова, викладач-методист, в/к.

У Національній доктрині розвитку освіти визначено пріоритетні напрями виховання особистості: формування національних і загальнолюдських цінностей та розширення україномовного освітнього середовища, виховання молоді на культурно-історичних цінностях, традиціях і духовності. Система освіти покликана формувати молоде покоління з відповідним світоглядом, системою цінностей і переконань, високим рівнем культурного розвитку, громадською зрілістю і національною гідністю.

Ядром будь-якого виховного процесу є навчання. Виховний процес – це складова частина єдиного, цілого навчального процесу. Тому не можна ставитися до виховання, як до окремої ланки і приділяти їй менш уваги та зусиль. Виховна система впливає на студентів, як соціальний фактор – через «включеність» студентів у навколишнє середовище; через відносини, що складаються між батьками, викладачами і студентами; через доброзичливий психологічний клімат, що обов'язково повинен бути у будь-якій освітній установі.

В першу чергу звернемо увагу на національне виховання, так як воно постає одним із головних пріоритетів, органічною складовою освіти. Його головна мета – виховання свідомого громадянина, патріота, набуття молоддю соціального досвіду, високої культури міжнаціональних взаємовідносин, формування в неї духовної та фізичної досконалості, моральної, художньо-естетичної культури, а також потреби та вмінь жити в громадянському суспільстві. Національне виховання спрямоване на звернення студентів до глибинних пластів національної культури і духовності. Освіта затверджує національну ідею, сприяє розвитку культури людини. Українська національна ідея щораз глибше проникає в систему освіти й виховання студентської молоді, стає тією рушійною силою, яка веде людину до національного особистісного самоствердження. Водночас у Концепції духовного розвитку України наголошується на важливості й першорядності саме духовної основи суспільного життя. Основоположники гуманістичного підходу у вихованні зазначали, що криза сучасного суспільства пов'язана з кризою традиційних, моральних і духовних цінностей.

Другим критерієм в вихованні зазначаємо – духовність. Вона розглядається, як багатовимірна система, що містить певні утворення у структурі свідомості та самосвідомості особистості, в яких відображаються її морально-релевантні потреби, інтереси, погляди, ставлення до навколишньої дійсності, до

інших людей, до самого себе, що стали суб'єктивно значущими регуляторами активності молоді. Суттєвою ознакою духовності, є її універсальний характер, який виявляється у будь-яких проявах активності: все, що робить людина, як поводить, якими цінностями, потребами мотивується. Особливістю духовності має бути: віра у вищу ідею, у велич людської душі та всього, що створила людина впродовж життя, виражена потреба у справедливості, здатність щодо визнання своїх помилок, можливість переживати почуття провини за недостойні вчинки, до людської гідності, стійка потреба та здатність слухати й почути іншого, готовність до безкорисливої допомоги іншим, схильність до милосердя та добродійності, повага до суспільних норм, суворе їх дотримання, законслухняність, готовність до прояву вдячності.

Система духовно-морального виховання студентів пов'язана не лише з діяльністю внутрішніх структурних підрозділів навчального закладу і напрямів навчально-виховного процесу, а й постійною взаємодією з зовнішнім середовищем, що впливає на становлення та розвиток наявної системи виховної роботи. Організацію взаємодії такої системи з навколишнім середовищем можна здійснити і ми це використовуємо шляхом налагодження співпраці з громадськими організаціями й установами духовної культури міста, з різними навчальними закладами, тощо.

Індивідуалізація припускає: по-перше, індивідуально орієнтовану допомогу молоді у реалізації первинних базових потреб, без чого неможливе відчуття природної «самості»; по-друге, створення умов для максимально вільної реалізації заданих природою фізичних, інтелектуальних, емоційних здібностей і можливостей, характерних саме для даного індивіда. І, нарешті, третя і може бути головна риса індивідуалізації - підтримка студента в автономному духовному, творчому самовтіленні здатності до життєвого самовизначення.

Безумовно, головною рушійною силою іноваційної виховної діяльності в групі є класний керівник. Це має бути активний, креативний, ініціативний і компетентний спеціаліст який сам, передусім, відкритий до сприйняття нового, готовий вчитися і визнавати помилки. Який враховує індивідуальні, психофізіологічні і вікові особливості здобувачів освіти і прагне відкрити їм можливості творчого розвитку.

В період стрімкого розвитку інформаційних та телекомунікаційних технологій у часи переходу до високотехнологічного інформаційного суспільства, в якому якість людського потенціалу, рівень освіченості і культури всього населення набувають вирішального значення виховання не тільки висококваліфікованого спеціаліста, а і високоморальної та духовно зрілої особистості .

ОПТИМІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ЗДОРОВ'Я ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ КОЛЕДЖУ ЗАСОБАМИ СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ.

Р.І.Спірженко, викладач в/к.

Актуальність теми. В умовах культурно – освітньої інтеграції України в світову спільноту працездатність і соціальна активність фахівця визначаються не лише його інтелектуальним рівням, але й станом здоров'я. Тому державна освітня політика в нашій державі спрямовується на формування культури здоров'я особистості в умовах відповідно організованого освітнього процесу.

Здоров'я – це природна, абсолютна і життєва цінність, що займає верхню сходинку на ієрархічній традиції цінностей. Здоров'я дітей і підлітків, молоді в будь-якому суспільстві і за будь-яких соціально-економічних і політичних ситуаціях є актуальною проблемою і предметом першочергової важливості, так як воно визначає майбутнє країни, генофонд нації, її науковий та економічний потенціал.

Здоров'я – поняття багато планове. Це не лише відсутність хвороб, але й високий рівень пристосування, благополуччя, комфортне психологічне самопочуття, толерантні соціальні відносини. На сучасному стані виділяють такі складові здоров'я людини: духовне, соціальне, психологічне, інтелектуальне, емоційне, фізичне й особисте. Всі аспекти здоров'я людини однаково важливі і повинні розглядатися у взаємозв'язку.

За даними ВООЗ, здоров'я людини на 50-55% визначається умовами і способом життя, 25 % - екологічними умовами, 15-20% обумовлене генетичними факторами і лише на 10-15% - діяльністю системи охорони здоров'я.

Здоров'я дітей, молоді – основа розвитку держави. Чинниками ризику для здоров'я молоді (людства в цілому) є: гіподинамія, незбалансоване харчування, шкідливі звички, негативні емоції, екологічне забруднення, соціальні чинники (наприклад, відсутність правового захисту, тощо), низький рівень культури здоров'я, слабка мотивація молоді на здоровий спосіб життя. Саме формування культури здоров'я молоді є темою даної доповіді. Потреба формування культури здоров'я студентської молоді обумовлена в Законах України «Про освіту», «Про вищу освіту», Національній доктрині розвитку освіти України у ХХІ столітті.

Згідно з результатами Європейського опитування українських підлітків щодо вживання алкоголю та наркотиків, зазначено, що 80% підлітків вживали алкоголь, кожен другий підліток спробував палити і 10% підлітків мають сильну залежність від Інтернету. Саме тому така ситуація викликає занепокоєння в суспільстві і потребує впровадження ефективних виховних

технологій з формування культури здоров'я молоді, залучення до цього процесу органів самоврядування групи, учбового закладу в цілому.

Термін «культура здоров'я» будь уведений у 80-х роках ХХ століття філософом В. Клімовою. Культура здоров'я – це важливий складовий компонент загальної культури людини, що визначає формування, збереження та зміцнення її здоров'я. Високий рівень культури здоров'я людини передбачає її гармонійне спілкування з природою й оточуючими людьми.

Культура здоров'я – це не тільки сума знань, обсяг відповідних умінь і навичок, але й здоровий спосіб життя гуманістичної орієнтації.

На думку фахівців «здоров'я і формування культури здоров'я студентської молоді – якісна передумова майбутньої самореалізації молодих людей, їх активного довголіття, здатності до створення сім'ї, до складної навчальної і професійної праці, суспільно-політичної і творчої активності».

Очевидно, що поняття «культура здоров'я» тісно пов'язане з поняттям «здоровий спосіб життя».

Рівень культури здоров'я визначається знанням резервних можливостей організму (фізичних, психічних, духовних) і вмінням правильно використовувати їх. Елементом культури здоров'я є уважне і правильне ставлення людини до самої себе, прагнення до самопізнання, формування, розвитку і самовдосконалення своєї особистості. Культурна людина є не тільки «споживачем» свого здоров'я, але й його «виробником».

Саме в цьому, на мій погляд, і криється проблема. Сучасна людина буває вкрай неграмотна в питанні здорового способу життя. Наркоманія, паління, вживання алкоголю, токсикоманія, ігроманія – часто це вбачається кращим дозвіллям серед певної частини юнаків та дівчат. Як свідчить світовий досвід, головним чинником, котрий найбільш зумовлює стан здоров'я, є спосіб життя і який ведуть діти і молодь.

Проблема в тому, що певна частина молоді в Україні (як і людей взагалі) байдуже ставиться до власного здоров'я, не вважає здоров'я цінністю. Молоді люди вважають, що якщо народився здоровим – це вже і добре, це назавжди. Тобто відсутня мотивація ведення здорового способу життя. (Саме тому треба проводити роз'яснювальну роботу, пояснювати на конкретних прикладах, що саме здоров'я є основою щасливого, самодостатнього життя. Його не купиш ні за які гроші, а тому треба берегти змолоду).

Здоровий спосіб життя – це спосіб життєдіяльності, спрямований на збереження, покращення та зміцнення здоров'я людини. Саме ЗСЖ лежить в основі формування «культури здоров'я» людини.

Молодь прагматична. З цієї причини можна формувати деякі установи, наприклад: людина, яка веде ЗСЖ, робить дуже вигідну інвестицію у своє майбутнє.

І дуже важливо, щоб в своїй пропагандиско-виховній роботі викладачі, куратори груп спиралися на активізацію участі вданому процесі учнівської молоді, її активну. Мова йде про те, щоб не дорослі ініціювали таку роботу, а саме молодь через органи самоврядування студентської групи, через студентську раду коледжу. (проведення анкетування для визначення рівня значущості окремих ціннісних орієнтацій, особистих якостей; ініціювати участь у всеукраїнських та місцевих акціях «молодь проти злочинності та насильства», «Антинаркотик», та інші; наукові конференції, анкетування з метою виявлення вмінь, навиків, талантів: Чи захоплюєтеся Ви фотографією?; допоможете створити створити тематичну фотовиставку. Запрошуємо Вас у команду одностудентів і т.д.) Саме від їхньої активності і буде залежати успішність поширення формули: «Здоровими бути модно, стильно й красиво»

Отже, як свідчить теоретичний аналіз, більшість науковців схиляються до думки про те, що культура здоров'я – це вкрай важлива складова загальної культури людини, що є однією з актуальніших проблем сьогодення особливо для студентів, адже розвиток та зростання молодої людини можливий лише у здоровому суспільстві та з умовою дотримання здорового способу життя. Не менш важливого є проблема збереження здоров'я студентів у процесі навчання, життєдіяльності в начальному закладі в цілому. З цього приводу є низка вдалих прикладів та заходів, що впроваджуються в коледжах та ВНЗ України і зокрема в ОТФК ОНАХТ. Однак, зважаючи на те, що загальний стан молоді в Україні залишається складним, а серед юнаків і дівчат бажання вести здоровий спосіб життя не стало панівним, існує початкова потреба у зміні підходів до вирішення цих проблем, перегляду традиційних форм і методів діяльності у цій сфері. В цьому сенсі оптимізація процесу формування культури здоров'я здобувачів освіти коледжу засобами студентського самоврядування залишається і надалі актуально. Студентське самоврядування повинно розглядатися як особлива форма ініціативної, самостійної, відповідної громадської діяльності студентів, спрямована на вирішення важливих питань життєдіяльності студентської молоді, розвиток соціальної активності, підтримку соціальних ініціатив.

А взагалі, слід пам'ятати, що будь-яка робота щодо пропаганди здорового способу життя направлена на вирішення важливої задачі, основна мета якої – збереження майбутньої нації.

Тому в даний час заклик: «Щоб вижити, світ повинен встановити ЗСЖ, сформувати «культуру здоров'я!» - став напроцуд актуальним. Будемо всі здорові.

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ (з власного досвіду)

О.К. Коннікова, голова ЦК, викладач-методист, в/к.

Сьогодні, у зв'язку з пандемією в усьому світі, зростає роль інтерактивних дистанційних методів навчання. В цих особливих умовах впровадження сучасних інноваційних методів і різних аудіо-відео програм стає пріоритетною задачею в освітньому просторі, і перед викладачами постає проблема пошуку нових програмних продуктів, які б не тільки задовольняли вимоги дистанційної форми навчання, але й мали ефективний результат та сприяли підвищенню рівня сприйняття здобувачами освіти матеріалу в таких надзвичайних умовах.

Власний практичний досвід у ВСП «Одеський технічний фаховий коледж ОНТУ» показує, що впровадження у навчання інноваційних технологій дозволяє підвищувати якісний рівень знань здобувачів освіти на 21% та сприяє підвищенню мотивації здобувачів освіти до навчання. Цей факт підтверджує необхідність застосування інноваційних підходів та потребує нових рішень нагальної проблеми перебудови системи освіти в умовах дистанційної форми навчання, актуалізуючи застосування нових віртуальних технологій навчання на системному рівні. Адже інновації в системі освіти самі по собі не виникають, вони є результатом наукових пошуків, передового педагогічного досвіду окремих викладачів і цілих колективів.

У зв'язку із вищезазначеним, перед нами постає мета - вивчення можливостей використання інноваційного віртуального продукту Second Life та його апробація під час проведення дистанційних занять.

Second Life - це тривимірне віртуальне середовище. Її форма повністю визначається її жителями, представленими тривимірними зображеннями - аватарами. Second Life можна використовувати для навчання в віртуальних аудиторіях, проведення конференцій для широкої онлайнової аудиторії, дослідження нових концепцій.

Мета Second Life полягає не в тому, щоб замінити реальні навчальні заняття й зустрічі, на яких люди обмінюються досвідом, а в тому, щоб ще більше поширити подібний досвід. Віртуальне навчання в жодному разі не замінює живого спілкування «здобувач освіти-викладач», воно лише розширює можливості навчального процесу, полегшує інформаційний обмін.

З метою фокусу уваги здобувачів освіти та їх стимулювання до навчання дисциплін в дистанційному режимі, нами був створений тримірний віртуальний кабінет в онлайн-платформі SECOND LIFE. У нашому проєкті були задіяні ряд програм і допоміжних інструментів для проведення заняття з української мови. Була створена віртуальна аудиторія в найбільшому 3D всесвіті платформи «Second Life», скрін якої наведено на слайді. Здобувачі освіти мають можливість відчувати простір аудиторії у реальному часі, що транслюється з екрану викладача.

Аудиторія звичайно знаходиться у просторову русі, де студенти мають також можливість концентрувати увагу від одного завдання до іншого.

Створено аватар викладача, який також підтримує увагу здобувачів освіти протягом академічних годин проведення заняття, оскільки відомо, що студент через певний час може втратити інтерес та фокус під час проведення дистанційних занять. Аватар викладача можна створити у будь-якому образі, він звичайно керується реальним викладачем за допомогою інструментів у програмі.

Нами, окрім створення віртуального кабінету, було також розроблено віртуальне заняття з «Української мови» в 3D платформі «Second Life» із застосуванням методу «Скрайбінг».

Перевагою застосування онлайн-платформи «SECOND LIFE» у порівнянні з іншими дистанційними просторами, є той факт, що здобувачі освіти у віртуальному світі бачать аватари один одного, що набагато сильніше підкріплює мотивацію студентів.

1. Віртуальний кабінет у 3D форматі підсилює інтерес здобувачів освіти до навчання та підвищує ефективність процесу навчання.

2. Платформа дистанційного навчання Second Life є принципово новою формою навчання в Україні в умовах дистанційного навчання. Враховуючи той факт, що студенти в останні роки є ди-джитал-орієнтованими та більшість часу проводять у віртуальному світі, то перевагою онлайн-простору Second Life над існуючими іншими системами є можливість привернути увагу студента до навчального процесу та підтримати її протягом навчання будь-якої дисципліни.

Недоліками системи є високі вимоги до кваліфікації спеціалістів для налаштування та підтримки системи; необхідність використання потужного сервера та широкого каналу.

Новітня інноваційна віртуальна технологія Second Life дає широкі можливості диференціації та індивідуалізації навчальної діяльності під час проведення занять у дистанційному режимі. Адже результат застосування освітніх технологій залежить не стільки від майстерності викладача, скільки від мотивації та можливості здобувача освіти до самонавчання.

Список використаних джерел

1. Алфімов Д.В. Інноваційна освітня система: шляхи відродження // Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи: Збірник наукових праць / Ред. кол. Л.І.Даниленко та ін. - К.: Логос, 2010. - С. 158-160

2. Черней С. Інноваційні засоби навчання як об'єкт проектно-методологічної роботи в педагогіці // Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи: Збірник наукових праць / Ред. кол. Л.І.Даниленко та ін. - К.: Логос, 2000. - С. 195-199.

3. Олександра Бабинюк. Технології, методики навчання і виховання. Режим доступу: <http://www.ippo.if.ua/index.php/2012-10-23-11-51-07/82-uncategorised/735>

4. О.М.Власенко, М.Омецинська. Роль інновацій в українській системі освіти // Тенденції модернізації національних освітніх систем: збірник наукових праць / за ред. О.С. Березюк, О.М. Власенко. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. – 158 с.

4. Biebighäuser, K. Aufgabenformate für das Fremdsprachenlernen in virtuellen Welten am Beispiel von Second Life: Aufgaben 2.0 Konzepte, Materialien und Methoden für das Fremdsprachenlehren und -lernen mit digitalen Medien. T., 2012. S.141–167.

5. Lanier, J. You are not a Gadget: A Manifesto. N.Y., 2010. 224 p. Second Life. URL. <https://secondlife.com> (data obrashhenija: 05.03.2020). Sloodle. URL: <https://sloodle.org> (data obrashhenija: 10.03.2020).

РОБОТА КЛАСНОГО КЕРІВНИКА УЧБОВОЇ ГРУПИ, ЯК КЛЮЧОВОГО СУБ'ЄКТУ ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ

М.М. Бурундукова, викладач-методист, в/к.

Виховання — це складний і багатогранний процес формування особистості, створення оптимальних умов для її фізичного, психічного та соціального розвитку. Основна мета виховання - всебічний гармонійний розвиток особистості. Мистецтво виховання полягає в тому, щоб своєчасно виявити, запобігти й зменшити вплив негативного у формуванні особистості.. Сучасна педагогіка передбачає відмову від деяких стереотипів. Сьогодення випробовує підлітків на кожному кроці й діти потребують неабиякої участі дорослих. Класне керівництво – основна форма організації виховного процесу в навчальних закладах. «Положення про класного керівника навчального закладу системи загальної середньої освіти» надає таке визначення: «Класний керівник – це педагогічний працівник, який здійснює педагогічну діяльність з колективом учнів класу, навчальної групи професійно-технічного закладу, окремими учнями, їх батьками, організацію і проведення позаурочної та культурно-масової роботи, сприяє взаємодії учасників навчально-виховного процесу в створенні належних умов для виконання завдань навчання і виховання, самореалізації та розвитку учнів (вихованців), їх соціального захисту». Головним завданням класного керівника є формування компетентної особистості, набуття нею таких навичок й умінь:.

- мати ціль у житті, вміння визначати пріоритетність;

- самостійно і творчо мислити, аналізувати ситуацію;
- вміло працювати з інформацією;
- розвивати навички практичного втілення здобутих знань;
- бути комунікабельною людиною у різних соціальних групах;
- приймати рішення і нести відповідальність за їх реалізацію.

Виховний процес проводиться на етапах: I- адаптація студентів; II– спрямування на подальший розвиток особистості студента; III – професійне становлення особистості.

Виховну роботу необхідно спрямовувати на формування у студентів культури, етики, естетики, духовності, фізичного гартування, трудової, екологічної культури, виховання родинних цінностей. Класний керівник планує і координує всю виховну роботу з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей студентів, рівня сформованості групи, проводить відповідні заходи щодо профілактики правопорушень, має створити таке середовище, у якому студент відчуватиме розуміння, повагу, бути невід'ємною частиною колективу. Плануючи виховну роботу, слід продумати низку виховних заходів, які б давали відповідь на питання: як сприймати ситуацію, до кого можна звернутися по допомогу, якщо самостійно вирішити проблему не вистачає досвіду, знань. Завданням будь-якого заходу є виховання життєвих цінностей. Актуальними можуть бути такі теми бесід, круглого столу, класної години: «Життя цікаве й багатогранне», «Врятуй мене від депресії», «Профілактика негативних звичок серед підлітків», «Ми дорослішаємо», «Кохання і дружба», «Як поводитися в конфліктній ситуації?», «Батьки-мої поради і друзі», «Подолання невпевненості у спілкуванні з однолітками», «Як стати другом», «Прагну розуміти та поважати інших», «Я знаю свої права», «Україна – моя держава», «Свіча пам'яті».

Важливим чинником у становленні особистості є інтерес до культури і мистецтва. Ефективними формами роботи у цьому напрямку є екскурсія визначними місцями міста, країни, похід у музей, театр, індивідуальні бесіди, літературно-мистецькі заходи, присвячені творчості письменників, художників, винахідників. Це не тільки розвиває особистість, збагачуючи знаннями, а й підвищує культурний рівень поведінки студента у громадських місцях, наповнює відчуттям зрілості. У навчальному приміщенні класному керівнику слід створити атмосферу затишку, приділяти особливу увагу оформленню будь-якого заходу, зовнішньому вигляду студентів. Це також сприяє естетичному вихованню особистості.

Важливою складовою процесу виховання особистості є ставлення до праці. Воно передбачає усвідомлення студентами соціальної значущості роботи. З цією метою варто організувати акції «Прибери планету». «Умілі руки». Усю роботу слід організувати так, щоб вона ініціювала активність студентів. Це сприяє не тільки трудовому вихованню, а й згуртовує молодь.

З метою формування комунікативної культури студентів групи дуже важливо чітко визначити правила поведінки. Це розвиватиме взаємоповагу, що стане запорукою здорового колективу. Особливої уваги цей етап потребує, коли студенти вступають на 2-3 курс. Група має уже свій характер і це неабияке випробовування для новачків. Необхідно поспілкуватися зі студентом, його батьками, ознайомити з пріоритетністю сформованої уже групи, роботою батьківського колективу. Протягом семестру проводяться класні години: «Наша сила в дружбі», «Як запобігти конфліктам?», «Спілкування дівчини і юнака», «Етика спілкування в соцмережі» та ін. Такі бесіди вчать підлітків вирішувати складні ситуації, формують моральну та соціальну компетентність студента.

Значну увагу класний керівник має приділяти індивідуальній роботі зі студентами за такими напрямками:

- вивчення індивідуальних здібностей студента, створення в колективі умов для розвитку можливостей студента;
- вивчення та врахування в роботі фізичного стану здобувача освіти;
- індивідуальної допомоги студентам;
- профілактична робота зі студентами “групи ризику”;
- взаємодія з батьками.

Отже, основними аспектами діяльності класного керівника у формуванні особистості є:

- визначення основних напрямів діяльності відповідно до мети виховання особистості;
- взаємозв'язок навчальної і виховної роботи;
- грамотна організація роботи колективу;
- створення атмосфери, яка забезпечує самопочуття підлітка в колективі;
- використання виховних технологій(очно, дистанційно), які максимально сприяють формуванню соціальної та моральної компетентності студентів.

Література

1. Бех І. Д. Виховання особистості: У 2 кн. – Кн.1: Особистісно орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади: Наук. видання. – К.: Либідь, 2003. – С.280
2. Виноградова Т. Виховна система та формування життєвих компетентностей // Підручник для директора школи. – 2010. – № 9. – С. 50.
3. Життєва компетентність особистості / За ред. Л. В. Сохань, І. Г. Сохань, Г. М. Несен. – К.: Богдана, 2003. – 520 с.
4. Нечволод Л. І. Виховна робота в школі. – Х.: Основа: Тріада+, 2007. – 112 с.
5. Павлютенков Є. М. Орієнтуватися на життєву компетентність людини. Школа життєтворчості особистості: Науково-методичний збірник / Ред. кол.

6. «Положення про класного керівника навчального закладу системи загальної середньої освіти» (затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 6 вересня 2000 р. № 434.

7. Ящук І. П. Виховання – як вплив особистості на особистість // Збірник наукових праць Полтавського державного педагогічного університету ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2001. – Вип. 1/15. – С. 50–55.

ПОЗААУДИТОРНА РОБОТА СТУДЕНТІВ, ЯК ОДИН З ЧИННИКІВ ОСОБИСТІСНОГО ТА ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ (з досвіду роботи)

А.П. Селіванов, викладач в/к.

Позааудиторна робота – термін, який ми все частіше бачимо на сторінках спеціалізованих педагогічних видань та застосовуємо у повсякденній роботі у навчальному закладі. Цьому типу роботи відводять все більше уваги, приділяють все більше часу і відводять особливе місце у формуванні особистості та фахових компетентностей молодих майбутніх професіоналів. Це обґрунтовується сучасними соціальними та психологічними дослідженнями та досвідом провідних зарубіжних вищих навчальних закладів, які давно і ефективно у явному вигляді та скісно використовують позааудиторну роботу у навчальному процесі.

Під позааудиторною роботою розуміють будь-яку діяльність, яка сприяє навчанню поза межами аудиторії і яка безпосередньо не пов'язана з навчальною програмою. Так, наприклад, виробничу практику не слід відносити до позааудиторної роботи, оскільки вона є складовою навчального процесу. В той же час, наукові товариства, гуртки, різні групи за інтересами, клуби, братства, подорожі можна вважати позааудиторною роботою, якщо ця діяльність не передбачена програмою курсу.

Позааудиторна діяльність – можливість не тільки для розвитку тих чи інших рис особистості, а й для самореалізації, яка особливо необхідна підліткам в умовах високого рівня навантаження в процесі навчання.

Загалом позааудиторну роботу можна поділити на професійно та соціально спрямовану. До першої категорії відносяться участь у наукових гуртках, студентському науковому товаристві, дослідницьких проектах, олімпіадах, конференціях, екскурсії на виробництво. Така діяльність носить фаховий характер, об'єднує студентів подібних спеціальностей, проходить під керівництвом або наглядом викладача-куратора та вимагає від студентів чималих зусиль, послідовності, цілеспрямованості та вмотивованості. Позааудиторна робота другої категорії носить більш загальний, виховний характер і може поєднувати студентів різних спеціальностей. До неї відносяться, наприклад, спортивні секції, театральні та танцювальні групи, екскурсії та походи, відвідування виставок та музеїв тощо.

Для багатьох позааудиторна робота може починатися просто як хобі, але згодом стати основою майбутньої кар'єри. У будь-якому випадку навички

командної роботи, вміння знаходити спільну мову із оточуючими, задатки лідера будуть корисними у будь-якій галузі. Також участь у позааудиторній роботі значно знижує ризик алко- та наркозалежності, вчить відповідальності, дає почуття самоповаги, що підтверджується як дослідженнями відомих вчених, так і власним досвідом автора.

У закордонній практиці більш популярною є позааудиторна робота другого типу (соціально спрямована). Часто студенти самі організовують гуртки або братства та керують ними. При цьому високий рівень вмотивованості забезпечується розумінням того, наскільки важлива така діяльність для вступу до університету та при влаштуванні на роботу. Волонтерській роботі, соціально-корисній та іншій діяльності відводиться почесне місце в резюме або анкеті абітурієнта. Деякі учні займаються позааудиторною діяльністю виключно заради можливості вступити до престижного ВНЗ. До того ж, участь у певних гуртках (зазвичай, спортивних секціях та колективах самодіяльності) додає популярності серед однолітків. У вітчизняній практиці, поки ще , культура вмотивованості студентів до участі у позааудиторній діяльності розвинена не достатньо і має питомий вигляд у окремо взятому ВНЗ і не має суттєвого впливу на подальшу долю випускника. Однак, якості, розвинені при участі у соціально спрямованій позааудиторній роботі, переоцінити неможливо.

Для більшості українських ВНЗ, як і для Одеського технічного фахового коледжу, вже стали традиційними такі заходи, як «Посвята у студенти», «День спеціальності», «День Відкритих Дверей», «Студентська весна», конкурси «Міс навчального закладу» та «Містер навчального закладу» (у нашому випадку «Казацькі ігри» та «Містер Холод»), збори- походи «Козацькими шляхами», «Ярмарок вакансій», «Урочистий випускний», фестивалі та огляди студентської творчості, спортивні змагання та багато інших.

Від закордонних університетів, у яких зв'язок із вихованцями є особливо міцним, до нас прийшла традиція влаштовувати «Зустрічі із Випускниками», яку широко застосовують, наприклад, для формування зв'язку поколінь та формування мережі професійних зв'язків.

Такі форми роботи покликані виховувати новий тип сучасної молодої людини, патріотично налаштованої, вихованої, цілеспрямованої і спроможної вільно обирати життєвий шлях, фізично активної і спортивно підготовленої. А займання театральним мистецтвом формує у студентах комунікативні, ораторські, соціальні навички.

Обираючи гурток, студентів слід думати не лише про вид діяльності, але і про свою роль у житті чи посаду, яку вони хотіли б посісти в майбутньому. Студенти мають об'єктивно оцінити свої сили, якості, які вони можуть запропонувати обраному товариству, кількість часу, яку зможуть приділяти роботі в ньому тощо.

В той же час, всупереч відомому висловлюванню, в позааудиторній роботі головне не участь, а перемога. Краще займати провідну позицію в одному-двох гуртках, ніж бути зареєстрованим у десяти, оскільки роботодавці, скоріш за все, будуть шукати людей із якостями лідера, відданих своїй справі, відповідальних і зібраних. Отже, студентам потрібно думати не лише про те, як проявити свої таланти, але і як здобути важливі “дорослі” якості. Багато студентів не мають вмінь ефективного планування свого часу, оскільки вони часто захоплюються

декількома видами роботи одночасно і менше уваги приділяють навчанню, що є неприпустимим. У деяких ВНЗ існують обмеження щодо вступу, якщо середній бал учасника нижче визначеного рівня. Але оскільки студентські колективи та гуртки є більш менш автономними, студентам, зазвичай, не можуть заборонити брати в них участь, навіть при низьких академічних оцінках. Керівники гуртків можуть лише застерегти їх від перенавантаження.

На думку провідних фахівців, певні обмеження можуть бути доцільними, особливо, у позааудиторній роботі першого типу – професійно спрямованій. Участь у ній має бути чимось на зразок бонусу чи визнання для найбільш успішних студентів. До того ж, найбільш активним учасникам можна зараховувати позааудиторну роботу як реалізацію частини навчального навантаження. Деякі закордонні ВНЗ розпочали нагороджувати студентів за позааудиторну роботу певною кількістю кредитів або балів.

З іншого боку, не всі студенти прагнуть розвивати свої здібності та діють лише в межах вимог навчальної програми. Учбова діяльність сприймається ними лише як обов'язкова, а не як цікава та особистісно-значуща. Як результат, вони втрачають шанс максимально розкрити свій творчий та науковий потенціал. У зв'язку з цим постає питання про створення умов, за яких виявлення та розвиток своїх можливостей стали би для студентів природньою потребою, що в цілому сприяло б їх особистісній самореалізації, а це можливо лише при необмеженій підтримці адміністрацій навчальних закладів, підтриманій відповідними нормативними актами рівня Міністерства освіти і науки.

Щоб сформувати позитивне ставлення студентів до позааудиторної роботи професійного спрямування, слід на кожному її етапі роз'яснювати цілі роботи, контролювати розуміння і сприйняття цих цілей студентами, поступово формувати у них вміння самостійно обирати мету і ставити перед собою завдання для її досягнення. Важливо постійно заохочувати і виділяти кращих студентів, формуючи у студентській групі дух змагання та здорового суперництва. З цією метою в Одеському технічному фаховому коледжі, наприклад, регулярно проводяться професійні конкурси «Кращий за фахом», у яких приймають участь студенти, що засвоюють одні чи споріднені освітні програми та володіють знаннями та вміннями з тієї самої галузі.

Високу ефективність показала наскрізна система організації позааудиторної роботи, яка розпочинається з виконання простих (загальних) завдань на молодших курсах, продовжується у вигляді все більш складних етапів професійно спрямованої діяльності, а на випускних курсах може перейти в роботу у студентських підприємствах, як школі працевлаштування. Така система була використана, свого часу, у Одеському технічному фаховому коледжі, в якому студенти спеціальності «Технологія харчових виробництв» реалізовували власну випічку через студентський буфет, а студенти спеціальності «Монтаж і обслуговування холодильно-компресорних машин і установок» приймали безпосередню участь у діагностуванні, обслуговуванні та ремонті холодильного та кліматичного обладнання у складі підприємства «Торгмонтаж» або кооперативу «Фреон» на території майстерень навчального закладу та на виїзді.

Позааудиторна робота може відрізнятися не тільки за спрямуванням, але й за рівнем самостійності студентів і відбуватися з чи без втручання викладача. Для підвищення ефективності позааудиторної роботи студенти можуть

отримувати індивідуальні завдання відповідно до своїх інтересів, своєї спрямованості, рівня знань та здібностей або, навпаки, працювати невеликими групами, підтримуючи та перевіряючи один одного.

У деяких студентських структурах можна створити своєрідне правління або ієрархічну структуру менеджменту. Наприклад, рада студентського самоврядування Одеського технічного фахового коледжу. Студенти можуть призначатись на посади відповідно до своєї академічної успішності, здібностей та рис характеру або обиратися голосуванням. За бажанням учасники можуть мінятися місцями (ролями) кожного семестру. Самостійно керуючи структурою або гуртком, студенти вчаться спілкуватися на професійному рівні, правильно розпоряджатися виробничим та приватним часом, набувають навичок управління. В них з'являється впевненість у власних силах, значно підвищується самооцінка.

Одними з найсерйозніших проблем, з якими стикаються організатори позааудиторної роботи, є недостатність ресурсів та фінансування. Деякі види позааудиторної роботи потребують приміщень визначеного типу (спортзали, театральні зали, арт-студії), фахового обладнання (комп'ютери, друкарське обладнання, музичні або слюсарні інструменти) чи транспорту (поїздки, екскурсії). Для проведення літніх таборів та зборів-походів потрібні не тільки кошти, але й неабиякі організаторські ресурси. Така діяльність має бути заздалегідь включена до бюджету навчального закладу і розглядатися як невід'ємна частина його діяльності.

Більшість досліджень показує, що учні, які беруть участь у позааудиторній роботі ВНЗ, мають кращу академічну успішність. Важко сказати, чи це позааудиторна робота допомагає розкрити їх потенціал, чи просто учасники цієї діяльності загалом є більш активними та здібними. Можливо, має місце і те, і інше. Але для менш здібних учнів позааудиторна діяльність також має велике значення. Якщо через посередню успішність у них занижена самооцінка, досягнення у спорті або театральному колективі можуть її значно покращити.

Підлітки, які беруть участь у соціальних та благодійних проектах, бачать результати своєї роботи, що допомагає їм відчутти свою корисність та важливість.

Таким чином, можна зробити висновок, що навички і досвід, набуті студентами завдяки позааудиторній роботі, приносять їм додаткові переваги перед конкурентами при працевлаштуванні. Така діяльність формує необхідні якості – вміння працювати у команді, обов'язковість, відповідальність, лідерські навички - саме те, що цінують роботодавці. Крім того, роботодавці радше оберуть претендента із досить широким колом інтересів, який відкритий новим можливостям і прагне особистісного росту.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Козліковська Н. Я. ПОЗААУДИТОРНА РОБОТА ЯК СКЛADOVA ВИЩОЇ ОСВІТИ / Н. Я. Козліковська. // АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАВЧАННЯ ТА ВИХОВАННЯ ЛЮДЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ. – 2019.

2. Антонюк М.С. Психологічні особливості формування у студентів умінь і навичок самостійної роботи // Сучасні педагогічні технології у вищій школі: Науково-метод. зб. – К., 1995. – С.111-113.
3. Біляєва Ю.В., Організація самостійної роботи студентів з іноземної мови студентів аграрних вузів // Науковий прогрес на межі тисячоліть: Науково-метод. зб. – Дніпропетровськ, 2007. – С.125-126
4. Онучак Л.В. Педагогічні умови організації самостійної позааудиторної роботи студентів економічних спеціальностей: Автореф. дис. канд. пед.наук. – К., 2002. – 18 с.

ПОЗААУДИТОРНА РОБОТА СТУДЕНТІВ, ЯК ОДИН ІЗ ЧИННИКІВ ОСОБИСТІСНОГО ТА ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ (ІЗ ВЛАСНОГО ДОСВІДУ)

Н.Є.Замошнікова, викладач в/к.

Позааудиторна робота з іноземної мови включає сукупність взаємопов'язаних і взаємодіючих організаційних форм, методів та видів позанавчальної діяльності, об'єднаних загальними цілями. Вона сприяє реалізації практичної, виховної та навчальної діяльності. Позааудиторна робота сприяє формуванню позитивних мотивів навчально-пізнавальної діяльності студентів, підвищенню рівня володіння мовою, більш широкому знайомству студентів з культурним та соціальним життям народів світу, стимулює самостійну роботу студентів над вивченням іноземних мов.

У плануванні позааудиторної роботи з іноземної мови часто стикаюся з проблемою, яким саме заходам і заняттям віддати перевагу: тим, що пропонують заучування студентами готового матеріалу, творчій імпровізації чи звіту про пророблену на попередньому етапі роботу. На мою думку, необхідне помірковане їх поєднання. У вивченні іноземної мови не уникнути заучування напам'ять, і далеко не все можна побудувати на творчій імпровізації. Отже, важливо потурбуватися про те, щоб будь-який запропонований викладачем вид діяльності був привабливим для студентів, не викликав перевтоми, не був одноманітним.

Одним із резервів інтенсифікації навчально-виховного процесу з іноземної мови, є створення єдиної системи позааудиторної роботи з дисципліни. Досвід свідчить про те, що вивчення будь-якої програмної теми можна продовжити в позааудиторній роботі. Позааудиторні заняття узагальнюють вивчений матеріал, доповнюють його, демонструють студентам результати опанування мовою та сприяють подальшому вдосконаленню вмінь і навичок.

Будучи тісно пов'язаною з роботою на занятті, позааудиторна робота має і свої особливості:

1. Участь студентів у позааудиторній роботі носить добровільний характер (на занятті обов'язковий).

2. Різні форми позааудиторної роботи виключають жорсткий контроль (у вигляді оцінок) умінь, навичок, знань.

3. Позааудиторна робота порівняно з аудиторною дає великі можливості для прояву самостійності, ініціативності, творчості

В основу функціональної системи позааудиторної роботи з будь-якої дисципліни, покладено принципи й окремі вимоги, що визначають зміст, форми, методи, напрями педагогічного впливу на особистість.

Головними умовами реалізації принципу зв'язку з життям є систематичне ознайомлення студентів з актуальними подіями в житті України, читання газет, проведення тематичних конференцій, широке використання краєзнавчого матеріалу та матеріалів із життя коледжу.

Принцип комунікативності роботи забезпечується відбором мовного і розмовного матеріалу, який має індивідуальне значення для студентів, створення ситуацій і умов, наближених до спілкування студентів у природному середовищі, надаванням можливості інтелектуального і емоційного самоствердження. Але це вимагає від викладача вмінь створити особистісно-значимі для студентів умови установки, розподілити ролі в колективі, вчасно помітити успіх і заохотити студентів, розподілити ролі таким чином, щоб кожен студент міг проявити найсильніші сторони.

Дотримання принципу комунікативної активності передбачає врахування індивідуально-типологічних особливостей студентів, які проявляються в мовленнєвій діяльності: у одних добре розвинута здібність до імітації, розвинутий слух, другі мають логічну або механічну пам'ять, легко запам'ятовують.

У зв'язку з цим виникає проблема максимального використання уже сформованих психічних особливостей студента в цілях ефективного оволодіння іноземною мовою. Методика позааудиторної роботи з іноземної мови сприяє розвитку переваг кожного студента. Стосунки співробітництва, ділової співпраці між викладачем і студентами, відсутність авторитарності в їх взаєминах, створення умов для прояву самостійності та ініціативи.

Важливим принципом є принцип ураження рівня мовної підготовленості студентів і узгодженості з заняттями іноземної мови. Постійні звертання до словника в процесі читання чи підготовки повідомлень, дуже складні мовленнєві структури, безліч незнайомих слів та граматичних явищ в текстах не сприяють розвитку зацікавленості студентів до позааудиторної роботи, знижують її виховну та навчальну цінність. Навіть такий захоплюючий вид позааудиторної роботи як розучування віршів на іноземній мові стає тягарем, якщо в підборі віршів не враховуються знання, вміння та навички студентів. Тому викладач

повинен завжди відчувати допустимий рівень мовленнєвих труднощів, перебільшення котрих перетворює позааудиторну роботу в заняття.

Позааудиторна робота - один із шляхів систематизації аудиторної та позааудиторної роботи студентів. Спадкоємність між аудиторною та позааудиторною роботою не тільки стимулює діяльність студентів за рахунок підвищення готовності брати участь в ній, а також об'єднує мотиви навчальної та позанавчальної діяльності, дає можливість практично застосовувати знання, вміння та навички по близькій до вивчаючої за програмою теми.

Принцип міжпредметних зв'язків в підготовці та проведення позааудиторної роботи з іноземної мови сприяє формуванню гармонійно розвинутої особистості, її духовної сутності.

Щодо форм позааудиторної роботи, вони можуть бути як постійні, так і періодичні. Постійні включають клуби, гуртки, які працюють по напрямках, а напрямки можуть бути різноманітними: подорожі по країні, мова якої вивчається, любителі зарубіжної музики та пісні, життя молоді в країні, мова якої вивчається, проблема екології в світі та інші.

Організовуючи гурткову роботу треба пам'ятати, що тематика гуртка повинна доповнювати і поглиблювати матеріали заняття, сприяти їх кращому і більш надійному засвоєнню, мати зв'язок з життям студентів і стимулювати їх потребу в спілкуванні.

До періодичних форм позааудиторної роботи належать конференції, концерти, а також різні види змагань: конкурси, олімпіади, вікторини, брейн-ринг. Крім того наша робота організована місяцями. Особливо вона активна у квітні, коли проходять тижні іноземної мови.

Характеризуючи позааудиторну роботу з іноземної мови в нашому коледжі слід відмітити, що вона має комбінований характер, тому що гурткова робота на протязі року обов'язково завершується підведенням підсумків. При кабінеті працює гурток іноземної мови. Мета гуртка - удосконалення практичних умінь та навичок студентів, розширення знань про країну, мова якої вивчається, підвищення зацікавленості у вивченні мови.

Існують загальні вимоги до організації і роботи гуртів:

1. Актуальність тематики.
2. Зв'язок з навчальною програмою.
3. Доступність мовного матеріалу.

Під час організації роботи гуртків необхідно, щоб студенти усвідомлювали чітко мету занять гуртка, зрозуміли свою роль у його роботі, щоб кожен член гуртка знав, як буде оцінюватися виконана ним робота. заняття потрібно проводити згідно з планом. У минулому році я вела роботу гуртка "Велика Британія". Робота гуртка була спрямована на поширення знань його учасників про країну, мова якої вивчається. Були представлені слідуючі напрямки:

- Історичне минуле країни;
- Зовнішні зв'язки Британії на сучасному етапі
- Історичні міста
- Королівський Лондон
- Традиції, звичаї та свята:
- Архітектура та живопис;
- Розвиток музики. Популярні виконавці сьогодення;
- Наука та визначні вчені.

Кожен гуртківець вибрав ту тему, яка виявилася для нього найцікавішою і доступною. Для підготовки творчої роботи та повідомлень вони використовували різноманітну інформацію, а саме: книжки, журнали, газети та інформацію з Інтернету. Деякі теми супроводжувалися переглядом відеофільмів, а деякі – прослуховування записів. Завершенням річної роботи гуртка була гра "Етикет", в якій брали участь не тільки гуртківці, а й інші студенти. Слід відмітити що навіть ті студенти, які не стали переможцями, відчули задоволення від того, що вони опанували стільки нового матеріалу, готуючись до гри. Переможці отримали призи, і всі учасники відмінні оцінки.

Як уже було сказано, важливою умовою ефективності позааудиторного заходу є дотримання принципів поєднання колективних, групових та індивідуальних форм діяльності. З найбільш цікавих для студентів видів роботи є проведення тематичних вечорів, конференцій, участь у підготовці та проведенні вечора, що сприяють підвищенні активності студентів, поглибленню їх знань. Готуючись до виступу на вечорі, студенти розширюють свій словниковий запас, розвивають навички усного мовлення. Конференція іноземною мовою за своїм характером може бути:

1. тематичною
2. літературно-музичною
3. проведення підсумків роботи гуртка;
4. вікториною або вечором загадок
5. лекцією

В практиці роботи використовую також і індивідуальні форми роботи. Це розучування пісень, віршів. Так, в жовтні цього року зі студентами була проведена конференція, присвячена 90річчю коледжу. Під час організації позааудиторної роботи потрібно враховувати підвищення мотивації у вивченні іноземної мови.

Роблячи висновок слід підкреслити, що саме позааудиторна робота забезпечує особистісний підхід у формуванні мотивації до вивчення іноземної мови, а також розвиває різні якості студента, а саме: художній смак і артистичність, самостійність, творчість та відповідальність, смак колективної діяльності, інтереси поведінки в різних життєвих ситуаціях, надає життєвий досвід.

ПОЗААУДИТОРНА РОБОТА СТУДЕНТІВ, ЯК ОДИН ІЗ ЧИННИКІВ ОСОБИСТІСНОГО ТА ПРОФЕСІОНАЛЬНОГО СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ.

Н.М. Комар, викладач в/к.

У статті аналізується вплив позааудиторної діяльності студентів на їх особистісно-професійний імідж. Подано мету позааудиторної діяльності, а також педагогічні умови формування особистісно-професійного іміджу студентів.

У суспільстві дедалі більше зростають вимоги до людини, що потребує постійного розвитку творчих, дослідницьких здібностей, збагачення знань у сфері самопрезентації та іміджування, створення образу успішного і компетентного спеціаліста, уміння швидко адаптуватися в умовах, що змінюються. У зв'язку з цим змінюється і позиція особистості в освітньому просторі: він стає суб'єктом власної освіти [1, 68]. Сьогодні найвищою цінністю у суспільстві стає усвідомлення власної індивідуальності через різноманітний особистісний досвід та безперервну освіту. Усі ці якості необхідно формувати через активну участь студентів у позааудиторній діяльності. Сучасне освітнє середовище вузу покликане і прагне формувати конкурентно здатну особистість, вміє протистояти дедалі більше наростаючим стресовим ситуаціям, гнучко реагувати будь-які зміни соціокультурного простору.

Позааудиторна діяльність - це ланка освітньо-розвивального процесу, що відображає активну участь студентів у професійно орієнтованих заняттях в умовах педагогічної підтримки у вільний від обов'язкових занять час. Спостерігається така тенденція, що більшості студентів, по суті, ніде розкрити свої потенційні можливості, він не привчений щось робити цілком (від мети до рефлексії), не вміє працювати з насолодою, нести відповідальність за виконану справу.

Позааудиторна діяльність є одним із засобів виховання готовності до професійної діяльності, є додатковим джерелом часу у системі навчально-виховного процесу вузу та організується у рамках вільного часу студентів на добровільній основі.

Можна виділити умовні групи якостей, які є найбільш значущими для студентів у професійному та особистісному плані. Це – когнітивні здібності; науково-теоретичні знання; розвинена та адекватна Я-концепція; інформаційно-аналітичні вміння; особистісні якості; соціально-ділові якості; операційно-діяльні вміння [3, 67].

На формування та розвиток особистісно-професійного іміджу студента впливають дві категорії факторів – зовнішні та внутрішні. До внутрішніх можна віднести індивідуальні психічні та психофізіологічні особливості особистості студента, спрямованість, характеристики ціннісних орієнтацій та мотивації

досягнень, потреба у саморозвитку – все, що становить основу для особистісно-професійного самовизначення та самовдосконалення.

До зовнішніх факторів формування особистісно-професійного іміджу можна віднести вимоги ВПО, в якому вказується, що ВНЗ мають бути створені умови для максимального наближення програм підготовки майбутніх фахівців до умов їх майбутньої професійної діяльності, для чого як зовнішні експерти повинні активно залучатися роботодавці та викладачі, які читають суміжні дисципліни тощо. Ще одним зовнішнім фактором формування особистісно-професійного іміджу студента є розроблений навчальний план відповідно до вимог регіонального ринку праці та потреб саморозвивальної особистості студента, а також якість потенціалу викладацьких кадрів [2, 62].

Як правило, для студентів характерне незнання сильних та слабких сторін своєї особистості, недостатнє використання можливостей розвитку з урахуванням своєї індивідуальності. Спроби самовдосконалення найчастіше спрямовані на накопичення знань, без урахування особливостей характеру та спілкування з оточуючими. А.А. Бодальов показує, що у процесі саморозвитку необхідно сформувати індивідуальний стиль (образ, імідж особистості) діяльності та спілкування, адекватний власним психологічним особливостям, спираючись на сильні сторони своєї індивідуальності. Дослідження показали, що розвиток індивідуальності відбувається тоді, коли студент з об'єкта діяльності переходить у роль суб'єкта, що розвивається, проявляючи певну активність і підвищуючи вимоги до власної діяльності [4, 119].

Створення ефективного особистісно-професійного іміджу студента відбувається більшою мірою у позааудиторній діяльності, що передбачає інтеграцію зовнішньої професійної підготовки та внутрішнього особистісного становлення студента, то очевидно, що зовнішня професійна підготовка задає зміст, форми, схеми професійного становлення, а внутрішній рух забезпечує енергію, реалізацію, особистісний сенс ефективного пред'явлення оточуючим. Успішність іміджу визначається єдністю особистісних властивостей та професійних компетенцій.

Формування особистісно-професійного іміджу відбувається у освітньому середовищі вузу, культурні факти та події якої їм осмислюються, тобто. набувають індивідуального сенсу [5, 156]. Саме позааудиторна робота має великі можливості для задоволення запитів та інтересів кожного студента повною мірою, що не можна повністю здійснити в рамках навчального процесу. Позааудиторна діяльність сприяє розвитку та підтримці сталого інтересу тих, хто навчається до безперервної самоосвіти, формування творчих здібностей, мобілізації уваги та пам'яті, розвитку почуття відповідальності, уміння працювати в команді, придбання навичок самостійного вирішення навчальних та творчих завдань.

Участь студентів у позааудиторній діяльності коледжу з мови та літератури відбувається за кількома напрямками:

- науково-дослідна діяльність (участь студентів у діяльності проблемних груп, наукових конференціях, круглих столах, літературних читаннях, щорічної олімпіади з зарубіжної літератури, конкурсів);

- робота, спрямована переважно на професійне виховання майбутніх фахівців, розвивати вміння виступати перед аудиторією, вміння доводити свою думку, навичок красномовства, (участь студентів у роботі літературної та мовної кінозали, у конкурсах віршованої майстерності, у позаурочній роботі зі студентами по створенню фотоколажів, тематичних плакатів, виставок творчих робіт студентів);

- творча позааудиторна діяльність (участь у конкурсах, фестивалях студентської творчості);

- студентське самоврядування (реалізація власних ініціатив у роботі кафедри та навчального процесу);

- волонтерська діяльність (проведення соціальних акцій різного спрямування, відвідування дитячих будинків та притулків, соціальна допомога інвалідам та пенсіонерам та ін.)

Успішний особистісно-професійний імідж є одним із найважливіших факторів успішної реалізації професійних навичок та задоволеності власною діяльністю та життям у цілому. Цілями позааудиторної діяльності у процесі формування особистісно-професійного іміджу студентів є:

- стимулювання інтересу студентів до вивчення основ публічного виступу та самопрезентації;

- вдосконалення комунікативних та організаційних умінь, оволодіння інноваційними способами професійного та міжособистісного спілкування;

- активізація творчого потенціалу особистості та нестандартного мислення студентів;

- формування суб'єктної позиції у реалізації творчого та особистісного потенціалу.

До важливих умов, що сприяють формуванню особистісно-професійного іміджу студентів, відносимо:

- забезпечення оволодіння студентами психолого-педагогічними знаннями з питань створення особистісно-професійного іміджу (знання про сутність та структуру, функції, що становлять імідж, знання про себе, свої психологічні особливості та можливості, «Я»- концепції);

- організацію суб'єкт-суб'єктної взаємодії учасників позааудиторної діяльності, орієнтованої на формування у студентів умінь (комунікативних, організаторських, рефлексивних) та розвиток особистісних якостей (активності, ініціативності, відповідальності, самостійності, креативності);

- педагогічну підтримку процесу формування особистісно-професійного іміджу студентів.

Аналіз літератури дозволяє зробити висновок, що в процесі позааудиторної діяльності здійснюється самореалізація та самоактуалізація особистості, як один фактор ефективного особистісно-професійного іміджу, без яких неможливе всебічне формування людини. Самореалізація є невід'ємною частиною особистісно-професійного іміджу студента і проявляється у формі інтересів, прагнень, ціннісних орієнтацій та соціальних установок, всього життя. Позааудиторна діяльність задовольняє потреби студентів у самопізнанні, самовираженні, самоствердженні самовизначенні, самоврядуванні, самореалізації, якщо її зміст, форми та методи забезпечують перехід від виховання до самовиховання.

Позааудиторна сфера розглядається нами як галузь практичного задоволення потреб саморозвитку у суспільно схвалюваній, соціально та особистісно значущій діяльності. У вільній добровільній діяльності за інтересами виражено все необхідне для повноцінного формування особистості з успішним особистісно-професійним іміджем.

Список використаної літератури:

1. Валєєва, О.М. Потенціал ВНЗ у формуванні іміджу студентів/О.М. Валєєва / / Мат. III науково-практичній конференції з міжнародною участю «Педагогіка: сучасні пріоритети розвитку». Академічний журнал Західного Сибіру (Academic Journal of West Siberia) -

№ 1 (50) – Том 10, 2014. – С. 68-69.

2. Залюбовська Є.Г. Позааудиторна виховна робота у ВНЗ як засіб формування професійної та особистісної компетентності спеціаліста-менеджера: дис. ... кандидат пед. наук. – Санкт-Петербург, 2009. – С. 63-65.

1. Извольська, А.А. Самостійна робота студентів першого курсу як фактор адаптації до навчання у педагогічному виші / О.О. Извольська // Проектування та організація самостійної роботи студентів у контексті компетентнісного підходу. Міжвузівська збірка наукових праць / за ред. А.А. Орлів. – М.: Дірект-Медіа, 2014. – Вип. 2. - С. 66-81.

2. Пак Л.Г. Соціально-орієнтована діяльність студента вишу: від ідеї до реалізації. - Оренбург: Вид-во Прінт-Сервіс, 2013. - С. 118-120.

3. Щурінова, І.А. Проектування та організація позааудиторної роботи студентів з педагогіки як фактор розвитку професійних компетенцій майбутніх вчителів/І.О. Щурінова // Проектування та організація самостійної роботи студентів у контексті компетентнісного підходу. Міжвузівська збірка наукових праць / за ред. А.А. Орлів. – М.: Дірект-Медіа, 2014. – Вип. 2. - С. 156-171.

ПОЗААУДИТОРНА РОБОТА ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ ФАХОВОМУ КОЛЕДЖІ

**Н.В.Краснієнко, зав.лабораторії аналітико-інформаційних технологій,
викладач-методист, в/к.**

Позааудиторна робота здобувача освіти – це процес, в якому домінує елемент самореалізації. Вона дає змогу здобувачу гармонізувати внутрішні та зовнішні фактори формування професійної культури, створює додаткові умови для реалізації внутрішнього потенціалу, задоволення тих потреб, які в процесі аудиторної роботи не задовольняються. Позааудиторна робота має бути орієнтована на особистість здобувача освіти у фаховому коледжі [1].

Зростання ролі позааудиторної та самостійної роботи є однією з провідних ланок перебудови навчання – виховного процесу у фаховій передвищій освіті. Самостійна позааудиторна робота – це не лише засіб зростання інтелектуального потенціалу, професійної культури, а й платформа формування відповідальності, оволодіння засобами самоактуалізації, самовиховання, самоосвіти. Розвитку творчості здобувачів освіти сприяють різні форми та види позааудиторної навчально-виховної роботи (організація дискусійних студентських клубів, клубів за інтересами, індивідуальні розробки і консультації та ін.).

У сучасній педагогічній літературі майже не узагальнено нові підходи до організації самостійної роботи здобувачів освіти, різноманітних форм і видів позааудиторної роботи. Але без самостійної роботи майбутній фахівець сформуватися не може. Дуже важливо, щоб у кожному навчальному закладі фахової передвищої освіти, на кожній цикловій предметній комісії функціонували гуртки, проводилися додаткові диспути, семінари, консультації. Добре, коли ці процеси мають усталений, організований характер, а студентське самоврядування значною мірою намагається вирішувати організаційно важливі питання. До основних форм позааудиторної роботи здобувачів освіти належать виконання домашніх завдань, науково-дослідна робота, безпосередня участь у конференціях, змаганнях, іграх, педагогічна практика, участь у роботі гуртків, організація змагань, диспутів, круглих столів, допомога соціальним службам тощо [2].

Усі ці напрямки роботи в повній мірі проводяться у ВСП «Одеський технічний фаховий коледж ОНАХТ» (ВСП «ОТФК ОНАХТ»). Результати роботи своєчасно висвітлюються на офіційному сайті коледжу за посиланням www.otfk.od.ua. Так, за підсумками першого семестру 2021/2022 н.р., на Головній сторінці веб-сайту в Новинах можна ознайомитись з досягненнями здобувачів освіти на майже всіх циклових комісіях, а саме: Комп'ютерних технологій і Програмної інженерії (КТ і ПІ), Економічних, Хімічних, Суспільно-гуманітарних дисциплін й ін.

Щорічно здобувачі освіти із задоволенням приймають участь у конференціях, що проводяться на базі Одеського національного університету (ОНТУ) та ВСП «ОТФК ОНАХТ», інших фахових коледжах м.Одеси та України, презентують свої розробки, отримують сучасні знання у всіх сферах суцільного життя.

Хорошим прикладом є участь здобувачів освіти відділення Комп'ютерних систем та відділення Економічних дисциплін у міжнародному конкурсі студентських наукових робіт “Black Sea Science”, що проводиться під егідою Black Sea Universities Network (BSUN) – об'єднання закладів вищої освіти Чорноморського регіону та Європейської Асоціації інтеграції харчових наук та інженерних знань у харчовій галузі (ISEKI-Food Association). Конкурс проводиться на базі ОНТУ вже декілька років поспіль, та тричі у 2019 та 2021 роках здобувачі освіти ВСП «ОТФК ОНАХТ» отримали сертифікати призерів конкурсу.

Ще одним цікавим прикладом є участь здобувачів освіти відділення Комп'ютерних систем у I Всеукраїнській науково-технічній конференції молодих вчених, аспірантів та студентів «Комп'ютерні ігри і мультимедіа як інноваційний підхід до комунікації – 2021», яка проходила 25-26 березня 2021 р. у ОНТУ в дистанційному режимі. І таких прикладів позааудиторної роботи здобувачів освіти усіх курсів ВСП «ОТФК ОНАХТ» безліч.

В умовах карантину та змішаного навчання впродовж 2019-2021 років спілкування викладачів та здобувачів освіти відбувалось *у режимі реального часу на зустрічах у Zoom, Discord, Google Meet та ін.* Це призвело до необхідності розробки різноманітних допоміжних матеріалів, що дозволяють замінити реальні практичні роботи на віртуальні мультимедійні тренажери, а саме програми-симулятори, відео- та презентації. У якості прикладу, можна сказати, що саме це стало мотивацією спільних розробок для лабораторних та практичних робіт з предмету «Архітектура комп'ютера» здобувачів освіти 3-4-х курсів спеціальностей 121 Інженерія програмного забезпечення та 123 Комп'ютерна інженерія у позааудиторні часи.

Висновок. Позааудиторна робота – один із головних чинників формування самостійності у здобувача освіти у фаховому коледжі. У позааудиторній роботі закріплюється їх потреба у професійному самовихованні, самореалізації і, що особливо важливо, їхня діяльність усе більше набуває творчого характеру. У підсумку, слід відмітити, що здобувачі освіти, які беруть участь у позааудиторній роботі, мають кращу академічну успішність, є більш активними та здібними.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про фахову передвищу освіту» від 06.06.2019 року (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2019, № 30, ст.119).
2. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник / З.Н.Курлянд та ін.; за ред. З.Н.Курлянд. 3-є вид., перероб. і доп. Київ: Знання, 2007. 495 с.

ОРГАНІЗАЦІЯ ВИХОВНОЇ РОБОТИ УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

А.О. Ряба, викладач II к.

У контексті сучасних світових викликів освітня сфера потребує створення новітньої форми навчання та виховання, яка б відповідала запитам сьогодення, і гарантувала оперативне виконання фундаментальних освітніх програм. Дистанційну форму навчання є освітньою системою 21 століття, якій сьогодні приділяється значна увага. Актуальність проблеми дистанційного навчання полягає в тому, що результати соціального прогресу, раніше зосереджені в сфері технологій, сьогодні концентруються в інформаційній сфері. Дистанційна форма навчання дає можливість створення систем безперервної самоосвіти, загального обміну інформацією. Саме ця система може найбільш адекватно і гнучко реагувати на потреби сучасного суспільств. Варто зазначити, що дистанційне навчання, актуальність якого особливо підвищилася минулого року, допомагає ефективно організувати і контролювати освітню діяльність кожного здобувача освіти.

Проблемами формування понятійного апарату з питань розвитку дистанційної освіти присвячені роботи багатьох зарубіжних науковців, серед них: Р. Деллінг (Німеччина), Г. Рамбле, Д. Кіган, М. Сімонсон, М. Мур, А. Кларк, М. Томпсон (США) та інші. Особливу увагу питанням дистанційного навчання приділяють вітчизняні науковці: В. Биков, Ю. Богачков, В. Кухаренко, О. Овчарук, О. Пінчук, Б. Шукевич.

Здійснений нами теоретичний аналіз виявив, що дистанційне навчання згідно тлумачення Є. Полата охарактеризовано як «систематичну організацію навчання, побудовану на взаємодіянні викладача та студента, студентів між собою на віддаленні, що відбиває всі властиві навчальному процесу елементи (організаційні форми, цілі, засоби навчання, зміст) своєрідними прийомами ІКТ та Internet-технологіями» [2, с. 23]. Вчений А. Хуторський дистанційне навчання тлумачить, як: «навчання, в якому суб'єкти перебувають на відстані, реалізуючи освітній процес за сприянням засобів телекомунікацій» [5, с. 15].

Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні від 20 грудня 2000 р., окреслює дистанційне навчання як «систему технологій, що гарантує оперативну доставку здобувачам освіти, достатнього масштабу матеріалу, що вивчається; інтерактивне взаємодіяння викладачів і студентів у навчальному процесі, надання особам резерву самостійної роботи з освоєння запропонованого матеріалу» [1].

Згідно Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти, дистанційне навчання – це «організація освітнього процесу в умовах віддаленості один від одного його учасників та їх як правило

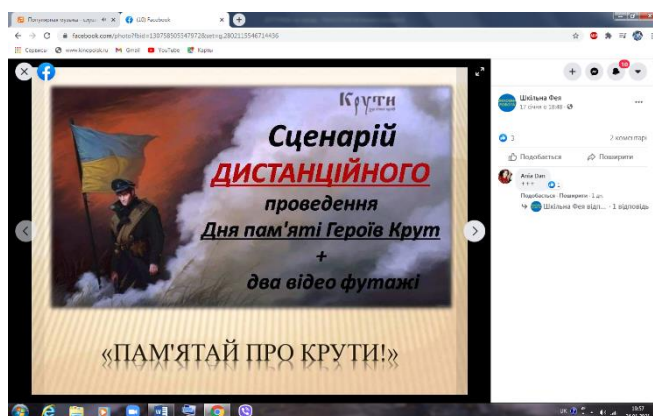
опосередкованої взаємодії в освітньому середовищі, яке функціонує на базі сучасних освітніх, інформаційно-комунікативних (цифрових) технологій» [2].

Досліджуючи погляди науковців, слід відзначити, що дистанційне навчання – це нова, специфічна форма навчання, яка передбачає інші засоби, методи, організаційні форми навчання, іншу форму взаємодії вчителя і здобувача освіти. Разом із тим, як і будь-яка форма навчання, система дистанційного навчання має такий компонентний склад: цілі, обумовлені соціальним замовленням для всіх форм навчання; зміст, передбачений діючими програмами для конкретного типу закладу освіти; методи, організаційні форми, засоби навчання. Дистанційна форма навчання обумовлена специфікою використовуваної технологічної основи (наприклад, тільки комп'ютерних телекомунікацій, комп'ютерних телекомунікацій у комплексі з друкованими засобами, компакт-дисками, так званою кейс-технологією, ін.).

Однією з основних складових освітньої діяльності в закладі загальної середньої освіти є виховання, головне завдання якого – формування соціально значущих якостей, установок і ціннісних орієнтацій особистості здобувача освіти, створення сприятливих умов для його всебічного гармонійного, духовного, інтелектуального і фізичного розвитку, самовдосконалення та творчої самореалізації. У сучасних умовах одним з напрямків роботи навчальних закладів в рамках інновації стало розробка і реалізація дистанційних форм організації виховної роботи. В основу моделювання виховної діяльності закладені наступні підходи:

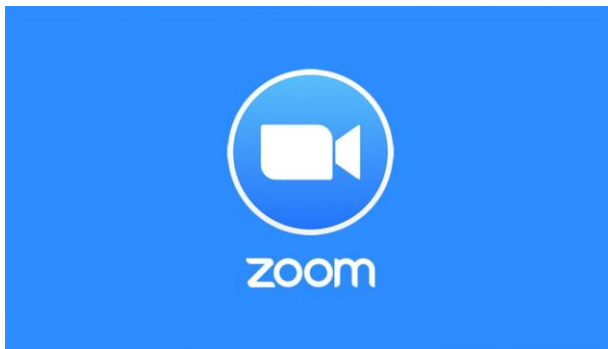
- поєднання традиційних форм організації позаурочної діяльності, інформаційно-комунікаційних технологій і нових засобів передачі інформації через соціальні мережі і інтернет технології;
- орієнтація на використання різних форм заохочення здобувачів освіти до того чи іншого виду діяльності із застосуванням сучасних засобів масової комунікації [4].

Однією із форм організації виховної роботи в умовах дистанційного навчання є шкільні інтернет-проекти, це спільна діяльність, в процесі якої відбувається співтворчість – здобувачі освіти обмінюються інформацією, результатами власних і спільних розробок. При цьому педагог підвищує свою кваліфікацію, освоює нові сервіси, проводить моніторинг сформованих компетентностей студентів. А також змінює свою позицію вчителя: він стає координатором, наставником, тьютором, допомагаючи учням просуватися в новому напрямку. Взаємодіючи в інтернет-проекті,

здобувач освіти оволодіває не тільки предметними компетентностями, але і дистанційними. У студента формуються такі якості особистості як: відповідальність у прийнятті рішень, гнучкість мислення, вміння вирішувати проблемні питання, впливатися і продуктивно працювати у тимчасових і постійних колективах, нести відповідальність за виконану роботу.

В сучасних умовах інтернет-проекти стають однією з найбільш затребуваних і результативних форм, спрямованих на формування соціально значущих якостей, установок і ціннісних орієнтацій особистості, створення сприятливих умов для її всебічного, гармонійного, духовного, інтелектуального і фізичного розвитку, самовдосконалення та творчої самореалізації.

Найпростішою, але дієвою формою організації виховної роботи вважається конференц-зв'язок, технологія, що забезпечує одночасну передачу відео і звуку між двома і більше користувачами за допомогою апаратно-програмних засобів комунікації. Даний формат підходить для проведення інформаційно-

ознайомчих класних годин, батьківських зборів, майстер-класів та інших заходів. Важливим є те, що в ході такої роботи є можливість відкритої розмови з педагогом, висловлювання особистої думки навчаються, отримання зворотного зв'язку.

Для виконання завдань виховної роботи в умовах дистанційної освіти можна проводити квести. Веб-квест-технологія – це проблемні завдання-проекти з елементами рольової гри, для виконання яких використовуються інформаційні ресурси Інтернету. При цьому за рахунок групової роботи в учасників розвиваються комунікативні, лідерські якості, а також підвищується мотивація до процесу отримання інформації. Ще один цікавий спосіб зацікавити дитину – челендж. Челендж – це інтернет-жанр, в якому людина спочатку виконує якесь завдання на камеру і розміщує його в мережі, а далі пропонує повторити це завдання іншим користувачам: розповісти свої плани на літо, самий найкращий спогад за навчальний рік тощо.

Для об'єднання здобувачів освіти під час дистанційного навчання особливо ефективним є створення спільного творчого продукту, наприклад, відеоролика, де кожен виконує невелику частину і в результаті виходить спільна справа.

В цілому, можна сказати, що використання дистанційних форм у виховній роботі є ефективним та цікавим для здобувачів освіти. Вони отримають досвід використання інтернет-технологій для отримання нових знань. При цьому дистанційний формат дозволяє вирішити одну з найважливіших завдань модернізації загальної середньої освіти – завдання різнобічного розвитку учнів, їх здібностей, умінь і навичок самоосвіти, формування в учнів готовності і здібностей самостійно адаптуватися до мінливих соціальних умов. Виховна робота, орієнтована на опосередковану взаємодію з використанням можливостей інтернет, здатна зберегти взаємодію класного колективу і створити умови для

неформального спілкування учнів та творчої діяльності, що необхідно для повноцінного розвитку особистості.

Список використаних джерел

1. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні року: Постанова від 20 грудня 2000. Міністерство освіти і науки України.
URL: <http://www.osvita.org.ua/distance/pravo/00.html>.
2. Полат Е.С., Бухаркина М.Ю., Моисеева В.М., Петров А.Е. Современные педагогические и информационные технологии в системе образования : учеб. пособ. для студ. пед. вузов и системы повыш. квалиф. пед. Кадров / под ред. Е.С. Полат. 4-е изд., стер. Москва : Издательский центр “Академия”, 2009. 272 с.
3. Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти: Наказ МОН № 1115 від 08.09.2020 року.
URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/77021.
4. Пометун О.І. Енциклопедія інтерактивного навчання / О.І. Пометун. – Київ, 2007. – 144 с. 5. Хуторской А.В. Практикум по дидактике и современным методикам обучения. СПб. : Питер, 2004. 541 с.

ІІІ. СУЧАСНІ МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЗДІЙСНЕННЯ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

РОЛЬ І МІСЦЕ ПРАКТИКУМУ , ЯК НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В КОЛЕДЖІ.

Іг.В.Беркань, заст.директора з НВР, викладач в/к.

Споглядаючи за нашою молоддю ми з вами можемо побачити як з кожним курсом у здобувачів освіти змінюються підходи до навчання. На першому курсі, коли вони хоч і вчаться по шкільній програмі їм дуже цікаво, а куди мене направили батьки . В цей час в першому семестрі дуже доцільно було би почати проводити наглядові екскурсії по базах практики роботодавців. Як це роблять наші колеги з інших фахових коледжів в рамках предмету «Вступ за фахом» який читається на першому курсі. Запрошувати за для проведення лекцій наших роботодавців. Саме тоді під час екскурсій по сучасним підприємствам та зустрічню з спеціалістами у здобувачів освіти виникає бажання стати такими самими фахівцями, яких вони бачили. Саме після цього у кожного з них виникає своя лінія навчання , вони починають усвідомлювати якої мети вони повинні досягнути. Дуже важливо щоб викладач який веде цей предмет мав багатий опит праці за спеціальністю та вмів запалити в них той самий перший вогник бажання оволодівати професією. На першому курсі не передбачено ніяких видів практик і всі практичні та лабораторні заняття відносяться тільки до загальних дисциплін , але на мою думку всі вони повинні мати свою

особливість відповідно кожної спеціальності. Погодьтеся що курс математики для програмістів повинен відрізнятися від курсу для економістів або модельєрів. А курс хімії для холодильщиків від курсу хімії для технологів. Є серед цих дисциплін і такі на яких в подальшому будуть спиратись спеціалізовані дисципліни . На цих дисциплінах треба дуже обережно та уважно відноситись до процесу викладання матеріалу, щоб визвати зацікавленість в вивченні , а не відторгнення. Я маю на увазі фізику, електротехніку, математику. У другому семестрі першого курсу повинні починати свою роботу гуртки. «Холодильщик», «Цифрове моделювання», «WEB-дизайн», «Форсфурор»,

«Пекарь-кондитер», «Конс'юмер», «Бізнес клуб», це єдина можливість починати практичне навчання з першого курсу і не порушувати вимоги міністерства освіти.

На другому курсі починаються перші фундаментальні дисципліни пов'язані з професійною складовою. І разом з цим набувають значення практичні та лабораторні роботи по напрямку навчання. Нагадаємо що практичне заняття – це форма навчального заняття, при якому викладач організує детальний розгляд здобувачами освіти окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання здобувачем освіти відповідно сформульованих завдань. (На кожен практичну індивідуальні завдання.) А лабораторне заняття – це форма навчального заняття, при якому студенти (слухачі) під керівництвом викладача особисто проводить натурні або імітаційні експерименти чи досліди з метою практичного підтвердження окремих теоретичних положень даної навчальної дисципліни, набуває практичних навичок роботи з інструментарієм (лабораторним устаткуванням, обладнанням, обчислювальною технікою, вимірювальною апаратурою, методикою експериментальних досліджень) у конкретній предметній галузі. Нажаль багато з нас дуже поверхово відносяться до проведення цих видів занять хоча здобувачі освіти вже більш впевнені і дуже жадібні до знань по спеціальності. В цих реаліях коледж повинен забезпечити практичну підготовку випускників на основі неперервної формування професійних умінь , навичок та компетентностей . На другому курсі починаються практики з оволодінням навичок та умінь та початкової робітничої професії відповідно спеціальності. Промислові технології та техніка не стоять на місці і кожного року навчальні програми практик відповідно до реалій часу повинні удосконалюватись при тісній співпраці з роботодавцями спеціальності . Але після проходження підвищення кваліфікації викладачів спеціальності на підприємствах роботодавців ми стикаємось з тим що програми не оновлюються або змінюються тільки формально. Практики становляться нудними і не тільки не закріплюють навичок та умінь , вони розчаровують здобувачів освіти , знижують їх бажання оволодіти спеціальністю. І це тільки другий курс. Керівник практики повинен оновлювати кожного року не формально дві складові професійну та педагогічну.

Третій курс, я б назвав його ударним в напрямку оволодіння професією. І знову на перший план виходять практичні та лабораторні заняття. На мою думку вони мають дуже велике значення і повинні розглядати реальні завдання

, проводиться тільки в умовах наближених до реалій з інструментарієм в руках , на стендах, макетах максимально наближених до реалій. Навички і вміння які набуваються під час цих занять це пазли великої картини яку наші здобувачі освіти зберуть під час проходження виробничої практики.

Четвертий курс ми бачимо що багато здобувачів освіти мають бажання почати робити за спеціальністю. І ми з вами повинні свідомо підійти до формування навчальних планів , внесення в них коректив щоб бажуючі здобувачі освіти мали можливість здобувати знання за новою формою навчання дуальною освітою. . Заклад освіти надає навчання з теоретичної частини, а підприємство – практичної. У цьому є чимало плюсів як для підприємства, так і для студента. Останній, в разі успішного проходження практики, одержує одразу робоче місце. До речі, стосунки з колективом в такому випадку вже налагоджені. Навчання відбувається за принципом «40/60», де 40% – це вивчення теорії, а 60% – практика. Курсові та дипломні роботи – це реальні дослідження, які потрібні підприємству. За дуальної системи освіти ніхто не займається переписуванням теорії. Для тем курсових і дипломних робіт вибирають проблеми, які є на підприємстві. Здобувач освіти працює над дослідженням проблеми, пропонує дієві способи, що допомагають знайти шляхи вирішення. Таким чином, всі «письменницькі» праці здобувачів освіти не припадають пилом на полицях, а впливають на розвиток підприємства.

Характеристика дуальної професійної освіти передбачає узгоджену взаємодію освітньої та виробничої сфери з підготовки кваліфікованих кадрів певного профілю в рамках організаційно-відмінних форм навчання.

За словами очільника Федерації роботодавців України Дмитра Олійника: «Через неї (дуальну освіту) пришвидшується процес адаптації теоретичних знань, які вкрай необхідні молодій людині. Вона звикає до роботи в колективі, до робочого місця взагалі. Система дуальної освіти наближає всіх до розуміння, якої кваліфікації, яких знань потребує конкретно цей роботодавець від працівника

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ НАВИЧОК ТА ВІДПОВІДНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ ВИПУСКНИКА В ХОДІ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ В УЧБОВИХ МАЙСТЕРНЯХ КОЛЕДЖУ

В.В. Бородулін, майстер виробничих майстерень ВСП «ОТФК ОНАХТ»

*Скажи мені - і я забуду,
покажи мені – і я запам'ятаю,
дай мені зробити - і я зрозумію.
(Конфуцій)*

Завдання, що стоять перед студентами, вимагають нового підходу до вдосконалення практичної підготовки майбутніх фахівців у процесі навчання. Тісний зв'язок теоретичного навчання з практичною підготовкою – характерна

риса сучасної освіти. Складовою навчально-виховного процесу підготовки у фахових коледжах є навчальна практика. Її форми, зміст, методи значною мірою впливають на якість фахової підготовки. Основним завданням практики, що визначає її навчальне навантаження, є формування в умовах навчальних майстерень професійних здібностей студента на основі використання його теоретичних знань у різноманітних ситуаціях, притаманних майбутній професійній діяльності фахівця. Тому навчальна практика як вид навчального заняття будується у формі виконання студентом в умовах навчальних майстерень визначених за програмою реальних завдань. Педагогічна ефективність практики істотно підвищується у разі доповнення роботи студента іншими формами навчальної роботи (індивідуальними завданнями, самостійної роботи, тощо).

Після виконання студентом програми навчальної практики різко зростає його зацікавленість у навчанні, усвідомленість вивчення нових дисциплін, підвищується успішність, якість виконання курсових, випускної та дипломної робіт, активізується інтерес до науково-дослідної роботи.

Одним зі шляхів оновлення змісту професійної освіти й навчальних технологій, узгодження їх із сучасними потребами є орієнтація навчальних програм на компетентнісний підхід та створення ефективних механізмів його запровадження.

Практична підготовка студентів фахових коледжів є невід'ємною частиною процесу підготовки фахівців, передбаченого

навчальним планом спеціальності. Метою всіх видів навчальних практик є закріплення теоретичних знань, отриманих в процесі навчання, оволодіння студентами сучасними методами, формами організації, знаряддями праці в галузі їх майбутньої спеціальності.

Завданням навчальної практики є ознайомлення студентів із специфікою майбутньої спеціальності, закріплення у студентів теоретичних знань з фахових предметів.

Навчальна практика майбутніх випускників проводиться на базі навчального закладу з використанням необхідного обладнання, які належним чином, забезпечують відпрацювання завдань, навичок, умінь згідно програми практики для відповідних освітньо-кваліфікаційних рівнів. Проведення навчальної практики супроводжується розв'язанням наскрізної задачі, яка складається з окремих модулів і відпрацьовується в комплексі: практичної підготовки, та ознайомлення з теоретичним матеріалом, який необхідний для роботи.

В перший день практики студенти знайомляться з робочою програмою практики та робочим планом, формою і порядком ведення звітної документації. Зі студентами проводиться інструктаж з техніки безпеки під час проходження

практики у навчальному закладі. Після закінчення навчальної практики студенти подають всю необхідну документацію щодо проходження практики.

Під час практики студенти отримують нові знання, уміння й навички, в основному при виконанні конкретних практичних завдань, тому праця студентів є найбільш доцільною для оволодіння слюсарними, токарними, електромонтажними та електромонтажними навичками. Практика повинна бути організованою, її характер суворо відповідати профілю навчання.

В цілому, організація роботи студентів за всіма видами практики проходить поетапно і включає підготовчо-організаційний, ознайомлювальний, активно-продуктивний та заключний етапи. Активно-продуктивний період виробничої практики, тобто час, протягом якого студент виконує основні функції практиканта, є найбільш тривалим і, в той же час, найбільш відповідальним. Саме в цей період формуються практичні вміння та навички, виробляються і проявляються професійні, організаторські та творчі здібності.

Для студента практика - це найважливіший етап в плані можливості адаптації до реалій трудової діяльності. Він приходить на практику з надією виконати конкретну роботу і у зв'язку з цим відчувати себе значущим в колективі, застосувати свої знання, проявити індивідуальні здібності в конкретній справі. Від студента під час практики потрібне виконання своїх обов'язків з великим почуттям відповідальності і необхідним старанням, що сприяє якнайшвидшій адаптації в реальних умовах ніби на виробництві.

Як елемент самоконтролю, протягом всієї практики студенти зобов'язані вести щоденники, в яких щодня коротко записують зміст виконаної роботи і викладають свої враження та зауваження. Ці записи враховуються при підведенні підсумків практики. Вони також використовуються для написання письмових звітів з практики.

Завершальний етап практики полягає в самоконтрольній функції студента. Незадовго до кінця практики студент повинен уважно проаналізувати свій календарний план і перевірити, чи все заплановане виконано. При необхідності акцентувати увагу на упущення, щоб все передбачене програмою практики було виконано. Письмові звіти та додані до них матеріали звітної документації, структура і зміст яких для кожної спеціальності встановлюється відповідною програмою, повинні бути підготовлені до кінця практики і здані керівнику практики для оцінювання.

Завершується практика зазвичай проведенням підсумків, в якій беруть участь студенти, та керівники практики. Часто на ще запрошуються члени циклової комісії.

Оцінка виставляється студенту з урахуванням якості роботи за відгуками керівника, де проходила практика, ступеня прояву ініціативи і самостійності, творчого характеру праці практиканта. Студент здає по практиці диференційований залік, який найчастіше протікає у формі захисту

представленого звіту в комісії за місцем практики в письмовому вигляді. Враховується також якість звіту та відповідей на поставлені при його захисті питання.

Навчальну практику, виходячи з місцевих умов, можна проводити концентровано або розосереджено шляхом чергування її з теоретичним заняттями при обов'язковому збереженні на протязі навчального року обсягу годин, установленого як на теоретичні заняття так і навчальну практику. Навчальна практика проводиться, як правило, на базі навчально-виробничих майстерень (слюсарно-механічна, електромонтажна та електрорадіомонтажна). Навчальна практика в майстернях містить у собі практику по слюсарних роботах і практику по механічній обробці матеріалів, а також електромонтажну та електрорадіомонтажну.

Задачами слюсарної практика є:

- ознайомлення з видами слюсарних робіт, інструментами для їхнього виконання;
- вивчення вимог безпеки праці при виконанні слюсарних робіт;
- прищеплення первинних навичок у читанні креслень і підборі заготівель по кресленнях, слюсарній обробці матеріалів, підготовці і виконанню складальних операцій;
- закріплення вивченого теоретичного матеріалу;

Задачі механічної практики:

- ознайомлення з пристроєм та принципом дії основних металорізальних верстатів;
- вивчення вимог безпеки праці при роботі на металорізальних верстатах;
- освоєння первинних трудових навичок у роботі на різних металорізальних верстатах, виборі і настроюванні їх на потрібний режим роботи;
- закріплення і поглиблення теоретичних знань, придбаних раніше.

Розглянемо знання та компетенції які закриваються під час проходження практики :

1. Компетенція 1: Здатність до безпечної діяльності.

Закривається проведенням інструктажу з техніки і пожежної безпеки та проведенням майстер класу з використання робочого інструменту та верстатів. (Слюсарна практика – правильність використання напилків, молотків, тисків, свердлильних верстатів. Токарна практика – правильність встановлення різців, правило користування токарним верстатом. Електромонтажна та електрорадіомонтажна практика – правилами роботи за монтажним столом та використанням паяльників.).

Недолік : застаріле обладнання, аварійне обладнання яке потребує заміни (тиски), для того щоб студенти могли безпечно проходити практику.

2. Компетенція 2 : Застосування своїх знань на практиці.

Після закінчення слюсарно-механічної практики студенти зможуть використовувати отриманні знання і практичні навички в подальшому, як при проходженні виробничих практики так і після закінчення коледжу, безпосередньо на робочих місцях.

Після закінчення електромонтажної практики студенти зможуть використовувати здобуті знання з пайки, методів та правил з'єднання проводів, монтажі клемних з'єднань, вміннями користуватися вимірювальним приладом мультиметром.

Під час проходження електрорадіомонтажної практики студенти отримують навички роботи з паяльником, мультиметром, вивчають основні правила з'єднання проводів які використовують на практиці. В подальшому у професії дана практика допоможе при обслуговуванні комп'ютерів та їх ремонті.

3. Компетенція 3 : Здатність працювати в команді.

Кожна практика ставить перед студентами цілі в яких потрібно організовувати командну роботу. Наприклад під час проходження електрорадіомонтажної практики один студент випаює деталь, яку потрібно замітини, другий студент змотує проводи, а третій встановлює необхідні проводи , четвертий припаює нову детальна місце старої, таким чином студенти навчаються працювати в команді та досягати поставленої цілі.

4. Компетенція 4: Здатність вчитися та оволодіння новими знаннями.

Щоб зацікавити студентів для вивчення нових знань, необхідно володіти матеріалом, та вміти продемонструвати свою майстерність. Студенти при проходженні електрорадіомонтажної, електромонтажної, слюсарно-механічної практики спочатку проходять теорію та майстер клас від майстра , а вже потім під наглядом майстра виконують необхідну роботу.

Слюсарно-механічна практика навчить студентів навичкам необхідним в подальшому для роботи, таким як : розмітка, рубка та різання металу; різання дерев'яних поверхонь ; виправлення, згинання, обпилювання металу; свердління, зенкування та нарізування різьби; клепка та притирання деталей; обточування деталей, підрізання торців, нарізування різьби за допомогою токарного станка.

5. Компетенція 5: Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

Наприклад перед нашими студентами ставиться завдання зробити воротки для метчиків. Студенти повинні проявити свої вміння та зрозуміти на кресленні які деталі їм потрібно зробити з якого матеріалу, в подальшому зробити заготовки та зробити воротки, потім на токарних станках зробити ручки для воротків . Можуть зіткнутися з проблемою, не зі стиковки двох деталей воротка, студентам потрібно вирішити цю проблему . В подальшому з цими знаннями майбутні працівники зможуть скористатися цим принципом коли потрібно буде нарізати різьбу, а під рукою не буде свердлильного верстата.

6. Компетенція 6: Здатність оцінювати виконані роботи.

Студенти повинні навчитися правильно оцінювати свої можливості та свою працю. Дана компетенція допоможе майбутнім працівникам правильно оцінити свою працю та не братися за роботу ту яку не зможе виконати.

7. Компетенція 7: Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Після випуску з коледжу студенти йдуть працювати, та вже на робочому місці застосовують навички здобуті на навчальних практиках. Наприклад ситуація прийшло замовлення на ремонт комп'ютера, для випускника не буде проблем провести діагностику дротів, провести випаювання необхідної деталі та припаювання нового елемента. Студент холодильщик (кондиціонерщик) після випуску зможе застосувати отримані навички з практики наприклад коли йому потрібно нарізати різьбу, обточити деталь, нарізати різьбу іншого розміру ніж була до цього, просвердлити отвору для встановлення кондиціонера.

Всі представлені компетенції ми охоплюємо на практиках таких як слюсарно-механічна, електромонтажна та електрорадіомонтажна практика. Для того щоб студенти які проходять слюсарно-механічну практику мали досить часу на освоєння необхідного матеріалу потрібно більше часу.

Для того щоб студенти покращували свої знання та навички, йшли в ногу з часом , потрібно вдосконалювати обладнання в майстернях.

**ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ НАВИЧОК ТА ВІДПОВІДНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИПУСКНИКА В ХОДІ ПРАКТИЧНОЇ
ПІДГОТОВКИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 051 «ЕКОНОМІКА»**

О.В.Шимко, викладач в/к.

Практична підготовка здобувачів освіти у ЗФПО є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми підготовки фахівців певного освітньо-кваліфікаційного рівня.

Дидактичною метою практичної підготовки є оволодіння здобувачами освіти навичками, вміннями та способами організації майбутньої професійної діяльності. При цьому основна увага акцентується на формуванні у здобувачів освіти інноваційного стилю мислення, активізації творчої роботи, самостійності та розвитку здатності працювати в колективі.

Здійснення практичної підготовки в ОТФК ОНАХТ відбувається відповідно до Положення про організацію і проведення практичної підготовки здобувачів освіти ОТФК ОНАХТ. Згідно з цим положенням практика здобувачів освіти є невід'ємною складовою підготовки фахівців. Вона спрямована на закріплення теоретичних знань, отриманих здобувачами освіти за час навчання, набуття і удосконалення практичних навичок і умінь за відповідною спеціальністю.

Практична підготовка здобувачів освіти за спеціальністю 051 «Економіка» рівня «фаховий молодший бакалавр» включає такі види практик:

- навчальна практика для отримання робочої професії «Офісний службовець»;
- навчальна практика по отриманню професійних навичок та вмінь;
- виробнича економічна (переддипломна) практика.

У формуванні професійних навичок та відповідної компетентності майбутніх фахівців з економіки важливе місце займає навчальна практика по отриманню професійних навичок та вмінь.

Програма даної практики передбачає виконання логічно-пов'язаних та максимально-наближених до реальних професійних завдань, що формують необхідні базові практичні знання з дисциплін циклу професійної підготовки.

Під час проходження навчальної практики по отриманню професійних навичок та вмінь за спеціальністю 051 «Економіка» передбачається формування у випускника навичок виконання певних організаційно-економічних процедур та розрахунково-аналітичних операцій згідно з посадовими обов'язками; розвиток і закріплення вмінь комплексного аналізу та оцінки стану виробничо-господарської діяльності підприємства; практичне використання планово-економічного інструментарію розробки та обґрунтування управлінських рішень; налагодження творчих і ділових стосунків у колективі; уміння творчо підходити до виконання доручених завдань, формулювання своїх пропозицій щодо раціоналізації методів і форм економічної роботи, які діють на сучасному підприємстві.

В процесі розробки завдань навчальної практики по отриманню професійних навичок та вмінь до уваги брались наступні принципи:

- послідовність та взаємозв'язок (завдання практики взаємопов'язані та подані у логічній послідовності, тобто результати, які були отримані в першому завданні є вихідними даними для другого, а результати розрахунків другого завдання є вихідними для третього і т.д);
- реальність (всі запропоновані до вирішення виробничі ситуації пов'язані з роботою реального підприємства, а вихідні дані кожного завдання максимально наближені до реальних економічних показників діяльності підприємства);
- комплексність (завдання практики відображують вивчення роботи таких відділів промислового підприємства: виробничо-технологічного; планово-економічного; відділу праці та заробітної плати).

В ході проходження навчальної практики по отриманню професійних навичок та вмінь здобувачі освіти за спеціальністю 051 «Економіка» опановують комплекс питань з економічного управління підприємством на умовних робочих

місцях, вчатьса самостійно вирішувати реальні економічні завдання і формують відповідні практичні навички щодо вирішення виробничих ситуацій.

Даний вид практики може бути організований та проведений як очно так і в дистанційному режимі, що є дуже актуальним на сьогоднішній день.

Отже, правильна організація практичної підготовки та отримання здобувачами освіти достатнього обсягу практичних вмінь, сприятимуть в подальшому легкому включенню майбутніх фахівців з економіки у професійну діяльність. Повноцінна та всебічна практична підготовка здобувачів освіти дозволить сформувати необхідні професійні компетенції фахового молодшого бакалавра з економіки, виховати стійкий інтерес до майбутньої професії та вміння творчо застосовувати свої знання в практичній діяльності.

Список використаних джерел

1. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, наказ № 93 від 08.04.1993р.
2. Положенням про організацію і проведення практичної підготовки здобувачів освіти ВСП «ОТФК ОНАХТ».
3. Положення про організацію навчально-виробничого процесу ВСП «Одеського технічного фахового коледжу ОНАХТ» від 10.11.2020р.
4. Положення про організацію освітнього процесу ВСП «Одеського технічного фахового коледжу ОНАХТ» від 29.08. 2020р.

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ТВОРЧИХ УМІНЬ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ (ІЗ ДОСВІДУ РОБОТИ ЦИКЛОВОЇ КОМІСІЇ СПЕЦДИСЦИПЛІН ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ)

Н.В.Кузіна

У сучасному світі, де знання і технології оновлюються швидше, ніж життя одного покоління людей, слід спрямувати навчально-практичний процес не тільки на засвоєння базових знань, а й на набуття потреби, умінь і навичок самостійно засвоювати нові знання та інформацію впродовж усього життя й ефективно використовувати їх на практиці. Виникає необхідність у соціально і професійно активній особистості, яка володіє високою компетентністю, професійною мобільністю, самостійністю, вмінням постійно удосконалювати свої професійні навички, професійно реалізовувати подальше творче зростання. Одним із провідних завдань у формуванні професійно-творчих умінь майбутніх фахівців легкої промисловості на сучасному етапі модернізації системи фахової освіти України є пошук форм її інтеграції з наукою і виробництвом, підвищення ролі та відповідальності фахівця, забезпечення якості підготовки фахівців на

рівні міжнародних вимог, зокрема, розвинення практичних навичок їх застосування в процесі професійної діяльності. Всі здобувачі освіти повинні бути конкурентоспроможними фахівцями та мають володіти професійними вміннями і навичками, що ґрунтуються на сучасних спеціальних знаннях певної галузі виробництва та високим рівнем професійної компетентності, що ґрунтується на критичному мисленні та здатності застосовувати теоретичні надбання на практиці.

Навчальна практика для здобувачів освіти спеціальності 182 «Технології легкої промисловості» є ланкою їх практичної підготовки, що проводиться у процесі вивчення циклу технологічно-конструкторських дисциплін. За змістом практична підготовка здобувачів освіти полягає в отриманні загальних та початкових практичних знань та набуття професійних навичок на основних технологічних операціях з проєктування одягу, взуття та шкіргалантерейних виробів та вмінь здійснювати оцінку якості таких виробів. Під час проходження практики здобувачами освіти здійснюється як закріплення знань, які вони отримали в процесі вивчення дисциплін «Матеріалознавство», «Технології виробів» та «Сучасні технології на підприємствах індустрії моди», так і підготовка теоретичного та практичного матеріалу для початку вивчення курсу «Основи конструювання виробів» або «Проєктування складових елементів костюму». Метою навчальної практики є практична підготовка здобувачів освіти – вивчення та закріплення теоретичного курсу технології та конструювання виробів індустрії моди, формування навиків роботи з практичного конструювання при розробці нових моделей, набуття досвіду роботи на промисловому обладнанні, обробки різних вузлів виробів та їх виготовлення та вміння розробляти конструкторсько-технологічну документацію.

Формування професійно-творчих умінь майбутніх фахівців легкої промисловості спрямовано на розвиток важливих якостей особистості, підвищення рівня продуктивності діяльності, освоєння предмета професійної діяльності, удосконалення знань, умінь, навичок, освоєння нових методик та технологій майбутньої професії, формування основ професійної майстерності здобувачів освіти. Одними з таких методик є розвинення тактильного сприйняття матеріалів, візуального сприйняття формоутворення виробу.

Сьогодні наші здобувачі освіти – це нове покоління, яке досить відрізняється від студентів, які отримували фахові знання ще 10 років тому. Представники цього покоління Z («зумери») цікавляться наукою та технологіями (наприклад, припускають, що багато представників покоління займатимуться інженерно-технічними питаннями та робототехнікою), а також мистецтвом.

Працюючи із здобувачами освіти молодших курсів в ході навчальних практик можна зробити висновок, що на сьогоднішній день для них одним з найактуальніших методів сприйняття інформації є тактильні відчуття. Людина тримаючи у руках матеріал більш детально може відчувати його текстуру, фактуру, вміти сприймати матеріал за фізіологічними та механічними його властивостями (наприклад, працюючи із шкіряними матеріалами, можна навчитися визначати їх поверхневу текстуру, товщину, фактуру, еластичність, розривне навантаження та ін. за допомогою тактильного сприйняття). Методика візуального сприйняття формоутворення виробу, що має бути спроектований в

ході практики, розвиває творче, технологічне та конструктивне його бачення. Для напрацювання вищезазначених здібностей та підвищення зацікавленості своєю майбутньою професією здобувачу освіти в позааудиторній формі пропонується волонтерська діяльність в межах тижнів мод, зокрема Odessa Fashion Week та Odessa Fashion Day. Зростання професійних компетенцій здобувача освіти під час комунікації з діючими дизайнерами виробів індустрії моди визначається у більш детальному дослідженні та вивченні властивостей інноваційних матеріалів та технологій його обробки. Їм надається можливість самостійно аналізувати конструктивну форму виробу, спостерігати нестандартні поєднання у виробках матеріалів. Також з'являється можливість розвинути комунікативні здібності у професійному спрямуванні. Така діяльність здобувача освіти є однією із складових його професійно-творчого зростання.

І як результат, майбутній фахівець легкої промисловості в ході навчальних практик повинен навчитися і продемонструвати вміння збирати, аналізувати та систематизувати отримані дані, запропонувати конкретне дизайнерське рішення, та матеріалізувати його у створенні виробу.

Література

1. Навчальна програма наскрізного практичного навчання здобувачів освіти спеціальності 182 «Технології легкої промисловості». Одеса, ВСП ОТФК ОНАХТ, 2020.
2. Положення про організацію навчально – виробничої практики Одеського технічного коледжу Одеської національної академії харчових технологій. Одеса, ВСП ОТФК ОНАХТ, 2015.
3. Коростіль Л.А. Покоління Z: пошук способів педагогічної взаємодії. Електронне наукове фахове видання: Народна освіта [Електронний ресурс] URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=5229/(Дата звернення 10.01.2022).

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ НАВИЧОК ТА ВІДПОВІДНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИПУСКНИКА В ХОДІ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

В.І.Матіїк, викладач в/к.

Мета і завдання: Вирішити життєві виклики в змозі компетентний випускник закладу освіти, який здатний самостійно приймати рішення відповідно до побудови й реалізації професійної кар'єри, скоригувати цілі і задачі професійного зростання на певному віковому етапі, стійко та впевнено вирішувати проблеми, не зупинятися на невдачах і перешкодах, а розцінювати їх як можливість набуття життєвого досвіду. Тому, головною метою є формування компетентності здобувача/здобувачки освіти у реалізації власної професійної кар'єри.

Для досягнення цієї мети необхідно вирішення таких навчальних і виховних завдань:

1. виховання в здобувача освіти ставлення до себе, як суб'єкта майбутньої професійної діяльності;
2. усвідомлення своєї індивідуальної неповторності, відповідальності та впевненості у досягненні майбутнього професійного успіху;
3. активізація процесів самоосвіти, самооцінки та актуалізація потреби у самовдосконаленні;
4. формування системи знань про обрані професії, сучасні вимоги соціального середовища до фахівців на ринку праці, стратегію і тактику реалізації визначених напрямів власного кар'єрного зростання у майбутньому;
5. ознайомлення слухачів із способами і прийомами прийняття обґрунтованих рішень в побудові кар'єри, забезпечення їх практичним досвідом пошуку необхідної інформації для розробки або ж удосконалення стратегії професійного зростання у майбутньому.

Практичне значення одержаних результатів полягає в розроблені та впровадженні в процес професійної підготовки майбутніх дизайнерів, конструкторів, модельєрів методики діагностування візуально-творчих здібностей, програми самопідготовки педагогів до керівництва дослідницькою роботою учнів. Положення про організацію дослідницької діяльності учнів з дизайну у професійних навчальних закладах розробці методичних рекомендацій для педагогів і керівників навчальних закладів щодо організації та управління дослідницькою діяльністю слухачів з дизайну під час навчання.

Наукова новизна результатів дослідження полягає в тому, що:

-науково обґрунтовано концепцію підготовки майбутніх дизайнерів у коледжах художнього профілю до розвитку професійної кар'єри, в основу якої покладено положення про міждисциплінарний характер дизайнерської діяльності; поєднання методологічних підходів і принципів підготовки до професійної кар'єри; науково обґрунтований підбір змісту, форм, методів, інноваційних технологій, що є теоретичною основою професійної освіти, підвищення рівня готовності слухачів до розвитку професійної кар'єри.

Обґрунтовано педагогічні умови підготовки майбутніх дизайнерів до розвитку професійної кар'єри (формування мотивації професійного успіху майбутніх дизайнерів; оновлення змісту підготовки компонентною професійної кар'єри; застосування інноваційних технологій; впровадження засобів Internet-комунікацій (блоги, соціальні мережі, навчально-інформаційний сайт, освітні платформи), що забезпечують позитивну динаміку розвиненості мотиваційного, когнітивного, діяльнісного, особистісного компонентів готовності майбутніх дизайнерів до розвитку професійної кар'єри;

Актуальність. Темп науково-технічного прогресу та створена ним динаміка суспільного життя задає систему професійних вимог до людини, які неупинно зростають. В умовах стрімкого розвитку економіки, нестабільності ринку праці та об'єктивних вимог роботодавців щодо сформованості «soft skills» у працівників перед закладами професійної освіти постає завдання не лише сформувати конкретні професійні компетенції (дати набір професійних знань, умінь і навичок), але й розвинути навички, які допоможуть у пошуку роботи та

успішному працевлаштуванні, закріпленні на першому робочому місці і т.д. - тобто сформувати у здобувача/здобувачки освіти кар'єрну компетентність.

Загальна базова підготовка молодших спеціалістів у сфері швейного виробництва. Акцент робиться на базовій освіті підготовки фахівців до професійної діяльності у сфері швейного виробництва. Формування фахової компетентності щодо вміння якісно та оперативна виконувати деталізоване коло професійних завдань та обов'язків, пов'язаних з виготовленням швейних виробів та обслуговуванням швейного виробництва.

Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання. Фахівець здатний виконувати зазначену професійну роботу і займатися професійною діяльністю на промислових підприємствах і організаціях швейної галузі легкої промисловості, на підприємствах сервісного індивідуального виготовлення одягу та індустрії моди і займати первинні посади технік конструктора, конструктора, технік-технолога, диспетчера виробництва, технік з підготовки виробництва, майстра виробництва, технік з підготовки навчання, інспектора з контролю якості продукції на підприємствах галузі не залежно від форм власті. Займати робочі місця в компаніях України та Європи.

У процесі навчання здобувачі, отримують теоретичні знання і практичні навички з конструювання та технології обробки швейних виробів.

СУЧАСНІ МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЗДІЙСНЕННЯ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ВИПУСКНИКА (ПЛАНІ, ПРОГРАМИ, РЕЗУЛЬТАТИ)

Ю.Г. Точилкін, викладач в/к.

Практика здобувачів освіти є невід'ємною складовою освітньо-професійної програми підготовки фахівців навчальних закладів так й нашого коледжу. Вона спрямована на закріплення теоретичних знань, отриманих здобувачами освіти за час навчання, набуття і удосконалення практичних навичок і умінь за відповідною спеціальністю.

Метою практики є оволодіння здобувачами освіти сучасними методами, формами організації праці, знаряддями праці в галузі їх майбутньої спеціальності, формування в них на базі одержаних у коледжі знань, професійних умінь і навичок для самостійної роботи у виробничих умовах за основними напрямками роботи, творчо застосовувати свої знання в практичній діяльності.

Види та обсяги практик визначаються стандартами спеціальності та освітньо-професійною програмою підготовки фахівців, що відображається відповідно в навчальних планах і графіках освітнього процесу. Залежно від конкретної спеціальності здобувачів освіти основними видами практики можуть бути:

- навчальна, які проводяться в майстернях коледжу, як продовження навчального процесу в спеціальних лабораторіях та кабінетах

- практичного навчання коледжу, на виробництві для отримання робочої професії, а також екскурсійна, ознайомлювальна, тощо;
- виробнича (технологічна, економічна, тощо);
 - переддипломна.

Тому методологічні підходи до організації та здійснення практичної підготовки випускника не перетерпіли значних змін. Зміст практики визначається її програмою.

Перелік усіх видів практики для кожної спеціальності, тривалість, термін їх проведення, а також назва робочої професії та початкового кваліфікаційного розряду (категорії) визначаються в навчальних планах спеціальності, програмою, наскрізною та робочою програмами практики.

Зміст і послідовність практик визначаються основним навчально-методичним документом практичного навчання – наскрізною програмою практики, яка розробляється профільною цикловою комісією згідно з навчальним планом.

Зміст наскрізної програми практики повинен відповідати вимогам стандартів перед вищої та вищої освіти, навчального плану спеціальності і кваліфікаційної характеристики фахівця, «Положенню про проведення навчально-виробничої практики здобувачів освіти ВСП «ОТФК ОНАХТ». Для кожного виду практики наскрізна програма практики повинна включати відповідні рекомендації щодо видів та форм перевірки рівня знань, умінь, навичок, а для навчальної практики також кваліфікаційних випробувань на отримання кваліфікаційного розряду (категорії) за робочою професією, якого здобувачі освіти мають досягти.

Програми практики повинні відповідати вимогам галузевих стандартів перед вищої та вищої освіти, ураховувати специфіку спеціальності та відображати останні досягнення науки і виробництва. Тому вони повинні переглядатися та доопрацьовуватися не рідше, ніж один раз на п'ять років за діючими навчальними планами. На кожен навчальний рік складаються робочі програми майстрами виробничого навчання (викладачами), розглядаються у профільюючих циклових комісіях, погоджуються з Радою роботодавців, на Методичній раді та затверджуються Педагогічною радою коледжу.

Робоча навчальна програма практики включає конкретний зміст даного виду практики, послідовність вивчення окремих питань, форми поточного і підсумкового контролю.

Профільюючі циклові комісії можуть розробляти, окрім наскрізних та робочих програм практики, інші методичні документи (методичні вказівки, програму, щоденник, індивідуальне завдання тощо), які сприятимуть досягненню високої якості проведення практики здобувачів освіти.

Для виробничої та переддипломної практик визначення баз практики здійснюється керівництвом коледжу на основі прямих договорів із підприємствами, організаціями, установами незалежно від їх організаційно-правових форм і форм власності. Профільюючі циклові комісії повинні визначити можливість виконання програми практики на цих підприємствах, організаціях, установах.

Здобувачі освіти можуть самостійно, за погодженням з керівництвом коледжу, підбирати себе базу практики і пропонувати її для використання (за

умови забезпечення цією базою виконання програми практики та укладання договору).

Навчально-виробничим сектором також розроблені та оновлені інші документи у електронному вигляді для передачі у циклові комісії.

Після закінчення практики здобувачі освіти звітують про виконання програми та індивідуального завдання.

Загальна форма звітності здобувача освіти про практику - це подання керівнику практики від навчального закладу звіту (щоденника), підписаного та оціненого безпосередньо керівником практики від підприємства.

Звіт (щоденник) разом з іншими документами, визначеними цикловою комісією та навчально-виробничим сектором (характеристикою, інструкціями тощо) подається на рецензування керівнику практики від навчального закладу.

Звіт про виробничу та переддипломну практики захищається здобувачем освіти перед комісією, призначеною наказом директора коледжу.

Оцінка за практику вноситься в облікову відомість успішності та залікову книжку здобувача освіти за підписом керівника практики.

У коледжі ще не знайшли свого місця такі сучасні види практичного навчання, як при дуальній освіті та на базах за межами України, але вони потребують детальнішого перегляду та подальшого впровадження в освітній процес коледжу.

ДОСЛІДНИЦЬКА РОБОТА, ДИПЛОМНІ ПРОЄКТИ – РЕЗУЛЬТАТ ОДЕРЖАНИХ ЗНАНЬ, УМІНЬ, НАВИЧОК ТА ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ, ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЇ

П.В.Кузнецова, голова ЦК, викладач в/к.

Засобом об'єктивного контролю ступеня досягнення кінцевих цілей освіти та професійної підготовки здобувача освіти спеціальності 182 «Технології легкої промисловості» є виконання та захист дипломного проєкту.

Дипломний проєкт – самостійна, творча робота здобувача освіти на завершальному етапі навчального процесу. Її мета – перевірка теоретичної та практичної підготовки випускників. Атестація проводиться у формі публічного захисту дипломного проєкту, в ході якого визначається рівень теоретичної підготовки випускника, його готовність до самостійної роботи за фахом.

Дипломний проєкт спеціальності 182 «Технології легкої промисловості» містить структурні елементи, пов'язані із всебічним аналізом об'єкта і предмета дослідження, теоретичного синтезу отриманих знань, і проведення на цій основі експериментального проєктування виробу індустрії моди. Дипломний проєкт виконується на матеріалах реально функціонуючого об'єкта. Основна задача проєктанта – розробити сучасний виріб, що забезпечить споживачу максимум зручності і комфорту в новій моделі, технологічності і економічності її виробництва і надійності в експлуатації. Для вирішення цієї задачі окреслені

стадії передпроектних досліджень, технічне завдання, технічна пропозиція, стадії ескізного, технічного і робочого проектування, випробування і впровадження.

Початок дослідницької роботи пов'язаний з усвідомленням дипломантом проблеми й постановкою задачі, для вирішення якої необхідно вибрати відповідні методи дослідження, тобто сукупність прийомів, операцій чи алгоритмів практичної та теоретичної роботи, спрямованої на вирішення конкретної задачі. Основним результатом є створення зразка-еталона нової моделі одягу або взуття і комплекту проектно-конструкторської документації. Для цього використовують дві групи методів дослідження: методи емпіричних і методи теоретичних досліджень. До методів емпіричного дослідження відносяться метод спостереження (в галузі індустрії моди – метод натурного обстеження), порівняння, експериментального проектування. Метод спостереження або метод натурного обстеження є систематичним чи епізодичним вивченням специфічних характеристик об'єкта дослідження відповідно до його мети. Метод порівняльного аналізу (компаративний метод) пов'язаний з визначенням подібності, відмінності або встановлення аналогій між схожими об'єктами в індустрії моди, а також визначенням загальних специфічних ознак, притаманних цим об'єктам. Метод експериментального проектування використовується дипломантами з метою виявленні нових специфічних властивостей об'єкта; для перевірки правильності теоретичних висновків; при демонстрації результатів дослідження. За допомогою експериментального проекту ілюструється концепція дипломного проекту. У дослідженнях сучасних технологій проектування елементів костюму (тобто одягу або взуття) знаходять значне поширення емпірично-теоретичні методи, серед яких найважливішими є методи аналізу, синтезу і моделювання. Методи аналізу і синтезу взаємопов'язані. Якщо аналіз спрямований на поділ об'єктів на складові елементи, то синтез припускає можливість з'єднання окремих елементів в єдине ціле по-новому, тобто на основі перспективних принципів і прийомів. Найбільше поширення у розробці моделей одягу або взуття отримав метод моделювання, що ґрунтується на використанні однієї з провідних сучасних методик. В дипломному проекті знайшли впровадження графоаналітичні, математичні моделі і макети. Різновидом методу моделювання є графоаналітичний метод, що є обов'язковим при виконанні дипломного проекту. Він виражається в побудові чітких аналітичних графічних креслень конструкцій деталей і таблиць, що поділяють об'єкти на складові, подібні об'єкти на типи і підтипи, допомагають структурувати інформацію.

Здобувачі освіти при виконанні дипломного проекту в ході проектування об'єктів (тобто складових костюму) користуються так званими методами пошуку нових ідей. Серед яких можна виділити: аналогія, асоціативна фантазія, інверсія, емпатія, виявлення візуальних невідповідностей, перетворення, роздрібнення та

групування. При вирішенні проєктних задач використовуються наступні методи: трансформація, скорочення, додавання (доповнення), скорочення з додаванням, перестановка, зміна точки зору (зміна уявлення); експериментальне проєктування моделей, тобто предметів одягу або взуття. Під час оцінки повноти та результативності рішення поставлених проєктних задач майбутні фахівці індустрії моди, зазвичай, використовують методи ранжування та аналітичного порівняння в конструкції моделі, що проєктується.

Пройшовши завершальний етап свого професійного становлення в ході дипломного проєктування, випускники спеціальності 182 «Технології легкої промисловості» мають можливість реалізувати свої здібності на підприємствах легкої промисловості, працюючи на посадах технологів, конструкторів, модельєрів і художніх дизайнерів костюма. Прикладом можуть служити наші випускники, які в даний час займають такі відповідальні посади, як головний конструктор фабрики взуття в м.Білгород-Дністровський «Белста», головний технолог і модельєри-конструктори на Одеському підприємстві з виробництва взуття і комплектуючих «Кирол», старший модельєр, технолог-нормувальник, керівник контролю якості та сертифікації продукції на підприємстві «ЮНЛ» з виробництва дитячого одягу ТМ «Сміл» та інші. Підводячи підсумки, можна сказати, що повний процес навчання у коледжі за спеціальністю 182 «Технології легкої промисловості» відкривають широкі шляхи реалізації набутих знань, навичок і професійних компетенцій.

Література

1. Положення про організацію дипломного проєктування. Одеса. ВСП ОТФК ОНАХТ, 2020.
2. Засоби діагностики якості вищої освіти: Галуzeвий стандарт вищої освіти України від 07.11.2013.

ДОСЛІДНИЦЬКА РОБОТА, ДИПЛОМНІ ПРОЕКТИ – РЕЗУЛЬТАТ ОДЕРЖАНИХ ЗНАНЬ, УМІНЬ, НАВИЧОК ТА ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ.

С.М.Петушенко, к.т.н, викладач в/к.

Європейська система кваліфікацій, включає вже на мінімальному переліку вимог уміння щодо дослідницької діяльності, а саме:

- «розробляти стратегічні і творчі підходи при дослідженні чітко визначених конкретних та абстрактних проблем»;
- «демонструвати володіння методами...»;
- «демонструвати інновації у використанні методів...»;

- «формувати діагностичні розв'язки проблем, що базуються на дослідженнях...»;
- «досліджувати, розробляти і адаптувати проекти, що призводять до одержання нового знання і нових рішень».

Тому перед системою вищої освіти стоїть задача формувати не тільки професіонала-виконавця, але професіонала-дослідника, який володіє дослідницькими вміннями[2, 3].

Науково-дослідна робота здобувачів освіти технічного вищого навчального закладу (ВНЗ) має бути обов'язковою, невід'ємною частиною підготовки бакалаврів, магістрів і входить до числа основних завдань ВНЗ.

Таким чином науково-дослідна робота (НДР) здобувачів освіти є частиною загального освітнього процесу та включається до змісту всіх досліджуваних дисциплін та видів навчальних занять. Вона служить формуванню їх як творчих особистостей, здатних обґрунтовано та ефективно вирішувати виникаючі теоретичні та прикладні проблеми.

Навчальний процес у ВНЗ повинен являти собою синтез навчання, виховання, виробничої практики та науково-дослідної роботи. При цьому система науково-дослідної роботи має здійснюватися на використанні багаторічного вітчизняного, а також зарубіжного досвіду інтеграції науки та освіти, навчання спеціалістів, які відповідають вимогам світових стандартів.

Здобувач освіти, який має творчу дослідницьку компетентність, завжди матиме перевагу перед однолітками, які не проходили серйозну школу науково-дослідної діяльності, і значно швидше та ефективніше досягне успіху у професійній та соціальній діяльності.

Основною метою організації та розвитку системи науково-дослідної роботи здобувачів освіти є формування навичок творчого професійного мислення шляхом оволодіння науковими методами пізнання та дослідження; забезпечення єдності освітнього (навчального та виховного), наукового та практичного процесів; підвищення рівня наукової підготовки фахівців з вищою професійною освітою та виявлення талановитої молоді для подальшого навчання та поповнення педагогічних та наукових кадрів ВНЗ, інших установ та організацій країни на основі новітніх досягнень науково-технічного прогресу, економічної думки та культурного розвитку.

Основними цільовими завданнями організації та розвитку системи науково-дослідної роботи є:

- здійснення органічної єдності навчання та підготовки здобувачів освіти до творчої та наукової праці;
- створення умов для розкриття та реалізації особистісних творчих здібностей молоді;

- відбір талановитої молоді, яка виявила здібності та прагнення до наукової діяльності;
 - розвиток у здобувачів освіти дослідницьких компетенцій: уміння вести науково обґрунтовану професійну роботу на підприємствах та в установах будь-яких організаційно-правових форм;
 - здібності швидкої адаптації, докладання отриманих знань і умінь при змінних вимогах до своєї діяльності;
 - освоєння методології та практики планування, вибору оптимальних рішень в умовах ринкових відносин;
 - готовності та здатності до самоосвіти та саморозвитку;
 - розвиток наукових зв'язків як у країні, і у межах зарубіжжя, і багато іншого.
 - формування у здобувачів освіти за допомогою зближення освітнього та пошуково-дослідного процесів, загальнокультурних та професійних компетенцій;
 - оволодіння методологією та методами наукового дослідження та вироблення вміння реалізації технології наукового дослідження, вміння проводити експериментальне дослідження, оформляти та оцінювати результати наукових досліджень;
 - реалізація системного підходу до організації НДР, що забезпечує цілісність аналізу її структурних та функціональних компонентів у ході наукового дослідження;
 - набуття навичок бібліографічної роботи, самостійної роботи з науковою літературою та іншими джерелами інформації;
 - виховання почуття відповідальності за наукову обґрунтованість та достовірність результатів дослідження, змістовність та практичну значимість;
 - розвиток у студентів мотиваційно-ціннісного ставлення до пізнавальної та науково-дослідної діяльності.
- Не викликає сумніву, що для забезпечення ефективності науково-дослідної діяльності здобувачів освіти необхідно створення наступних організаційних та психолого-педагогічних умов:
- дослідницька орієнтація здобувачів освіти;
 - забезпечення наступності на стику щаблів освіти: молодшого спеціаліста та бакалавра, магістра;
 - забезпечення мотиваційно-дослідницької сфери студентів;
 - створення дослідницької бази;
 - створення пошуково-дослідницького середовища;
 - облік психолого-вікових особливостей студентів;
 - наявність науково-педагогічних кадрів, здатних якісно реалізувати багатопланову та відповідальну роботу зі здобувачами освіти на всіх етапах;
 - забезпечення достатнього фінансування;

- наявність сучасних інформаційно-комунікаційних засобів зв'язку;
- наявність спеціальних навчальних посібників за методикою проведення студентами наукових досліджень, необхідної довідкової та наукової літератури, а також інших інформаційних джерел для виконання наукових досліджень;
- підвищення кваліфікації викладацького складу з нагальних сучасних проблем організації у вузах НДР;
- стимулювання науково-дослідної діяльності здобувачів освіти та викладачів.

Висновки.

1. Організація навчального процесу має відбуватися з урахуванням сучасних досягнень науки, систематичного оновлення всіх аспектів освіти, що відображає зміни у сфері культури, економіки, науки, техніки та технологій. Особливу увагу необхідно звернути на зближення освітнього та дослідницького процесів, синтез теоретичного та практичного навчання з отриманням конкретних результатів, втілених у самостійні наукові роботи, статті, апробовані технології.

2. Науково-дослідницька робота студентів повинна мати глибоко гуманістичну спрямованість, бути орієнтованою на ціннісне їхнє ставлення до дослідницької діяльності, до навколишнього світу, до самого себе, результати дослідження мають бути спрямовані на благі цілі – покращення якості життя людей.

3. Безумовно, у НДР закладено величезний виховний потенціал, і завдання наукових керівників, педагогів полягає в тому, щоб цією можливістю неодмінно скористатися вправно, продуктивно для успішного розвитку здобувачів освіти, їх самореалізації та самовдосконалення. Безумовно, НДР виконує пізнавальну, розвиваючу та виховну функції – у цьому її величезна сила.

Перелік використаних джерел.

1. Головань М. С. Компетентнісний підхід як методологічна основа вищої професійної освіти / М. С. Головань // Психологія: реальність і перспективи. Збірник наукових праць Рівненського державного гуманітарного університету. – Випуск 1. – Рівне: РДГУ, 2011. – с. 53-59.
2. Головань М.С. Сутність та зміст поняття “дослідницька компетентність ” / М.С. Головань, В.В. Яценко // Теорія та методика навчання фундаментальних дисциплін у вищій школі : збірник наукових праць / НМетАУ. – 2012. – Випуск VII. - С. 55-62.
3. The European Qualifications Framework for Lifelong Learning [Электронный ресурс]: Режим доступа – http://ec.europa.eu/dgs/education_culture
4. Архипова М. В. Дослідницька компетентність майбутніх інженерів-педагогів / М. В. Архипова // Матеріали V міжнародної науково-практичної конференції «Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи», м. Хмельницький, 22–24 жовтня, 2009 р. – Хмельницький, 2009. – С. 144–148.

IV. СУЧАСНІ ВИМОГИ ДО ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ, ЯК ПЕРЕДУМОВА ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Л.І. Швець, голова ЦК, викладач-методист, в/к.

Самостійна робота студента – це форма організації навчального процесу, при якій заплановані завдання виконуються студентом під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі.

Самостійна робота студентів – це невід’ємна частина навчального процесу, що сприяє поглибленню й розширенню знань, посиленню інтересу до пізнавальної діяльності, формуванню творчої особистості фахівця, здатного до самовдосконалення та самоосвіти.

Сьогодні стоїть завдання не тільки у тому, щоб дати молодому фахівцю знання, а в тому, щоб сформувати потребу в них, виховати прагнення до їх постійного оновлення, власного удосконалення. Життям доведено, що тільки ті знання, які студент здобув самостійно, завдяки власному досвіду, думці і дії, будуть насправді міцні. В процесі викладання навчального матеріалу засвоюється тільки 15% інформації, що сприймається на слух і зір. Якщо матеріал опрацьовується самостійно, індивідуально виконуються завдання, то засвоюється не менше 90% інформації. Саме тому потрібно поступово, але неухильно переходить від передачі інформації до керівництва навчально-пізнавальною діяльністю, формування у студентів навичок самостійної творчої роботи.

Мета самостійної роботи студентів:

1. розвиток творчих здібностей та активізація розумової діяльності студентів;
2. формування у студентів потреби безперервного самостійного поновлення знань;
3. здобуття студентом глибокої системи знань як ознаки міцності знань;
4. самостійна робота студентів як результат морально-вольових зусиль.

Як організувати самостійну роботу? На початку вивчення курсу з студентами опрацьовується раціональна схема, як корегувати свої дії, яка вчить студента планувати та раціонально розподіляти свій час, адекватно оцінювати свої здібності та знання.

Організація самостійної роботи носить ступеневий характер при вивченні усього курсу. Кожну сходинку можна уявити у вигляді схеми лінійного розвитку.

Розглянемо застосування цієї системи при вивченні студентами окремої теми. Самостійна робота студента починається з реалізації блоків:

1-блок — планування — починається з ознайомлення з методичними рекомендаціями до вивчення теми, постановки мети та завдань навчальної діяльності, раціонального розподілу часу, організації своєї діяльності за рекомендованим викладачем алгоритмом;

2-блок - виконання - полягає в опануванні навчального матеріалу;

3-блок - контроль - передбачає вдосконалення вмінь та навичок студента проводити самоконтроль, самоаналіз та самокорекцію результатів власної навчальної діяльності;

4-блок - корекція - оцінювання викладачем звітних завдань самостійної роботи, оцінювання якості самостійної діяльності студента.

Самостійна робота з навчальної дисципліни може включати різні форми, які визначаються робочою програмою, залежно від мети, завдань та змісту навчальної дисципліни.

Характерною ознакою методу навчання є тип пізнавальної діяльності. Відповідно до цього розрізняють три типи самостійної роботи:

- репродуктивні (копіювальні);
- частково-пошукові (евристичні);
- дослідницькі.

Удосконалення вмінь самостійної роботи з науково-популярною і спеціальною літературою відбувається під час конференції. Матеріал для конференцій студенти готують під керівництвом викладача який проводить консультації з приводу складання плану, відбору матеріалу і літератури. Викладач організовує виступи студентів і обговорення доповідей, вносить доповнення і уточнення, а також оцінює роботу, попередньо відбирає літературу і пропонує її студентами. Після цього він розприділяє доповіді між студентами з врахуванням їх інтересів і нахилів.

У процесі підготовки до конференцій студенти здобувають вміння і навички самостійної роботи, відділяти головне від другорядного. Конференції розвивають інтерес до предмета, враховують індивідуальні особливості студентів.

Метод проектів у наш час вважається технологією XXI століття, адже дає змогу ефективно формувати в студентів ключові компетентності: інформаційно-комунікативну, загально-культурну, громадянську, соціальну - дає можливість залучати до науково-дослідної та пошукової діяльності, створювати додаткову мотивацію до навчання.

На превеликий жаль, більшість студентів не спроможні самостійно визначати мету, виділити головне та відокремити від другорядного, провести потрібний аналіз фактів.

Одержаний досвід дає можливість зробити висновки, що успішне виконання самостійної роботи студентам забезпечують:

- позитивна мотивація самостійної діяльності;
- чітке визначення необхідних завдань самостійної роботи;
- зрозумілий план виконання завдань;
- чітке визначення термінів виконання і форм звітності;
- організація консультаційної допомоги викладачем;
- систематичний контроль за виконанням одержаного завдання;
- методичне забезпечення самостійної роботи.

Самостійна робота студентів розвиває розумові здібності, забезпечує індивідуалізацію навчання, сприяє формуванню навичок роботи з підручником, виховує вміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки.

Проте не можна забувати, що самостійна робота - не універсальний засіб навчання. Тільки у поєднанні з живим словом викладача, іншими методичними прийомами вона дає позитивні результати.

СУЧАСНІ ВИМОГИ ДО ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ

В.П.Молла, зав.відділення.

Наука і фахова передвища освіта, повною мірою відтворюючи інтелектуальний, духовний та економічний потенціал нації, стають глобальними чинниками суспільного розвитку, виступають як найважливіші національні та загальноосвітні пріоритети, найістотніші компоненти культурного, соціального та економічного розвитку людей, співтовариств, націй. Потужні інтеграційні процеси суспільного життя вимагають посилення міжнародного компонента в організації підготовки сучасного фахівця, припускаючи інтернаціоналізацію не тільки виробників і вироблюваної продукції, а й фахової передвищої освіти і науки в цілому. Формується наднаціональна нормативна база, що визначає загальні орієнтири, основні принципи, а також отримані моделі розвитку і функціонування національних систем фахової передвищої освіти.

Глобалізація світової економіки, її загальна інформатизація зумовлюють формування нових, жорсткіших вимог до професійної компетентності сучасних фахівців, переосмислення процесу їх професійної підготовки, його відповідності реаліям сьогодення. Стратегічні завдання та вимоги до рівня професійної підготовки майбутніх фахівців відображені в Законах України «Про освіту», «Про фахову передвищу освіту», у Державній національній програмі «Освіта» (Україна ХХІ ст.).

Проблема модернізації змісту освіти пов'язана з оптимізацією засобів і технологій організації освітнього процесу, із застосуванням принципу гармонізації фундаментальної та інноваційної складової, визнанням за високоосвіченою особистістю ролі лідера у розвитку демократичного суспільства. Нові вимоги до результатів навчання спричинили появу альтернативи традиційному, а саме — інноваційного навчання, яке характеризується:

- зміною цілей навчання: головним стає не передача готових знань, не засвоєння певної кількості інформації, а формування свідомої та відповідальної компетентно підготовленої особистості, яка здатна до ефективної професійної діяльності; формуванням у студентів умінь гнучко реагувати на зміни в суспільних орієнтирах і проектувати власну освітню траєкторію;
- розвитком у студентів самостійності, ініціативності, рефлексивності мислення;
- здатністю студентів проводити самоаналіз та брати відповідальність за прийняті рішення;
- усвідомленням студентами власної відповідальності за результати навчання;
- розумінням важливості неперервності навчання протягом всього життя.

Модернізація освіти має здійснюватися за об'єктивними, зрозумілими та особистісно значущими для студентів, викладачів та організаторів навчального процесу принципами і критеріями. Лише за умови інтеграції внутрішніх зусиль студента та зовнішньої дії цілеспрямованого навчального процесу можлива зацікавлена та ефективна діяльність учасників навчального процесу і отримання високої якості навчання.

Аналіз сучасної підготовки фахівців у вищих навчальних закладах показує, що традиційні способи діагностики якості підготовки мають низку істотних недоліків і обмежень, що призводить до нівелювання та зрівняння всіх студентів як особистостей і майбутніх фахівців. Потрібен інноваційний підхід до процесу оцінювання навчальних результатів, перехід від вимірювання когнітивних досягнень до моніторингу навчального поступу.

Використання різноманітних інноваційних форм і методів в освітній діяльності сприятиме підвищенню якості навчання студентів за умови впровадження адекватних методів оцінювання. Проблема оцінювання навчальних досягнень займає значне місце в наукових дослідженнях вітчизняних та зарубіжних психологів і педагогів. Серед них можна назвати роботи І. Є. Булах, І. В. Іванюка, Д. В. Колесова, І. Я. Лернера, А. К. Маркової, П. І. Підкасистого, Ю. А. Романенко, Л. М. Романишиної, Н. Ф. Тализиної, та ін. Ефективне навчання вимагає розуміння його як триєдиного процесу: викладання — вивчення — оцінювання, у якому оцінювання є важливою компонентою.

Незважаючи на багатоаспектність наукових досліджень, присвячених проблемі оцінювання результатів навчальної діяльності, чимало питань залишаються не з'ясованими

Сучасна освітня парадигма ґрунтується на освітніх стандартах, які відображують зміст сьогодення та мають такі складові: пізнавальна діяльність (обсяг знань); досвід здійснення відомих («за зразком») способів діяльності (обсяг вмінь та навичок); досвід творчої діяльності та рівень емоційно-ціннісного ставлення. Оцінювання результатів перших двох компонентів досить широко представлено в наукових та методичних працях, щодо інших — досліджень проводиться недостатньо.

Останнім часом важливого значення набуває впровадження тренінгових технологій у навчальний процес, які значною мірою розвивають особистісні якості студентів, ефективно формують виконавські вміння та творчі здібності, забезпечують інтелектуальні уміння відповідного освітнього рівня. Але поряд із застосуванням такого, дійсно інноваційного, підходу в навчальному процесі оцінювання рівня навчальних досягнень відбувається переважно за традиційною схемою. Впровадження нових методів навчання (тренінгові технології, кейс-методи, дискусії, рольові та ділові ігри тощо) актуалізує питання адаптації чинних методів оцінювання навчальних досягнень та впровадження інноваційних (тести, есе, портфоліо тощо).

У сучасному освітньому середовищі поширюється використання інноваційних методів навчання, що ґрунтуються на компетентнісному підході, це вимагає перегляду критеріїв оцінювальних методик саме з точки зору компетенцій майбутнього фахівця. Оцінювання навчальних результатів повинно ґрунтуватися на рівні досягнення попередньо розроблених компетенцій відповідно до фаху. Компетенції як результат навчальної діяльності студентів, формуються передусім на основі опанування змісту програм навчальних дисциплін. Виникає необхідність впровадження інтегративного підходу в оцінюванні результатів навчальної діяльності, який уможливить отримання цілісного результату якості освіти. У сьогоднішніх навчальних планах відбувається переважно оцінювання рівня навченості студентів (обсяг знань, вмінь, навичок). Однак, під час аналізу стану сучасної освітньої системи і виокремлення перспектив її реформування наголошується на важливості розвитку і особистісних якостей студента. Перелік важливих компетентностей майбутнього фахівця визначений, але не сформовані нормативні документи, що визначають яким чином ці компетентності мають бути сформовані й розвинуті. Саме процес оцінювання навчальних досягнень має визначити рівень набуття компетентності в той чи інший навчальний період.

Складність та важлива роль процесу оцінювання навчальних результатів ґрунтується на навчальній відповідності методів оцінювання. Це означає, що заплановані результати навчання, поле навчальних завдань і методи оцінювання

мають бути узгодженими. Щоб досягти максимальної інтеграції навчання й оцінювання, треба планувати використання результатів оцінювання в навчальній програмі. Для різних навчальних результатів мають бути запропоновані і відповідні методи оцінювання.

Характерною рисою сучасної освіти має стати формування у студентів мотивації на вироблення власної активної освітньої стратегії, яка дозволяє ставити власні цілі, створювати індивідуальну траєкторію їх досягнення, самостійно обирати освітні засоби їх здійснення. При цьому саме вміння самостійно та адекватно оцінювати досягнуті навчальні результати і є тим важелем, що сприятиме розвитку студента як особистості. Наявність комплексної системи виставлення балів та чітких критеріїв оцінювання, які мають бути зрозумілими для студентів на початку навчання, сприятиме розвитку у них власної оцінної діяльності.

Таким чином, для навчального процесу вимірювання потрібне як інструмент, за допомогою якого можна об'єктивно оцінити результати навчання, забезпечити його упорядкування і здійснити управління. При цьому необхідно визначити не тільки статистичну картину тих або інших результатів навчання, а й динаміку всього навчального процесу, що, у свою чергу, висуває відповідні вимоги до методів вимірювання та оцінювання результатів навчання, а також визначення його ефективності, тобто спостерігається такий дидактичний зв'язок у ланцюзі:

мета навчання → рівень засвоєння знань → метод вимірювання і оцінювання → результат.

За будь-яких принципів організації навчального процесу саме системі оцінювання знань належить важлива роль у забезпеченні високої якості освіти та формуванні конкурентоспроможних фахівців.

Література

1. Євтух М. Б., Лузік Е. В., Дибкова Л. М.. Інноваційні методи оцінювання навчальних досягнень: монографія, Київ. КНЕУ, 2010. 248 с.
2. Ямковий О.І. Оцінювання якості підготовки фахівців у коледжах інноваційними технологіями. *Фахова передвища освіта: сучасні виклики та перспективи розвитку: збірник матеріалів II Всеукраїнської науково-практичної конференції, «Полісся», 2021. 104 с.*

Перевірені та узгоджені
матеріали науково-методичної
конференції оргкомітетом

Директор ОТФК ОНТУ, голова

Л.В.Іванова

Заст.голови (координатор)

А.В.Коваленко

ИТБ ОНТУ